

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Diplomová práce

Bc. Jana Matoušková

Analýza volnočasových aktivit policistů zařazených do pořádkové
jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně pod odborným vedením
Mgr. Dagmar Pitnerové, Ph.D. a čerpala pouze z uvedené literatury a pramenů.

V Olomouci dne 20. dubna 2022

.....

Děkuji paní Mgr. Dagmar Pitnerové, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce a za poskytnutí cenných rad, díky nimž tato práce vznikla. Poděkování také patří všem mým blízkým, kteří mě během studia podporovali. Rovněž děkuji všem příslušníkům Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, kteří se zapojili do výzkumného šetření.

Obrázek č. 1 Znak Pořádkové jednotky KŘP-M ¹

„Smyslem volného času není, abych mohl pracovat déle, ale abych i v pracovní funkci, která mě omezuje na určitý aspekt reality a činí si nárok jen na jeden určitý díl mé duše, přesto zůstal člověkem, to znamená, abych si rozuměl a realizoval se jako bytost, která je zaměřena na celek skutečnosti.“

Josef Pieper, německý filosof 1904-1997²

¹ POLICIE ČR. Pokyn policejního prezidenta č. 130/2020, ze dne 10. června 2020, o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti.

² DATABÁZEKNIH.CZ. Citáty. Josef Pieper. © 2008 - 2021 [cit. 2021-09-28] Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/citaty/josef-pieper-15075>

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Jana Matoušková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Dagmar Pitnerová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2022

Název práce:	Analýza volnočasových aktivit policistů zařazených do pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje.
Název v angličtině:	Analysis of leisure activities of police officers assigned to the riot police unit of the Regional Police Directorate of the Olomouc Region.
Anotace práce:	<p>Cílem diplomové práce je popsat specifika policejní práce policistů zařazených v pořádkové jednotce, definovat zátěžové faktory související s policejní činností a jejich vliv na policisty pořádkové jednotky a prostřednictvím výzkumného šetření analyzovat možnosti volného času policistů zařazených do pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje.</p> <p>V teoretické části práce jsou vymezeny základní pojmy z oblasti volného času, definovány pojmy Policie ČR, služební poměr, pořádková jednotka, výkon služby a seznámení s organizační strukturou krajského ředitelství. V rámci výzkumné části byla zvolena metoda kvantitativní, konkrétně dotazníkové šetření, doplněná o rozhovory. Cílovou skupinu tvořili příslušníci Policie ČR zařazení do pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje.</p>

Klíčová slova:	Volný čas, volnočasové aktivity, psychohygienu, zdraví, stres, Policie ČR, osobnost policisty, pořádková jednotka, výkon služby, zátěžové situace
Anotace v angličtině:	<p>The aim of the master thesis is to describe the specifics of the work of police officers assigned to the riot police, define stress factors related to police activities and their impact on riot police officers, and analyze the leisure time of police officers assigned to the riot police unit.</p> <p>The theoretical part of the thesis defines the basic concepts of leisure time, the concepts of the Police of the Czech Republic, employment, law enforcement, service performance and acquaintance with the organizational structure of the regional directorate. Within the research part, a quantitative method was chosen, a questionnaire survey with a few interviews. The target group consisted of members of the Police of the Czech Republic assigned to the riot police unit of the Regional Police Directorate of the Olomouc Region.</p>
Klíčová slova angličtině:	Leisure time, leisure activities, psychohygiene, health, stress, Police of the Czech Republic, the personality of a police officer, riot police unit, performance of service, stressful situations
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Dotazník k diplomové práci na téma „Analýza volnočasových aktivit policistů zařazených do pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje“
Rozsah práce:	88 stran
Jazyk práce:	Český

OBSAH

ÚVOD	8
1 VOLNÝ ČAS	10
1.1 Vymezení pojmu	10
1.3 Volný čas dospělých – funkce volného času, faktory ovlivňující volný čas, způsoby využití volného času	12
1.5 Volný čas a práce	16
2 POLICIE ČR	22
2.1 Charakteristika Policie ČR.....	22
2.2 Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje	27
2.3 Pořádková jednotka.....	30
3 OSOBNOST POLICISTY SLUŽBY POŘÁDKOVÉ POLICIE.....	35
3.1 Přijetí do služebního poměru	35
3.2 Osobnost policisty.....	41
3.4 Zátěžové situace a stres při výkonu policejní práce	45
4 VOLNOČASOVÉ AKTIVITY POLICISTŮ	48
4.1 Možnosti péče o policisty ze strany Policie ČR ve vztahu k volnému času.....	48
4.2 Psychologická péče o policisty nabízená zaměstnavatelem	52
4.3 Zvládání policejního stresu.....	54
5 VÝZKUMNÁ ČÁST	57
5.1 Zhodnocení aktuálního stavu zkoumané problematiky	57
5.2 Výzkumné cíle	60
5.3 Metodologie, organizace výzkumu a cílová skupina.....	61
5.4 Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	62
5.5 Rozhovory.....	74
5.6 Výzkumné závěry	78
ZÁVĚR.....	81
SEZNAM ZKRATEK.....	82
SEZNAM TABULEK.....	82
SEZNAM GRAFŮ	83
SEZNAM OBRÁZKŮ	83
SEZNAM ODBORNÝCH ZDROJŮ	84
SEZNAM PŘÍLOH	

ÚVOD

Volný čas, jako děti jsme ho měli a využívali ho dle svých představ nebo podle požadavků svých rodičů. V dospělosti a v době, o které se říká, že je uspěchaná, část dospělé populace tvrdí, že si tento luxus nemůže vůbec dovolit a také neví, jak by svůj volný čas strávila. Přitom si tito lidé neuvědomují, jak důležitou roli volný čas v jejich životě hraje. Je důležitý nejen pro jejich osobní, ale i pracovní život. Kvalitně využitý volný čas ovlivňuje fyzickou i psychickou stránku života člověka a hraje důležitou roli v jeho přípravě na stárnutí, které se, ať si to chceme připustit nebo ne, týká každého z nás.

Policie České republiky je největším bezpečnostním sborem v České republice a výkon tohoto povolání není jen prací, která poskytuje sociální jistoty, které vyplývají ze zaměstnání u státní organizace, je to především poslání, protože příslušník Policie ČR není policistou jen v době, kdy vykonává službu, ale i mimo službu, a to klade vysoké nároky jak na fyzickou, tak především na psychickou stránku osobnosti člověka.

Diplomová práce je konkrétně zaměřena na policisty zařazené do pořádkové jednotky, kteří se kromě svého běžného výkonu služby podílejí na plnění mimořádných úkolů, jako jsou situace spojené s živelnými katastrofami, bezpečnostní opatření nebo prvosledové hlídky. Musí to být tedy lidé ochotní a schopní plnit zadané úkoly bez ohledu na svůj osobní život. O to víc je tedy důležité, aby si svůj čas dokázali zorganizovat i s ohledem na smysluplné využívání volného času, který hraje podstatnou roli v psychické pohodě policistů a je prevencí proti syndromu vyhoření, zvláště u příslušníků pořádkových jednotek, kteří jsou nasazováni do velmi rizikových a nebezpečných opatření.

Hlavním cílem diplomové práce je popsat specifika policejní práce policistů zařazených v pořádkové jednotce a prostřednictvím výzkumného šetření analyzovat možnosti volného času policistů zařazených do pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje.

Dílčí cíle:

- popsat činnost a strukturu Policie ČR se zaměřením na službu pořádkové policie,
- definovat zátěžové faktory související s policejní činností,
- seznámit se s možnostmi péče o příslušníky Policie ČR ve vztahu k volnému času,
- analyzovat formy využívání volného času policistů zařazených do pořádkové jednotky,

- zkoumat, zda příslušníci využívají možností volnočasových aktivit nabízených ze strany Policie ČR,
- analyzovat vliv náročnosti výkonu služby na volný čas, na psychiku a potřebnost psychohygieny jako prevence proti syndromu vyhoření.

V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy vztahující se k problematice volného času dospělých, následuje charakteristika Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje a specifikace pořádkové jednotky, popis osobnosti policisty, postup při přijetí do služebního poměru, služební poměr, zátěžové situace a stres při výkonu policejní práce. V závěru jsou uvedeny s možnostmi volnočasových aktivit příslušníků Policie ČR, s péčí o policisty ze strany Policie ČR ve vztahu k volnému času, s psychologickou péčí o policisty, syndromem vyhoření a psychohygienou, jako prostředkem k jeho prevenci v návaznosti na výkon služby.

V empirické části byly zvoleny metody kvantitativního a kvalitativního výzkumu. Prostřednictvím dotazníku byli osloveni policisté zařazení do pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje. Dotazníkové šetření bylo doplněno o rozhovory s bývalým a současným vedoucím pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje. V závěru jsou navržena preventivní opatření a doporučení.

Téma volného času dospělých zpracovala řada odborníků, např. Irena SLEPIČKOVÁ, Jiřina PÁVKOVÁ, Bedřich HÁJEK, Břetislav HOFBAUER nebo Zdeněk MLČÁK. Ze zahraničních autorů to jsou především Joffre DUMAZEDIER a Horst W. OPASCHOWSKI.

Mezi autory, kteří se věnují problematice policejního stresu a syndromu vyhoření u příslušníků Policie ČR, lze uvést Ludmilu ČÍRTKOVOU a Štěpána VYMĚTALA. V zahraničí jsou to Joffre DUMAZEDIER a Horst W. OPASCHOWSKI.

1 VOLNÝ ČAS

V souvislosti se změnami ve společnosti dochází i ke změnám v pojetí termínu volný čas. Současný životní styl konzumní společnosti upřednostňuje práci a často lidé zapomínají sami na sebe. Přitom volný čas je protipólem času pracovního a jeho efektivní a plnohodnotné naplnění vede nejen k životní, ale i pracovní spokojenosti.

1.1 Vymezení pojmu

Pro každého pojem volný čas představuje něco jiného, proto v současné době existuje několik formulací tohoto slovního spojení.

Podle NĚMCE je to čas, v němž je člověk sám sebou, kdy vykonává takové činnosti, které si svobodně zvolil, které mu přinášejí odpočinek, zábavu, radost a potěšení a současně při nich dochází k obnově a rozvoji jeho tělesných a duševních schopností.³

Podobně definuje volný čas i SLEPIČKOVÁ, která tento pojem vysvětluje jako časový prostor, v němž se jedinec věnuje činnostem vybraným na základě svého vlastního svobodného rozhodnutí a tyto zvolené aktivity ho baví, přinášejí mu uspokojení a radost a nejsou zdrojem trvalých pocitů úzkostí či obav. Je to také doba, kdy nemá člověk žádné povinnosti jak vůči sobě, tak ani k druhým lidem.⁴

DUMAZEDIER při vymezení pojmu volný čas považuje za nutné rozlišovat volný čas a mimopracovní dobu, kdy volný čas považuje za součást mimopracovní doby. Mimopracovní doba je čas mimo profesionální práce a činnosti mimo povolání, jako jsou osobní, rodinné, občanské, společenské a duchovní potřeby a povinnosti. Volný čas pak představuje svobodnou volbu, osvobození od povinností určitého druhu a je spojen s potřebami jednotlivce.⁵

KAPLÁNEK vychází při vymezení pojmu volný čas z rozdělení životního času člověka na jednotlivé časové úseky. Celkový čas jedince dělí na pracovní dobu a volný čas, kdy do volného času zahrnuje i nezbytné činnosti mimo zaměstnání tzv. polovolný čas a dobu, kterou si užíváme a disponujeme dle svých představ, tedy individuálně volně disponovaný čas.⁶

³ NĚMCE, Jiří a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 2002. 17 s. ISBN 80-7315-012-3.

⁴ SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas: vybrané kapitoly*. Praha: Karolinum, 2005. 14 s. ISBN 80-246-1039-6.

⁵ DUMAZEDIER J., 1966, SOCIOLOGICKÝ ČASOPIS. *Volný čas*. [cit. 2021-09-28], 443 – 445 s. Dostupné z: https://sreview.soc.cas.cz/en/artkey/csr-196603-0008_volny-cas.php.

⁶ KAPLÁNEK, Michal. *Čas volnosti – čas výchovy: pedagogické úvahy o volném čase*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2012. 25 s. ISBN 978-80-262-0450-3.

HOFBAUER uvádí, že: „*Volný čas je částí lidského života mimo čas pracovní a tzv. čas vázaný, který zahrnuje biologické potřeby člověka, chod rodiny, provoz domácnosti, péči o děti, dojíždění za prací a další nutné mimopracovní povinnosti. Volný čas je dobou, kterou má po splnění těchto potřeb a povinností člověk k dispozici pro činnosti seburčující a sebe vytvářející*“. Do této doby zahrnuje všechny činnosti, které děláme dobrovolně, které nám přinášejí uspokojení a činí nás šťastnými. Způsob využívání volného času považuje tento autor za jeden z nejdůležitějších ukazatelů životního stylu. Je důležitou hodnotou a lidé mu připisují různý význam dle svého individuálního systému hodnot, který si každý vytváří vlivem životních podmínek a své aktivity. Za optimální stav HOFBAUER považuje rovnováhu mezi sférou povinností a volným časem.⁷

PÁVKOVÁ rozumí volným časem dobu odpočinku, rekreace a zábavy. Za důležitou součástí volného času považuje i koníčky a hobby, tedy zájmové činnosti. Za hlavní znaky volného času pak považuje:

- svobodnou volbu – člověk si dělá, co chce a ne to, co musí,
- radost a potěšení – činnosti zvolené pro volný čas jsou příjemné,
- regeneraci a osobnostní rozvoj – volnočasové aktivity přispívají k obnově fyzických i psychických sil, dávají příležitost k rekreaci a odpočinku.⁸

⁷ HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: Trendy pedagogiky volného času*. Praha: Portál, 2011. 10 s. ISBN 978-80-262-0030-7.

⁸ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. Praha: Univerzita Karlova, 2014. 12 s. ISBN 978-80-7290-666-6.

1.3 Volný čas dospělých – funkce volného času, faktory ovlivňující volný čas, způsoby využití volného času

Dospělost je nejdelší období v lidském životě. Na začátku této životní etapy se ukončuje fyzický vývoj, psychické funkce dosahují svého vrcholu, v průběhu dalších let se již příliš nerozvíjejí, ale ani zatím příliš neklesají. Jedná se o období stabilizace a sociálního vývoje. V průběhu dospělosti jedince dochází nejen k evolučním změnám v tělesném a kognitivním vývoji člověka, ale také v množství, způsobu a využívání volného času, které je ovlivněno různými vnitřními a vnějšími faktory a stává se součástí životního stylu jedince.

LANGMAJER člení jednotlivé období dospělosti následujícím způsobem do čtyř životních etap, které na sebe vzájemně navazují, prolínají se a u každého jedince nastupují a trvají rozdílně:

1. **časná dospělost** (20 - 30 let),
2. **střední dospělost** (30 - 45 let),
3. **pozdní dospělost** (cca do 65 let),
4. **stáří** (nad 65 let).

Časná dospělost je období mezi adolescencí a úplnou dospělostí, kdy dochází k upevnění identity dospělého, upřesnění životních cílů, volbě povolání, získávání odpovědnosti v profesi a budování pracovní kariéry. Je to doba, ve které se dospělý jedinec osamostatňuje a získává nezávislost na rodičích, navazuje dlouhodobé vztahy, hledá partnera a zakládá svoji vlastní rodinu.⁹ Mladí dospělí opouštějí záliby, které doposud měli, volného času jim ubývá. Svůj čas věnují především svému povolání, péči o rodinu a domácnost, někdy to však může být i nátlakem ze strany partnera.¹⁰

Upevnění identity, vrchol produktivity, životní etapa plná výkonnosti a relativní stability, jasné vymezení cílů v práci a odpovědnost v rodině a při výchově dětí, to jsou prvky specifické pro střední dospělost. Na konci této životní etapy a na začátku pozdní dospělosti se můžeme setkat s krizí středního věku, která se vyznačuje nespokojeností v soukromém

⁹ LANGMAJER, Josef, KREJČÍŘOVÁ, Dana. *Vývojová psychologie*, 2. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2006. 169 s. ISBN 80-247-1284-9.

¹⁰ HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: Trendy pedagogiky volného času*. Praha: Portál, 2011. 112 s. ISBN 978-80-262-0030-7.

i pracovním životě, hledáním vlastní identity spojené se stárnutím a vlastní smrtelností.¹¹ I zde tedy hraje volný čas významnou roli, a to především proto, že pokud má člověk nějaké osobní zájmy a záliby, může mu kvalitně využívaný volný čas pomoci překonat náročné životní situace a snadněji se vyrovnat s případnými životními krizemi, jako je např. rozpad rodiny, ztráta zaměstnání nebo zdravotní problémy.¹²

Pozdní dospělost člověka provází velké množství změn pozitivních i negativních. Fyzická i psychická zdatnost se zhoršuje a závažná onemocnění bývají častější. Zpomalují se reakce, objevují se první známky stárnutí. Lidé ukončují své reprodukční období a vlivem hormonálních výkyvů a vegetativních změn nastupuje u žen menopauza a u mužů andropauza. Většina jedinců výše popsané změny vnímá negativně. Pokud nemají osobní záliby z přechozích období a neberou volný čas jako součást svého běžného života, může to u těchto osob vést k fyzickému a psychickému chátrání.¹³

Stáří se vyznačuje úbytkem fyzických sil. Bývá provázeno zvýšenou zranitelností, které je způsobeno ukončením profesní dráhy a odchodem do důchodu. Pro mnoho lidí daný fakt představuje zhoršení ekonomické situace a strádání v oblasti sociálních kontaktů. Pojem volný čas získává ve stáří nový rozměr. Staří lidé mají dostatek času se věnovat svým koníčkům a zálibám, avšak vlivem zdravotního stavu, sociálního a ekonomického postavení mohou být tyto možnosti omezené. Dostatečné a kvalitní využívání volného času seniorů klade důraz především na sociální začlenění do společnosti a zvýšení kvality doby dožití.¹⁴

Volný čas se netýká pouze jednotlivců, ale souvisí s celou společností, proto je zapotřebí, aby celá společnost vytvářela podmínky pro jeho smysluplné a kvalitní využití. Volný čas tedy plní řadu funkcí a jejich míra zastoupení se mění v návaznosti na složení sociální skupiny. SLEPIČKOVÁ vymezuje úlohy volného času následovně:

- instrumentální (nástrojová) funkce – možnost odpočinku po práci, regenerace sil a upevnění zdraví,
- humanizační funkce – výchovné, vzdělávací a socializační možnosti volného času,

¹¹ LANGMAJER, Josef, KREJČÍŘOVÁ, Dana. *Vývojová psychologie, 2., aktualizované vydání*. Praha: Grada, 2006. 190 s. ISBN 80-247-1284-9.

¹² HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: Trendy pedagogiky volného času*. Praha: Portál, 2011. 112 s. ISBN 978-80-262-0030-7.

¹³ LANGMAJER, Josef, KREJČÍŘOVÁ, Dana. *Vývojová psychologie, 2., aktualizované vydání*. Praha: Grada, 2006. 192 s. ISBN 80-247-1284-9.

¹⁴ HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: Trendy pedagogiky volného času*. Praha: Portál, 2011. 112 s. ISBN 978-80-262-0030-7.

- zábavná (hlavní) funkce – sociálně psychologické aspekty volného času, oproštění se od povinností, radost, prožitek a zábava navozují příjemné prožitky a pocit uspokojení.¹⁵

OPATCHOWSKI funkce a možnosti volného času více specifikuje a mezi základní dle něj patří:

- rekreace – čas na zotavení,
- kompenzace – možnost na odstraňování zklamání a frustrací,
- výchova a další vzdělávání – sociální učení, učení o svobodě a ve svobodě,
- kontemplace – hledání smyslu života,
- komunikace – sociální kontakty,
- participace – spolupodílení se na vývoji společnosti,
- integrace – stabilizace rodiny a včleňování se do společnosti,
- enkulturace – kulturní rozvoj sebe samého.

V jednotlivých specifikacích funkcí a možnostech volného času lze nalézt společné prvky, které se shodují, že mezi základní funkce volného času patří regenerace sil po práci, výchova, vzdělávání a sociální možnosti volného času.¹⁶

Samotné prožívání volného času ovlivňuje mnoho faktorů, které se odvíjejí nejen od samotného jedince, jeho typu osobnosti a výchovy, ale i od ekonomické, sociální a politické situace v dané společnosti. ŠERÁK mezi významné aspekty ovlivňující volný čas řadí:

- **věk** – v mladší dospělosti se utváří kulturně společenské postavení člověka a životní styl a tím i vrcholí frekvence volnočasových aktivit, které často bývají v dalších letech vlivem pracovních a rodinných povinností upozaděny, přičemž tento trend až na určité výjimky přetrvává až do stáří,
- **pohlaví** – ženy se na rozdíl od mužů více soustřeďují na rodinu a domov a zaměřují se spíše na emoční volnočasové aktivity; muži se pak ve svém volném čase věnují sportovním činnostem, sběratelství, ale i sebevzdělávání,
- **sociální skupina** – každá sociální skupina, do které lidé patří svým systémem hodnot a norem, své členy ovlivňuje, tedy i způsob trávení jejich volného času. Nejvýznamnější

¹⁵SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas: vybrané kapitoly*. Praha: Karolinum, 2005. 14 s. ISBN 80-246-1039-6.

¹⁶HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: Trendy pedagogiky volného času*. Praha: Portál, 2011. 11 s. ISBN 978-80-262-0030-7.

je působení rodiny. Ta směřuje své členy k aktivitám, které jsou pro ni žádoucí a hodnotné. Různé rodiny vedou své členy k odlišným aktivitám,

- **bydliště** – i přesto, že v důsledku sociálních a demografických změn se rozdíl mezi životem na vesnici a ve městě stírají, je stále nabídka volnočasových aktivit ve městech různorodější a pestřejší,
- **profese a vzdělání** – s výší vzdělání klesá pasivní nečinnost a naopak se zvyšuje čas věnovaný aktivitám zaměřeným na všestranný rozvoj. Vliv na činnosti ve volném čase má také výše příjmů a životní styl. Ve všech sociálních skupinách společnosti však můžeme nalézt jedince, kteří neumějí odpočívat.¹⁷

Tak jako existuje mnoho faktorů, které prožívání volného času ovlivňují, najdeme i velké množství činností, kterými lze tento čas naplnit. V podstatě ho můžeme rozdělit do dvou základních skupin – aktivní a pasivní. Do pasivního odpočinku patří lidově řečeno tzv. „nicnedělání“, pod kterým si můžeme představit např. sledování televize, sportovních utkání, popíjení kávy, kouření, polehávání a prázdné povídání. Aktivní náplň volného času můžeme rozdělit na aktivity manuální (zahradničení, kutilství, ruční práce), fyzické (např. sport), kulturně uměleckého typu receptivního (četba, poslech hudby, návštěva kina, divadla), kulturně racionální (dobrovolné vzdělávání, sledování masmédií), kulturně uměleckého typu tvořivého a interpretačního (hudba, zpěv, herectví, fotografování), společensko formální (výkon veřejných funkcí, práce ve společenských a politických organizacích), společensko neformální (rodinné a jiné návštěvy), hry a sběratelství.¹⁸

¹⁷ ŠERÁK, Michal. *Zájemové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009. 37 s. ISBN 978-80-7367-551-6.

¹⁸ SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas: vybrané kapitoly*. Praha: Karolinum, 2005. 15 s. ISBN 80-246-1039-6.

1.5 Volný čas a práce

V různých časových obdobích a společnostech je volnému času připisován odlišný význam. Nejčastěji bývá dáván do kontrastu s pojmem práce. Práce i volný čas jsou v současné době vnímány jako dvě důležité složky lidského života. V průběhu dějin se však pohled na význam práci i volného času pro člověka měnil. Některými lidmi je volný čas vnímán jako nepřijatelná zahálka, pro jiné zasloužená odměna a regenerace sil po práci. V současné době je volný čas spojován s činnostmi rozvíjejícími osobnost člověka, s oddechem a odpočinkem. Tak jak se v průběhu let měnil pohled na volný čas, změnil se i náhled společnosti na práci, která již není vnímána jen jako prostředek obživy, ale také nabízí možnost rozvoje, seberealizace a naplnění. Volný čas i práce dávají lidem možnost využívat své schopnosti a něčeho dosáhnout ve zcela odlišných oblastech lidského života. Proto soudobá společnost stále více řeší otázku hledání rovnováhy mezi pracovním a osobním životem člověka, tedy na sladění práce a rodinného života tzv. life-work balanc a také významu volného času z pohledu kvality života a kvality a spokojenosti jedince.¹⁹

Pracovní dobu člověku můžeme také dělit na práci placenou a práci neplacenou, která bývá také některými autory označována jako doba nutná mimopracovní. Práce placená je naše zaměstnání včetně přesčasů, samostatně výdělečná činnost, práce z domova, studium a vzdělávání a do neplacené lze zařadit domácí práce, údržbu domu, zahrady, auta nebo i péči o děti a osoby se zvláštními potřebami či seniory. Kromě pracovních aktivit jsou v časovém rozvržení dne většiny z nás zařazeny osobní a samoobslužné činnosti, spánek a volnočasové aktivity. Délka volného času se tedy odvíjí od pracovního zatížení. Delší pracovní doba znamená méně volného času. Dalšími faktory, které ovlivňují týdenní délku volného času, jsou pohlaví, věk a typ domácnosti.²⁰

Podle zákoníku práce má týdenní pracovní doba činit 40 hodin týden v jednosměnném provozu, v dvousměnném pak 38,75 hodiny a ve vícesměnném 37,5 hodiny. Přestože se za posledních deset let průměrná pracovní doba v České republice na plný úvazek postupně

¹⁹ PATOČKOVÁ, Věra. *Volný čas a práce v proměnách času*. In: *Ostium*, roč. 15, 2019, č. 1. Dostupné z: <https://ostium.sk/language/sk/volny-cas-a-prace-v-promenach-casu/>

²⁰ PROMĚNYČESKÉSPOLEČNOSTI.CZ. *Jak Češi tráví volný čas*. © 2021 [cit. 2021-09-28] Dostupné z: https://www.promenyceskespolecnosti.cz/aktuality/aktualita22/Jak_Cesi_travi_cas_TK_20-06-2016.pdf

zkrátila téměř o hodinu týdně, odpracují lidé v Česku v průměru 41,3 hodiny týdně, takže oproti průměrné délce týdenní pracovní doby v Evropské unii je to o 0,5 hodin více.²¹

Podle Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) patří volný čas mezi 24 sociálních indikátorů, podle nichž se určuje kvalita života v určité zemi.²²

Z evropského průzkumu kvality života vyplývá, že v otázce spokojenosti s množstvím volného času ve svém životě jsou občané naší země spokojenější a dobu svého volného času považují za dostatečnou oproti obyvatelům ostatních zemí Evropské unie, kdy trávit stejné množství volného času jako doposud i nadále si přeje 56 % občanů ČR a v rámci Evropské unie je to 52 % obyvatel.²³

Vnímání kvality života je velmi subjektivní a souvisí s naplňováním a uspokojováním potřeb, přání a tužeb jednotlivých lidí. Každý za kvalitní život považuje něco jiného. Pro společnost je spokojenost jedince důležitá, proto je zapotřebí, aby kvalitu života lidí nějakým způsobem ovlivňovala. Mezi indikátory, které se promítají do hodnocení úrovně kvality života, patří: psychologické aspekty, sociální ukazatelé a osobní spokojenost.²⁴

Světová zdravotnická organizace (WHO) definuje kvalitu života jako „*individuální vnímání své životní pozice jednotlivcem v kontextu kultury a hodnotových systémů, ve kterých žije, a ve vztahu k jejich cílům, očekáváním, standardům a obavám*“.²⁵

Podle statistické zprávy OECD z roku 2020, která definuje některé základní aspekty určující blahobyt lidí, jsou Češi spokojenější se svým životem více než ostatní obyvatelé zemí OECD a z desetistupňové škály jí udělují v průměru 6,7 stupně. Občané České republiky hodnotili svůj život jako celek, tedy svoji obecnou spokojenost se životem jako celkem. Velkou roli zde hraje délka pracovní doby a rovnováha mezi rodinným a pracovním životem. Čím více lidé pracují, tím méně mají možnost se věnovat jiným aktivitám jako např. jídlu, spánku, volnému času. Dlouhá pracovní doba může tedy zvyšovat stres a tím ohrožovat osobní zdraví člověka a naopak dostatečný a kvalitní volný čas je důležitý pro fyzické a duševní zdraví

²¹ ČESKÉNOVINY.CZ. *Pracovní doba v ČR trvá 41,3 hodiny týdně, v EU je nadprůměrná.* © 2021 [cit. 2021-10-1] Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/pracovni-doba-v-cr-trva-41-3-hodiny-tydne-v-eu-je-nadprumerna/2043965>

²² KAPLÁNEK, Michal. *Čas volnosti – čas výchovy: pedagogické úvahy o volném čase.* Vyd. 1. Praha: Portál, 2012. 45 s. ISBN 978-80-262-0450-3.

²³ EUROFOND.EVROPA.EU. *European quality of life survey.* © 2021 [cit. 2021-10-5] Dostupné z: <https://www.eurofound.europa.eu/cs/data/european-quality-of-life-survey>

²⁴ SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas: vybrané kapitoly.* Praha: Karolinum, 2005. 38 - 39 s. ISBN 80-246-1039-6.

²⁵ WHO.INT. *Tools. Whoqol.*[online]. © 2021 [cit. 2021-10-11] Dostupné z: <https://www.who.int/tools/whoqol>

člověka a jeho celkovou pohodu. Měřením pohody OECD bylo zjištěno, že lidé pracující na plný úvazek v České republice mají v průměru 15 hodin volného času týdně.²⁶

Dalšími faktory, které ovlivňují kvalitu života a současně mají vliv na množství a využití volného času jsou životní styl a zdraví.

Životní styl se v průběhu lidského života utváří a mění a je to způsobeno především vlivem výchovy, sociálního prostředí, ekonomických podmínek, kulturních zvyklostí a také na základě vrozených předpokladů a vlastností člověka. Lze to charakterizovat jako myšlení, chování, jednání člověka, které se u daného jedince opakuje, je pro něj typické a předvídatelné. Nejčastěji se posuzuje podle chování, postojů a názorů. Záleží, jak ke svému zdraví přistupuje člověk sám a také jaké podmínky pro zdravý život vytváří společnost, proto se velký vliv přikládá sociálnímu prostředí, které ovlivňuje nejen životní styl jednotlivců, ale i různě velkých skupin nebo dokonce celých populací.²⁷

Zdravý životní styl neboli také zdravý způsob života, pod kterým si můžeme představit aktivity pozitivně působící na zdraví, jako je adekvátní pohybová aktivita, předcházení úrazům a nehodám, nekuřáctví, střídmost v pití alkoholu, vyloučení omamných a psychotropních látek a dodržování vhodných dietních zásad, má cca 50 % vliv na zdraví.²⁸

Světová zdravotnická organizace definuje **zdraví** jako: „*Stav úplné tělesné, duševní a sociální pohody, a nikoli pouze absence nemoci nebo slabosti*“. ²⁹ Zdraví je jednou z nejcennějších existenciálně nezbytných hodnot, které umožňují člověku, žít, milovat a pracovat, a je nutnou podmínkou pro přežití. Kromě životního stylu ovlivňuje zdraví genetický základ (20 %), životní prostředí (20 %) a zdravotnické služby (10 %).³⁰

Vývoj a rozvoj společnosti přináší kromě pozitivních dopadů na společnost, mezi které můžeme zařadit lepší preventivní péči a rostoucí úroveň zdravotnických služeb, také negativní vliv na zdraví. Industrializace společnosti se odráží na životním prostředí a zvýšeným výskytem civilizačních onemocnění, mezi které řadíme srdečně cévní onemocnění, rakovinu, diabetes,

²⁶ OECD BETTER LIFE INDEX.ORG. *Countries. Czech republic*. [online]. © 2021 [cit. 2021-10-11] Dostupné z: <https://www.oecdbetterlifeindex.org/countries/czech-republic/>

²⁷ SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas: vybrané kapitoly*. Praha: Karolinum, 2005. 41 s. ISBN 80-246-1039-6.

²⁸ MLČÁK, Zdeněk. *Psychologie zdraví a nemoci*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2011. 20 s. ISBN 978-80-7368-951-3.

²⁹ WHO.INT. *About. Governance. Constitution*. [online]. © 2021 [cit. 2021-10-15] Dostupné z: <https://www.who.int/about/governance/constitution>

³⁰ MLČÁK, Zdeněk. *Psychologie zdraví a nemoci*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2011. 12 s. ISBN 978-80-7368-951-3.

duševní nemoci a úrazy. Mezi rizikové faktory mající vliv na výskyt těchto onemocnění patří nezdravá strava, nedostatečná pohybová aktivita, kouření, obezita, nadměrná konzumace alkoholu a stres.³¹

VÁGNEROVÁ uvádí, že: „*Stres je komplexní psychofyziologickou reakcí, která se na psychické úrovni projevuje pocitem nadměrného zatížení či ohrožení duševní a tělesné pohody*“. Prožitek stresu je spojen s nepříjemnými pocity, pochybnostmi o zvládnutí situace a kognitivní a emoční nejistotou nebo pocity ohrožení. Tento negativní prožitek se nazývá **distres**. Opakem je **eustres** tzv. pozitivní stres, který jedince aktivizuje a dává mu naději, že může náročné situace zvládnout.³²

Stres je přirozenou a nedílnou součástí lidského života, stejně jako podněty, které ho vyvolávají tzv. **stresory**. S potencionálními stresovými situacemi mohou být:

- závažné životní události – očekávané i nepředvídatelné pozitivní i negativní stresové události v životě člověka, mající významný dopad na psychiku i zdraví lidí.
- každodenní nepříjemné události – zdánlivě nepodstatné, avšak vzhledem ke kumulujícímu efektu mající rizikový dopad na zdraví člověka.
- chronicky nepříznivé životní podmínky – dlouhodobé řešení životních situací, jejichž příčinou mohou být např. nízká životní úroveň, péče o vážně nemocného člena rodiny nebo zvládání toxikomanie v rodině.
- stres v práci – nepříznivé pracovní podmínky, které mohou vést k nespokojenosti v práci, snížení pracovního výkonu a v návaznosti na individuální charakteristiky a zvládání stresu mohou vést ke vzniku nemocí. Mezi zdroje pracovního stresu patří obsah a podmínky práce, role pracovníka v organizaci, interpersonální vztahy, vývoj profesní kariéry a organizační struktura a klima.³³

Neustále se měnící svět a snaha organizací držet krok se změnami v technologiích, v ekonomické oblasti a potřeba konkurence schopnosti firem a zvyšování výkonu jednotlivých pracovníků, týmů i celých organizací, to vše jsou důvody, proč je vzdělávání dospělých důležité. Vzdělávání dospělých má svá specifika. Dospělý jedinec má na rozdíl od dětí ve škole

³¹SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas: vybrané kapitoly*. Praha: Karolinum, 2005. 46 s. ISBN 80-246-1039-6.

³²VÁGNEROVÁ, Marie. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. 1. vyd. Praha: Portál, 2014. 40–41 s. ISBN 978-80-262-0696.

³³MLČÁK, Zdeněk. *Psychologie zdraví a nemoci*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2011. 35–38 s. ISBN 978-80-7368-951-3.

více povinností, méně času, více zkušeností, ovšem vzhledem k věku méně pružné myšlení. Před abstraktní výukou dává přednost spojení učiva se svými zkušenostmi z praxe.³⁴

VETEŠKA definuje pojem vzdělávání dospělých jako: „*Vzdělávací proces, který zahrnuje veškeré vzdělávací aktivity uskutečněné dospělými jedinci v rámci formálního a neformálního vzdělávání.*“ Velkou roli při vzdělávání dospělých hraje věk a motivace. Mezi nejčastější motivační faktory, proč se dospělí jedinci vzdělávají, patří:

- profesní růst,
- ekonomický či společenský prospěch,
- uspokojení potřeb a zájmů,
- očekávání, která jsou na jedince kladena z vnějšku,
- stimulace nebo únik.

Vzdělávání dospělých patří společně se vzděláváním dětí a mládeže do oblastí celoživotního učení, které zahrnuje všechny vzdělávací aktivity realizované v průběhu lidského života a z časového hlediska je, tak jako životní etapa dospělosti, nejdelší. Celoživotní učení lze rozdělit na počáteční, které probíhá zejména v mladém věku a před vstupem na trh práce a další vzdělávání, týkající se dospělé populace po vstupu na trh práce. I dospělých jedinců se však může týkat formální vzdělávání ve vzdělávacích institucích (školách), kdy hovoříme o tzv. druhé vzdělávací šanci, tedy o příležitosti získat takové vzdělání, které se běžně nabývá v mládí. Další vzdělávání navazuje na počáteční vzdělávání a je zaměřeno na získávání a rozvoj znalostí, dovedností a kompetencí důležitých pro jedince v jeho osobním, občanském i profesním životě. Další vzdělávání lze členit do tří typů:

- (další) profesní vzdělávání, které dále dělíme na kvalifikační, rekvalifikační a normativní,
- zájmové vzdělávání,
- občanské vzdělávání.

Všechny uvedené druhy dalšího vzdělávání mohou být organizované (formální i neformální) a také neorganizované (informální). Zájmové vzdělávání dospělých umožňuje lidem získat vědomosti a dovednosti mimo školní vzdělávání a práci, dotváří osobnost člověka a jeho

³⁴ BĚLOHLÁVEK, František, KOŠŤAN, Pavol a ŠULEŘ, Oldřich. *Management*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 2001. 376 s. ISBN 80-85839-45-8.

hodnotovou orientaci prostřednictvím smysluplné realizace individuálních zájmů a přispívá k účelnému naplňování volného času.³⁵

SHRNUTÍ

Vymezili jsme základní pojmy problematiky volného času především se zaměřením na volný čas dospělých. Definovali faktory, které ovlivňují množství a kvalitu volného času, jako je především pracovní zatížení, kvalita života, životní styl a zdraví. Popsali pojmy z oblasti vzdělávání dospělých, které hraje významnou roli při kvalitním naplňování volného času dospělé populace.

³⁵ VETEŠKA, Jaroslav. *Přehled andragogiky: úvod do studia vzdělávání a učení dospělých*. 1. vyd. Praha: Portál, 20216. 88-106 s. ISBN 978-80-262-1026-9.

2 POLICIE ČR

V současné době má Česká republika sedm bezpečnostních sborů a Policie České republiky (dále jen Policie ČR nebo policie) je největším a současně nejstarším bezpečnostním ozbrojeným sborem v naší republice. V moderním pojetí je bezpečnostní sbor chápán jako sbor založený na služebním poměru obdobném služebnímu poměru vojáků z povolání s celostátní působností, jednotnou strukturou a pevně hierarchicky uspořádanou organizací. Ostatní bezpečnostní složky mají mnohem kratší působnost a patří mezi ně: Vězeňská služba ČR, Celní správa ČR, Hasičský záchranný sbor ČR, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace. Poslední dva útvary jsou civilními zpravodajskými službami.³⁶

2.1 Charakteristika Policie ČR

Policie ČR je největší ozbrojený bezpečnostní sbor sloužící veřejnosti se střední délkou existence, je jedním z bezpečnostních sborů, který vznikl po rozpadu Sboru národní bezpečnosti přijetím zákona č. 283/1991 Sb., *o Policii ČR*, ze dne 21. června 1991, který byl s účinností od 1. 1. 2009 nahrazen stále platným zákonem č. 273/2008 Sb., *zákonem o Policii ČR*. Hlavním úkolem Policie ČR je zajišťování veřejného pořádku, předcházení trestné činnosti a ochrana bezpečnosti osob a majetku. Počet policistů se od roku 1990 do roku 2010 skoro zdvojnásobil, v letech 2011 docházelo především v důsledku novelizace zákona k razantnímu odchodu policistů a od roku 2016 se počet příslušníků policie opětovně postupně zvyšuje, kdy však stále nedosahuje počtu policistů, kteří byli ve služebním poměru v roce 2010. Početní stavy příslušníků Policie ČR v letech 1990 – 2021 přehledně znázorňuje tabulka č. 1.³⁷

³⁶ ŠTEINBACH, Miroslav. *Třicet let Policie České republiky*. 1. vyd. Praha: Policie ČR, 2021. 11 s. ISBN 978-80-908139-0-8.

³⁷ *Policie ČR* [online]. *O nás*. © 2021 [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>

Rok	Počet zaměstnanců	Rok	Počet zaměstnanců
1990	28 649	2006	45 207
1991	30 961	2007	45 429
1992	32 404	2008	42 364
1993	40 049	2009	42 441
1994	42 659	2010	43 272
1995	45 717	2011	41 224
1996	43 990	2012	39 037
1997	43 722	2013	38 363
1998	43 271	2014	38 754
1999	44 089	2015	39 497
2000	44 828	2016	40 055
2001	44 680	2017	40 389
2002	45 538	2018	40 152
2003	46 616	2019	40 404
2004	46 486	2020	40 228
2005	47 129	2021	40 434

Tabulka č. 1: Početní stavy příslušníků Policie ČR v letech 1990–2021 ³⁸

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, definuje Policii České republiky jako jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, jenž má pevně stanovenou hierarchii a zákonem dané vztahy nadřízenosti a podřízenosti. Policie ČR je podřízena Ministerstvu vnitra ČR, které vytváří podmínky pro plnění úkolů policie. Činnost policie řídí Policejní prezidium ČR v čele s policejním prezidentem, který se za její činnost zodpovídá ministru vnitra. Policejnímu prezidiu ČR jsou podřízeny útvary s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajských ředitelství. Policejní prezidium ČR stanovuje cíle rozvoje policie, řeší koncepci a stanoví úkoly jednotlivých služeb, které v rámci policie působí, jako je služba pořádkové policie, služba dopravní policie, služba cizinecké policie, letecká služba, pyrotechnická služba, ochranná služba, služba kriminální policie a vyšetřování a další specializované služby. Policejní prezidium ČR také analyzuje a kontroluje činnost policie,

³⁸ ŠTEINBACH, Miroslav. *Třicet let Policie České republiky*. 1. vyd. Praha: Policie ČR, 2021. 252 s. ISBN 978-80-908139-0-8.

vytváří podmínky policejním útvarům pro plnění jejich úkolů a koordinuje jejich činnost při plnění úkolů, které jsou nad rámec jejich územní nebo věcné působnosti.³⁹

Útvary s celostátní působností jsou útvary policie plnící úkoly na území celé České republiky a poskytující specifický servis ostatním policejním útvarům. Specializují se například na odhalování závažné finanční kriminality, organizovaného zločinu nebo korupce, zajišťují ochranu prezidenta republiky a dalších ústavních činitelů nebo zabezpečují policejní vzdělávání, služební přípravu a policejní sport.⁴⁰

Jedním z útvarů, který v rámci Policejního prezidia ČR vykonává odbornou řídicí, metodicko-kontrolní a organizační činnost na úseku pořádkové policie, je Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR. Službu pořádkové policie můžeme označit pilířem policie a počet policistů zařazených na tento úsek činí cca 18 tisíc. Policisté vykonávající službu na úseku pořádkové policie jsou v přímém kontaktu s občany a jejich činnost spočívá v ochraně bezpečnosti osob a majetku, boji proti kriminalitě a zajišťování veřejného pořádku, případně jeho obnově, pokud byl porušen. Přijímá, eviduje a prošetřuje oznámení osob. Plní úkoly v trestním, přestupkovém a správním řízení a vykonává dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu. Jak je tedy zřejmé, rozsah a charakter úkolů, které plní příslušníci Policie ČR zařazení na úseku pořádkové policie, je oproti jiným útvarům specializovaných služeb Policie ČR velmi různorodý a „univerzální“, což klade vysoké nároky na příslušníky zařazené na tento úsek v oblasti znalostí zákonů, vyhlášek a služebních předpisů a také na jejich fyzickou a psychickou připravenost. Vzhledem ke všestrannosti a univerzálnosti policistů pořádkové policie slouží tato služba jako základna pro výběr policistů do jiných odborných a specializovaných služeb v rámci Policie ČR, jako je např. služba kriminální policie a vyšetřování nebo ochranná služba.⁴¹

Základním výkonným organizačním článkem služby pořádkové policie jsou na celém území naší republiky zřízeny obvodní (místní) oddělení policie. Jsou to organizační články s územně vymezenou působností a jejich činnost má následující formy:

- **dozorčí služba** – nepřetržitě vykonávaná služba, která zajišťuje ve spolupráci s operačním střediskem nepřetržitý styk základních útvarů policie s organizacemi, orgány státní správy a občany, protože dozorčí služba obvodního oddělení je většinou

³⁹ POLICIE.CZ. *Ředitelství služby pořádkové policie*. [online]. © 2021 [cit. 2021-11-10] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/reditelstvi-sluzby-poradkove-policie-268814.aspx>

⁴⁰ VOKUŠ, Jiří. *Policie České republiky: Police of the Czech Republic*. 2. vydání. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2017. 8 s. ISBN 978-80-270-0664-9.

⁴¹ POLICIE.CZ. *Ředitelství služby pořádkové policie*. [online]. © 2021 [cit. 2021-11-10] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/reditelstvi-sluzby-poradkove-policie-268814.aspx>

prvním místem, na které se lidé obracejí s trestními oznámeními, stížnostmi, žádostmi či podněty,

- **obchůzková služba** – vykonává se v teritoriu daného obvodního (místního) oddělení a zaměřuje se především na dodržování veřejného pořádku, prevenci proti trestné činnosti, na bezpečnost osob a ochranu jejich majetku, odhalování trestných činů a přestupků a také se policisté vykonávající obchůzkovou službu podílejí na pátrání po osobách a věcech a provádí prvotní úkony na místě činu,
- **hlídková služba** – zahrnuje činnosti, jejichž cílem je ochrana veřejného pořádku, bezpečnost občanů a majetku, předcházení a zabraňování porušování veřejného pořádku, provádění zákroků proti osobám konajícím protiprávní jednání, řeší přestupky a dohlíží na bezpečnost a plynulost silničního provozu, a to vše na určených úsecích a stanovištích v rámci vymezeného území,
- **procesní činnosti** – zajišťují výkon spisové služby, vkládání dat do informačních systémů a hláskou službu, tedy administrativní činnosti a plnění úkolů na úseku trestního, přestupkového a správního řízení,
- **preventivní činnost** – znamená spolupráci s dalšími orgány a organizacemi zajišťujícími ochranu veřejného pořádku, jako jsou např. orgány činné v trestním řízení, správní orgány, obecní úřady a jimi zřizované obecní (městské) policie.⁴²

Mezi další organizační články, které se podílejí na plnění úkolů na úseku pořádkové policie, jsou:

- **oddělení hlídkové služby** plní úkoly hlídkové služby ve velkých městech,
- **zásahové jednotky krajských ředitelství policie** provádí zákroky proti nebezpečným pachatelům zvláště závažné trestné činnosti a jsou součástí krajských ředitelství; pro ochranu jaderných elektráren disponuje Policie ČR speciálními jednotkami v Dukovanech a Temelíně,
- **pořádkové jednotky a speciální pořádkové jednotky** jsou tzv. „těžkooděnci“ pod jednotným velením provádí zákroky k zajištění a obnovení veřejného pořádku, posilují výkon služby při bezpečnostních opatřeních a při mimořádných událostech, jako jsou přírodní katastrofy, průmyslové havárie, pátrací akce a spolupráce s IZS,

⁴² POLICIE.CZ. *Odbor metodiky, koordinace a podpory výkonu služby*. [online]. © 2021 [cit. 2021-11-10] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/odbor-metodiky-koordinace-a-podpory-vykonu-sluzby.aspx>

- **antikonfliktní týmy** mají za úkol prostřednictvím komunikace předcházet agresivnímu jednání osob při bezpečnostních opatřeních,
- **poříční oddělení** zajišťují pořádek a bezpečnost na vodních tocích a vodních plochách,
- **oddělení služební hipologie a oddělení služební kynologie** zabezpečuje výcvik služebních koní a psů, kteří jsou nasazováni do zákroků při bezpečnostních opatřeních na ochranu veřejného pořádku v těžko dostupných místech, při veřejných shromážděních a fotbalových utkáních; služební psi se také často využívají při pátrání po osobách, věcech a při metodě pachové identifikace,
- **oddělení METRO** je zřízeno pro ochranu osob, majetku a veřejného pořádku ve vlacích a stanicích pražského metra,
- **pohotovostní a eskortní oddělení** provádí eskorty osob omezených na svobodě a poskytuje servisní služby jiným útvarům Policie ČR při provádění ostrah policejních cel,
- **pohotovostní motorizovaná jednotka** je zřízena v Praze, Brně, Ostravě a Plzni a zajišťuje plnění úkolů při výjezdech na oznámení na telefonní linku 158, posiluje běžný výkon služby ve svých sídelních městech, provádí služební zákroky proti pachatelům trestných činů na místě činu a vyjíždí na signál centralizované ochrany objektů v případě jejich narušení,
- **oddělení hlavní nádraží Brno a Ostrava** (dříve oddělení doprovodu vlaků Brno a Ostrava) spolupůsobí při zajištění plynulosti a bezpečnosti železničního provozu, provádí doprovody vlaků osobní přepravy a důležitých zásilek, jako je třeba přeprava jaderného materiálu.⁴³

⁴³ POLICIE.CZ. *Odbor metodiky, koordinace a podpory výkonu služby*. [online]. © 2021 [cit. 2021-11-10] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/odbor-metodiky-koordinace-a-podpory-vykonu-sluzby.aspx>

2.2 Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje

Krajská ředitelství policie jsou útvary s územně vymezenou působností, která je shodná s územními obvody krajů České republiky. Zákonem je v rámci Policie ČR zřízeno 14 krajských ředitelství a v čele každého ředitelství je krajský ředitel. Každé krajské ředitelství je samostatnou organizační složkou státu a účetní jednotkou, jehož příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtu Ministerstva vnitra ČR.⁴⁴

Obrázek č. 2: Územní rozložení KŘP-M⁴⁵

Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje vzniklo v roce 2010 jako útvar s územně vymezenou působností a jeho teritorium odpovídá územnímu rozložení Olomouckého kraje, který má ve své severní části pohoří Jeseník, 104 km dlouhou hranici s Polskou republikou a na jihu se rozkládá rovinatá Haná. Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje se člení na pět územních odborů: Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk, v rámci, kterých je zřízeno 28 obvodních oddělení, 3 policejní stanice a 3 oddělení hlídkové služby. K dalším výkonným organizačním článkům v rámci Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje s krajskou působností, a které jsou řízeny odborem služby pořádkové policie, patří krajská pořádková jednotka, oddělení služební kynologie a pohotovostní a eskortní oddělení. V rámci organizační

⁴⁴ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., ze dne 17. července 2008, o policii České republiky, ve znění pozdějších a předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 91

⁴⁵ Policie ČR [online]. Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje. © 2021 [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/krajske-reditelstvi-olomouckeho-kraje-zpravodajstvi.aspx>

struktury patří ke krajskému ředitelství i útvary, které mají funkci metodickou, logistickou a oddělení speciální podpory.⁴⁶

K datu 1. 12. 2021 bylo u Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje evidováno 1950 příslušníků Policie ČR ve služebním poměru a v pracovním poměru bylo k tomuto datu zaměstnáno 393 občanských zaměstnanců.

Hlavním úkolem Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje je provádět a řídit výkon policejních činností na úseku služby pořádkové, dopravní, cizinecké, zbraní a bezpečnostního materiálu a služby kriminální policie a vyšetřování. Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje reprezentuje a propaguje činnost policie v rámci svého územního obvodu, spolupracuje s ostatními útvary policie, jinými resortními a mimoresortními organizacemi a vytváří podmínky svým organizačním článkům pro plnění jejich úkolů. Působnost a organizace Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje je upravena v současné době platným rozkazem ředitele Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje č. 44/2021, *kterým se vydává organizační řád Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje.*⁴⁷

V příloze č. 1 zmíněného rozkazu je uvedeno organizační členění, řídicí úrovně, stupně řízení, a věcná i územní působnost organizačních článků krajského ředitelství. Zodpovědnost za výkon služby na úseku pořádkové policie má odbor služby pořádkové policie Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, který na základě organizačního řádu plní uvedené úkoly:

- usměrňuje a koordinuje výkon policejních činností pořádkové policie, stanovuje směr jejich rozvoje v rámci územního obvodu,
- provádí metodickou a kontrolní činnost na úseku služby pořádkové policie, zjištěné nedostatky zobecňuje a předkládá návrhy na řešení,
- odpovídá za koordinaci činností a řízení antikonfliktního týmu a pořádkové jednotky,
- metodicky koordinuje činnost pořádkové policie v oblastech domácího násilí, diváckého násilí, společných pohraničních a prvosledových hlídek,
- je správním orgánem ve věcech přezkumného řízení,
- na základě požadavku zpracovává odborná vyjádření ke služebním zákrokům v souvislosti s použitím donucovacích prostředků a zbraní,

⁴⁶ GREGOR, Milan. *Historie a současnost služby pořádkové policie od roku 1918*. 1. vydání. Praha: Ředitelství služby pořádkové policie, 2017, 161 s. ISBN 978-80-270-1521-4.

⁴⁷ Policie ČR. Rozkaz ředitele KŘP-M č. 44/2021 ze dne 9. června 2021, kterým se vydává organizační řád Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje

- po linii služby pořádkové policie organizuje odborná školení a instrukčně metodická zaměstnání,
- spolupracuje se složkami IZS při záchranných a likvidačních pracích souvisejících s mimořádnými událostmi a při ochraně obyvatelstva v době vyhlášení krizových stavů.

Mezi organizační články spadající pod odbor služby pořádkové policie patří pohotovostní a eskortní oddělení a oddělení služební kynologie. V souvislosti s těmito články z organizačního řádu vyplývají následující, pro odbor další specifické úkoly.⁴⁸

Do činností odboru služby pořádkové policie z oblasti pohotovostního a eskortního oddělení patří:

- odpovědnost za zajištění činnosti pořádkové jednotky,
- zajištění výkonu hlídkové služby,
- odpovědnost za zabezpečení a provedení ostrahy policejních cel, provádění eskort,
- plnění služebních povinností ve spolupráci s dalšími organizačními články KŘP-M, složkami IZS, Armádou ČR, Celní správou ČR, Vězeňskou službou a obecní policií,
- zajištění fyzické ochrany při přepravě jaderného materiálu v rámci svého území.

Po linii služební kynologie odpovídá za:

- řízení, koordinaci a metodické usměrňování činností služební kynologie,
- odbornou připravenost psovodů a výcvik služebních psů a za jejich přezkušování,
- za kontrolu výživy a způsobu ustájení služebních psů a zajištění jejich veterinární péče,
- obměnu a doplňování početních stavů služebních psů, jejich odběr z chovných stanic a výkup z civilního sektoru,
- výkon činností na úseku speciální kynologie pro trestní řízení, přímý výkon služby služebních psů specialistů na vyhledávání výbušnin, omamných a psychotropních látek, zbraní a využívání psů pro metodu pachové identifikace, včetně zpracování odborných vyjádření,
- vyhodnocení situace na úseku služební kynologie a předkládání návrhů na opatření,
- organizaci kynologických přeborů,
- propagaci a prezentaci oddělení služební kynologie.⁵¹

Na úseku služby pořádkové policie tedy jak na obvodních odděleních, která jsou místně příslušná příslušnému územnímu odboru, tak na krajsky vedených člancích (pohotovostní

⁴⁸ Policie ČR. *Rozkaz ředitele KŘP-M č. 44/2021, kterým se vydává organizační řád Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje. Příloha č. 1*

a eskortní oddělení, oddělení služební kynologie), vykonává svoji službu 1054 příslušníků Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, což je 54 % z celkového počtu příslušníků celého uvedeného krajského ředitelství.⁴⁹

2.3 Pořádková jednotka

V roce 1991 na základě analýz a vyhodnocení bezpečnostních rizik a potřeb nově vzniklé ozbrojené bezpečnostní služby Policie ČR vznikl první akceschopný útvar pořádkové policie určený k provádění služebních zákroků pod jednotným velením tzv. „stálá pořádková jednotka“. Sídlem této speciální služby byl tehdejší Severomoravský kraj, a i když to byl útvar s celorepublikovou působností, plnil svoje úkoly především v moravských regionech. V roce 1995 k němu přibyl druhý, určený pro nasazení v českých regionech a sídlící v Praze. V obou těchto útvarech sloužili speciálně vycvičení a vyzbrojení policisté, kteří byli schopni kdykoliv a kdekoliv na území ČR rychle, efektivně a v mezích zákona reagovat na bezpečnostní situaci a zajistit ochranu veřejného pořádku.⁵⁰

V návaznosti na vyhodnocení bezpečnostního opatření k ochraně veřejného pořádku a zajištění bezpečnosti v souvislosti se zasedáním Mezinárodního měnového fondu v roce 2000, do kterého bylo vysláno přes 4000 policistů z celé ČR, kteří museli projít zvláštním výcvikem a byli vybaveni speciálními ochrannými prostředky, výstrojí a výzbrojí, kterou předtím používali pouze příslušníci zařazení do speciální pořádkové jednotky, došlo ke vzniku krajských pořádkových jednotek i u zbývajících 7 tehdejších správ krajů. Další zatěžkávací zkouškou pro tyto jednotky bylo bezpečnostní opatření konané u příležitosti Summitu NATO v roce 2002, kdy již výcvik a příprava probíhaly pod jednotným velením u daných správních celků. Na základě zkušeností z těchto bezpečnostních opatření a za využití informací od evropských policejních sborů např. z Francie nebo Itálie, docházelo postupně k legislativnímu ukotvení a také logickému vybavení dle nejnovějších poznatků a zkušeností z oblasti provádění zákroků při nedovolených shromážděních a organizaci a řízení bezpečnostních opatření.⁵¹

⁴⁹ *Policie ČR* [online]. *O nás*. © 2021 [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>

⁵⁰ GREGOR, Milan. *Historie a současnost služby pořádkové policie od roku 1918*. 1. vydání. Praha: Ředitelství služby pořádkové policie, 2017, 161 s. ISBN 978-80-270-1521-4.

⁵¹ GREGOR, Milan. *Historie a současnost služby pořádkové policie od roku 1918*. 1. vydání. Praha: Ředitelství služby pořádkové policie, 2017, 161 s. ISBN 978-80-270-1521-4.

Pořádkové jednotky jsou zřízeny na základě pokynu policejního prezidenta č. 130/2020, ze dne 10. června 2020, *o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti* a na základě tohoto pokynu rozlišujeme speciální pořádkovou jednotku a pořádkovou jednotku krajského ředitelství policie, tzv. krajskou pořádkovou jednotku. Speciální pořádková jednotka je samostatným organizačním článkem krajského ředitelství policie a v rámci Policie ČR jsou zřízeny tyto:

- speciální pořádková jednotka Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy,
- speciální pořádková jednotka Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje,
- speciální pořádková jednotka Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje,
- speciální pořádková jednotka Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje.

Krajská pořádková jednotka, na rozdíl od speciální pořádkové jednotky, není samostatným organizačním článkem, ale skládá se z určených policistů služebně zařazených na obvodních, městských nebo krajských ředitelstvích, územních odborech a jim podřízených útvech. Krajská pořádková jednotka může být zřízena v každém kraji a působí na jeho území. Pokud to vyžaduje bezpečnostní situace, může být nasazena i na jiných místech České republiky.⁵²

V současné době má Policie ČR k dispozici 12 krajských pořádkových jednotek, ve kterých je zařazeno 2262 policistů a 4 speciální pořádkové jednotky. Tyto počty jsou znázorněny v tabulce č. 2. Krajské ředitelství Jihomoravského a Moravskoslezského kraje disponuje pouze SPJ a KPJ ve svém teritoriu nemá zřízeny.⁵³

⁵² POLICIE ČR. Pokyn policejního prezidenta č. 130/2020, ze dne 10. června 2020, *o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti*.

⁵³ Policie ČR. [online]. *Pořádkové jednotky*. [online]. © 2021 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/poradkove-jednotky.aspx>

Pořádková jednotka	Počet zaměstnanců
KŘP Hlavního města Prahy	327
KŘP Středočeského kraje	334
KŘP Libereckého kraje	165
KŘP Ústeckého kraje	253
KŘP Karlovarského kraje	104
KŘP Plzeňského kraje	202
KŘP Jihočeského kraje	180
KŘP Královehradeckého kraje	130
KŘP Pardubického kraje	130
KŘP kraje Vysočina	103
KŘP Olomouckého kraje	200
KŘP Zlínského kraje	134
Celkem	2262

Tabulka č. 2: Početní stavy policistů v KPJ⁵⁴

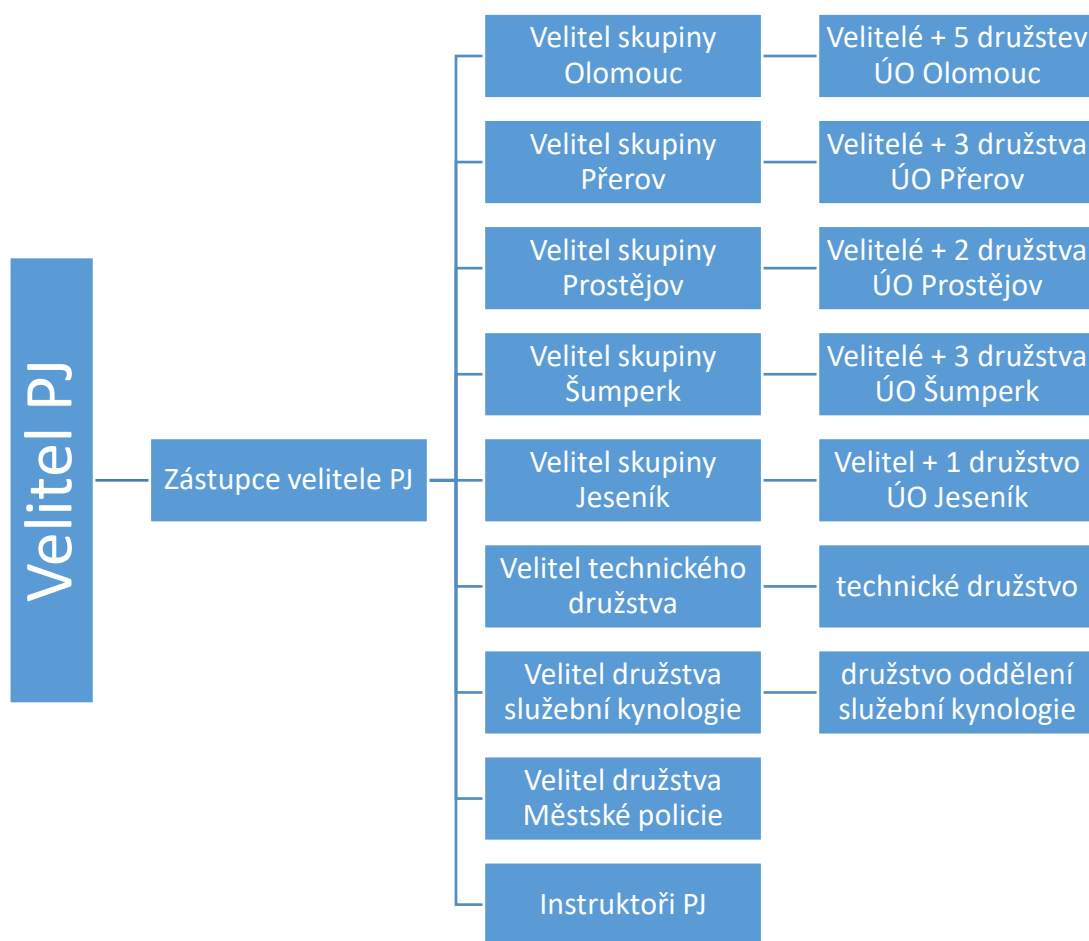
Krajské pořádkové jednotce velí velitel, který má své zástupce. Organizačně je zpravidla rozčleněna na skupiny a družstva. Každé družstvo i jednotka má svého velitele. Policisté zařazení do krajské pořádkové jednotky plní úkoly pořádkové jednotky a úkoly vyplývající z odborné přípravy a výcviku jednotky, soustavně zvyšuje svoji fyzickou zdatnost a úroveň svých odborných znalostí. Vzhledem k akcím, do kterých jsou pořádkové jednotky nasazovány, mají někteří příslušníci, v souvislosti se svým působením v pořádkové jednotce, zvláštní odborné zaměření, jako je specializace na práci ve výškách, požární ochranu, poskytování první pomoci nebo pro práci s motorovou pilou. Pro potřeby výcviku zde najdeme i instruktora služební přípravy.⁵⁵

Pořádková jednotka Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje vznikla dne 1. 1. 2010 a aktuálně je její činnost upravena pokynem ředitele KŘP-M č. 61/2020, *kterým se zřizuje pořádková jednotka Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje.*

⁵⁴ Policie ČR. [online]. *Pořádkové jednotky a antikonfliktní týmy.* [online]. © 2021 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/poradkove-jednotky-a-antikonfliktni-tymy.aspx>

⁵⁵ POLICIE ČR. Pokyn policejního prezidenta č. 130/2020, ze dne 10. června 2020, *o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti.*

Ke dni svého vzniku čítala krajská pořádková jednotka 71 policistů z územních odborů Přerov a Olomouc. V květnu roku 2010 byl jejich počet navýšen na 110 a rozšířen o příslušníky z územního odboru Prostějov a o psovody oddělení služební kynologie. V roce 2012 se k činnosti jednotky připojili policisté z územního odboru Šumperk a od ledna 2014 došlo k rozšíření o příslušníky z územního oboru Jeseník. K 1. 11. 2021 je do krajské pořádkové jednotky zařazeno 181 příslušníků, kteří jsou rozděleni do skupin dle svých mateřských územních odborů a družstev podle svého zaměření: technické družstvo, družstvo městské policie a družstvo psovodů, tak jak znázorněno na obrázku č. 3.⁵⁶

Obrázek č. 3: Organizační schéma pořádkové jednotky KŘP-M⁵⁷

⁵⁶ Policie ČR. [online]. *Pořádkové jednotky*. [online]. © 2021 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/poradkove-jednotky.aspx>

⁵⁷ vlastní

Ke svolání a vyslání KPJ je zmocněn náměstek ředitele Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje pro vnější službu, v případě jeho nepřítomnosti ředitel KŘP-M nebo jím pověřený vedoucí příslušník. Při bezpečnostních opatřeních o nasazení PJ rozhoduje velitel opatření. Odpovědnost za rozmístění policistů v pořádkové jednotce, za způsob provedení zákroku, použití taktických postupů a volbu konkrétních donucovacích prostředků, nese velitel pořádkové jednotky. V případě potřeby může část těchto úkolů delegovat na policisty řídicí činnost družstva či skupiny nebo i na jiné určené příslušníky zařazené do PJ.⁵⁸

Policisté jsou do KPJ zařazeni na základě vlastní žádosti nebo na doporučení velitele skupiny, kdy o jejich zařazení probíhá schvalovací řízení, kde se posuzuje především odborná způsobilost a fyzická zdatnost uchazečů. Vzhledem k úkolům, které pořádková jednotka plní, je výcvik pořádkové jednotky zaměřen na pořadovou, pořádkovou, taktickou, střeleckou, psychologickou, organizačně řídicí přípravu a kondiční přípravu, sebeobranu, nácvik použití donucovacích prostředků a spolupráci s dalšími složkami integrovaného záchranného systému.⁵⁹

SHRNUTÍ

Charakterizovali jsme Policii ČR jako největší ozbrojený bezpečnostní sbor v České republice, seznámili jsme se systémem jejího fungování, organizační strukturou se zaměřením na službu pořádkové policie a její výkonné články. Blíže jsme představili Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje, definovali jsme činnosti, které v rámci výkonu služby vykonávají policisté zařazení na úsek pořádkové policie, a zaměřili jsme se na pořádkovou jednotku včetně úkolů, které plní.

⁵⁸ POLICIE ČR. Pokyn ředitele Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje č. 61/2020, ze dne 27. října 2020, *kterým se zřizuje pořádková jednotka Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje.*

⁵⁹ POLICIE ČR. Pokyn policejního prezidenta č. 130/200, ze dne 10. června 2020, *o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti.*

3 OSOBNOST POLICISTY SLUŽBY POŘÁDKOVÉ POLICIE

Vykonávat službu jako policista v přímém výkonu služby je náročné a zodpovědné a klade to vysoké nároky nejen na dobrou fyzickou, ale i psychickou odolnost policistů. Velkou roli zde pak hrají i osobnostní vlastnosti a jejich předpoklady vykonávat výkon služby v zátěžových situacích. Proto se na požadavky na přijetí do služebního poměru, osobnost policisty a výkon služby ve stresových a zátěžových situacích zaměříme v následující kapitole.

3.1 Přijetí do služebního poměru

Zájmem státu i celé společnosti je, aby personální obsazení bezpečnostních sborů bylo kvalitní, proto by příslušníci bezpečnostních sborů měli být morálně a osobnostně vyspělí a fyzicky a zdravotně způsobilí pro výkon služby. Smyslem přijímacího řízení je prověřit, zda občan, který se uchází o přijetí do služebního poměru, splňuje přísná kritéria k přijetí do služebního poměru.⁶⁰

Pro přijetí do služebního poměru musí uchazeč podle § 13 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů splňovat následující požadavky:

- být občanem České republiky,
- písemně požádat o přijetí do služebního poměru,
- dosáhnout minimální věkové hranice 18 let,
- splnit požadavek bezúhonnosti,
- mít požadovaný stupeň vzdělání stanovený pro služební místo,
- být plně svéprávný,
- být zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilý k výkonu služby,
- nesmí být členem politické strany či hnutí,
- být oprávněný seznamovat se s utajovanými informacemi podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti,
- nesmí vykonávat jinou výdělečnou činnost.⁶¹

Přijímací řízení se s uchazečem zahajuje na základě jeho písemné žádosti o přijetí a splnění všech výše popsanych podmínek. Obvyklá délka přijímacího řízení je tři měsíce.

⁶⁰ TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. Jihlava: ANAG 2009. 153 s. ISBN 978-80-7263-541-2.

⁶¹ TOMEK, Petr. FIALA, Zdeněk. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou podle právního stavu k 1. 10. 2019*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: ANAG 2019, 78 - 79 s. ISBN 978-80-7554-234-2.

Po doručení a zaevidování žádosti je účastník řízení pozván personalistou k prvotnímu osobnímu pohovoru, při kterém musí předložit občanský průkaz a doklad o nejvyšším dosaženém vzdělání. Při další fázi přijímacího řízení musí žadatel sepsat životopis, vyplnit dotazník a předložit další potřebné doklady:

- rodný list,
- výpis ze zdravotní dokumentace,
- doklad o dosavadní praxi,
- čestné prohlášení, že uchazeč není členem žádné politické strany nebo hnutí, a že nevykonává jinou výdělečnou či živnostenskou činnost a také není členem kontrolních a řídicích orgánů právnických osob,
- souhlas se zpracováním a poskytováním osobních údajů.

V průběhu přijímacího řízení si Policie ČR ověřuje, zda občan žádající o služební poměr splňuje požadované podmínky a uchazeč absolvuje zdravotní prohlídku sloužící k posouzení zdravotní způsobilosti pro policejní činnost a psychologické vyšetření, které se zaměřuje na osobnostní předpoklady pro výkon služby. Pokud uchazeč při tomto vyšetření neuspěje, může další psychologické vyšetření absolvovat nejdříve po dvou letech. Dále je prověřována tělesná zdatnost žadatelů. Prověrku fyzické zdatnosti tvoří: člunkový běh, běh na 1000 m, celomotorický test a kliky. Pokud uchazeč nesplní jakoukoliv část přijímacího řízení, není přijat do služebního poměru. Na přijetí do služebního poměru nevzniká právní nárok a Policie ČR důvody nepřijetí nesdělují.⁶²

Po úspěšném přijímacím řízení a před přijetím do služebního poměru musí být uchazeč písemně seznámen s obsahem služebního slibu, podmínkami výkonu služby a služebního poměru. Pokud uchazeč splňuje všechny zmíněné podmínky pro přijetí, souhlasí s textem služebního slibu, podmínkami služebního poměru a současně úspěšně absolvoval přijímací řízení, je na základě rozhodnutí přijat do služebního poměru.⁶³

Náborové aktivity a přijímání nových uchazečů do služebního poměru je prioritou Policie ČR jako celku i jednotlivých krajských ředitelství, které si vedou vlastní náborové kampaně a motivují nové zájemce v souladu s personální politikou Policejního prezidia ČR.

⁶² Policie ČR. [online]. *Průběh přijímacího řízení*. [online]. © 2021 [cit. 2021-12-10]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/prubeh-prijimaciho-rizeni.aspx>

⁶³ TOMEK, Petr. FIALA, Zdeněk. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou podle právního stavu k 1. 10. 2019*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: ANAG 2019, 78 - 79 s. ISBN 978-80-7554-234-2.

Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje je dlouhodobě v nábore nových zájemců o práci u Policie ČR velmi úspěšné. Napomáhají tomu nejen náborové aktivity ve formě inzercí v médiích a sociálních sítích, spolupráce s Úřadem práce Olomouc a náborové kampaně na středních školách, ale i motivace stávajících příslušníků a civilních pracovníků ve formě finančního ohodnocení za úspěšný nábor nových uchazečů. Přestože je počet podaných žádostí o přijetí do služebního poměru vysoký, stanovené počty policistů v rámci KŘP-M se však stále nedaří naplňovat. Důvodem je především fakt, že ne všichni žadatelé splní přísná kritéria, kterými je podmíněno přijetí do služebního poměru. Z celkového počtu žadatelů o přijetí do služebního poměru za rok 2021 nesplnilo podmínky pro přijetí k 1. 10. 2021 62 % uchazečů. Přehled úspěšnosti přijímacího řízení za KŘP-M v roce 2021 vyplývá z tabulky č. 3 a důvody zamítnutí nepřijetí do služebního poměru z tabulky č. 4.⁶⁴

Celkový počet žadatelů	607
Počet nezažájených žádostí	0
Počet zamítnutých žádostí celkem	376
Počet rozpracovaných žádostí	99
Celkový počet uchazečů přijatých do služebního poměru	132

Tabulka č. 3 Úspěšnost přijímacího řízení KŘP-M v roce 2021 k 1. 10. 2021⁶⁵

Důvody zamítnutí	počet
Fyzická nezpůsobilost	24
Osobnostní nezpůsobilost	133
Zdravotní nezpůsobilost	3
Jiné důvody	216
Celkem	376

Tabulka č. 4 Důvody zamítnutí žádostí o přijetí do služebního poměru za KŘP-M v roce 2021 k 1. 10. 2021⁶⁶

⁶⁴ POLICIE ČR. Zápis č. 6 z měsíční porady ředitele Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje konané dne 20. října 2021 v Přerově, příloha č. 7, Č. j. KRPM-10544-6/ČJ-2021-1400KR

⁶⁵ POLICIE ČR. Zápis č. 6 z měsíční porady ředitele Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje konané dne 20. října 2021 v Přerově, příloha č. 7, Č. j. KRPM-10544-6/ČJ-2021-1400KR

⁶⁶ POLICIE ČR. Zápis č. 6 z měsíční porady ředitele Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje konané dne 20. října 2021 v Přerově, příloha č. 7, Č. j. KRPM-10544-6/ČJ-2021-1400KR

Příslušníci Policie ČR vykonávají svoji službu na základě služebního poměru. Některé činnosti vyplývající z úkolů policie mají na starosti občanští zaměstnanci, ti jsou však zaměstnání v běžném pracovním poměru. Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů je specifický a výrazně se odlišuje od pracovního poměru i od veřejnoprávních služebních poměrů.⁶⁷

Služební poměr vzniká rozhodnutím o přijetí do služebního poměru a začíná datem, které je v daném rozhodnutí uvedeno. V den nástupu musí nový příslušník složit a stvrdit svým podpisem služební slib, jinak služební poměr nevznikne.⁶⁸

Složení slibu nebo přísahy patří od nepaměti k tradicím vojensky organizovaných složek, mezi které řadíme i Policii ČR, která za svoji třicetiletou tradici měla tři znění služebního slibu a jeho aktuální podoba podle § 17 odst. 3 zákona č. 361/2003 Sb., *Zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*, ve znění pozdějších předpisů zní: „*Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život*“.⁶⁹

V průběhu let se důvody zájmu o výkon profese policisty mění a někteří noví uchazeči se zajímají o práci u Policie ČR nikoliv z důvodu vykonávat toto povolání celoživotně a brát ho jako poslání, ale především kvůli potřebě mít alespoň nějaké zaměstnání a jistotu příjmu, což jim práce u tak velkého ozbrojeného sboru financovaného ze státního rozpočtu poskytuje. I přesto je služební poměr koncipován jako celoživotní povolání, což dokládá i nastavení výsluhových nároků, které vznikají nejdříve po 15 letech ve služebním poměru, čehož samozřejmě jedinci, pro které výkon služby není prioritou, využívají, a i přes minimální výsluhový příspěvek od sboru odcházejí. Na druhou stranu je nutno podotknout, že u Policie ČR je stále dost lidí, kteří i přes veškerá úskalí a náročnost tohoto povolání vykonávají svoji službu déle než dvacet let.⁷⁰

⁶⁷ ŠTEINBACH, Miroslav. *Třicet let Policie České republiky*. 1. vyd. Praha: Policie ČR, 2021. 149 s. ISBN 978-80-908139-0-8.

⁶⁸ TOMEK, Petr. FIALA, Zdeněk. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou podle právního stavu k 1. 10. 2019*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: ANAG 2019, 92 s. ISBN 978-80-7554-234-2.

⁶⁹ ŠTEINBACH, Miroslav. *Třicet let Policie České republiky*. 1. vyd. Praha: Policie ČR, 2021. 260 s. ISBN 978-80-908139-0-8.

⁷⁰ TOMEK, Petr. FIALA, Zdeněk. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou podle právního stavu k 1. 10. 2019*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: ANAG 2019, 69 s. ISBN 978-80-7554-234-2.

Tabulka č. 5 obsahuje přehled ukončení služebního poměru u KŘP-M v letech 2010 – 2021 pro různé délky trvání služebního poměru.

Délka služby [rok]	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 4	14	17	11	3	1	8	12	20	14	18	11	10
5 - 9	2	4	3	6	8	10	6	8	6	2	0	6
10 - 14	1	2	1	4	2	2	1	3	5	1	4	3
15 - 19	12	15	6	6	7	8	9	11	5	6	3	3
20 - 24	9	13	16	10	8	9	10	15	7	9	19	7
25 – 29	18	12	4	3	1	5	6	6	14	23	18	21
30 - 34	29	8	2	1	2	1	1	3	7	6	8	7
35 - 39	12	4	3	0	1	2	0	1	6	2	4	7
40 a více	12	4	3	0	1	2	0	1	6	2	4	4
Celkem	98	75	46	33	31	45	45	67	64	71	70	61

Tabulka č. 5: Přehled ukončení služebního poměru u KŘP-M ⁷¹

Služební poměr tedy vyjadřuje právní vztah mezi příslušníkem bezpečnostního sboru a Českou republikou a jeho hlavní specifika jsou:

- vznik služebního poměru – služební poměr vzniká na základě rozhodnutí o vzniku služebního poměru, nikoliv uzavřením smlouvy,
- zaměstnavatelem je stát, který zaručuje stabilitu zaměstnaneckého vztahu,
- platové i služební postupy jsou zaručeny právními normami,
- právní úprava práv i povinností, kázeňské odpovědnosti i řešení sporů.

Služební poměr je právně nastaven tak, že právu jednoho účastníka odpovídá povinnost účastníka druhého. Nelze tedy říci, že by jen příslušník měl povinnost. Povinnosti má i Policie ČR jako zástupce státu vůči svým policistům. Jako příklad lze uvést povinnost příslušníka

⁷¹ POLICIE ČR. Zápis č. 6 z měsíční porady ředitele Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje konané dne 20. října 2021 v Přerově, příloha č. 7, Č. j. KRPM-10544-6/ČJ-2021-1400KR.

bezpečnostního sboru vykonávat službu a na druhé straně má právo, aby mu zaměstnavatel vytvořil podmínky pro tento výkon služby, což je tedy zase povinností policie.⁷²

S ohledem na koncepci služebního poměru příslušníka jako celoživotního povolání rozlišujeme dvě fáze služebního poměru. Jedná se o **služební poměr na dobu určitou** a **služební poměr na dobu neurčitou**. Na základě rozhodnutí do služebního poměru je nově přijatému příslušníkovi stanoven služební poměr na dobu určitou, jehož délka je tři roky a během této doby si bezpečnostní sbor prostřednictvím každoročního hodnocení zjišťuje vhodnost policisty pro výkon služby a zároveň si příslušník ověřuje, zda mu služba u bezpečnostního sboru jako dlouhodobé povolání vyhovuje.⁷³

Nezbytnou podmínkou při přecházení policisty ze služebního poměru na dobu určitou do služebního poměru na dobu neurčitou je úspěšné složení služební zkoušky. **Služební zkouška** je ověření teoretických znalostí a praktické způsobilosti příslušníka pro výkony služby u bezpečnostního sboru a tuto zkoušku lze vykonat nejdříve šest měsíců a nejpozději jeden měsíc před uplynutím doby služebního poměru na dobu určitou. Neúspěšnou služební zkoušku lze opakovat, avšak pouze jednou. Pokud je i na druhý pokus policista neúspěšný, služební poměr zaniká uplynutím doby určité.⁷⁴

Obsah a realizace služební zkoušky u Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje je upravena pokynem ředitele Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje č. 65/2019, *kterým se stanoví organizační opatření k realizaci služební zkoušky*, ze kterého vyplývá, že policisté zkoušku vykonávají před ustanovenou komisí a místem výkonu dané zkoušky je školní policejní středisko, což je pro naše krajské ředitelství školní policejní středisko Frýdek-Místek Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje. Na intranetových stránkách příslušného personálního odboru je zveřejněn obsah a okruhy služební zkoušky. Policisté zařazení na úseku služby pořádkové a dopravní policie vykonávají písemnou, ústní a praktickou zkoušku, kdy praktická zkouška spočívá v řešení modelových situací. Příslušníci zařazení do ostatních

⁷² TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. Jihlava: ANAG 2009. 205-207 s. ISBN 978-80-7263-541-2.

⁷³ TOMEK, Petr. FIALA, Zdeněk. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou podle právního stavu k 1. 10. 2019*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: ANAG 2019, 69 – 70 s. ISBN 978-80-7554-234-2.

⁷⁴ TOMEK, Petr. FIALA, Zdeněk. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou podle právního stavu k 1. 10. 2019*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: ANAG 2019, 73 s. ISBN 978-80-7554-234-2.

služeb, jako je např. služba kriminální policie a vyšetřování mají služební zkoušku složenou pouze z ústní a písemné části.⁷⁵

Druhým předpokladem pro vznik služebního poměru na dobu neurčitou je služební hodnocení, podle kterého by měl příslušník dosáhnout alespoň dobrých výsledků služby. Pokud jsou splněny obě podmínky současně, úspěšné složení služební zkoušky a služební hodnocení dosahující minimálně stupně dobrý, je služební poměr změněn na dobu neurčitou.⁷⁶

Všechny změny, ke kterým v průběhu služebního poměru dojde, stejně jako vznik a ukončení služebního poměru, se dějí na základě rozhodnutí služebního funkcionáře nebo vedoucího pracovníka s kázeňskou pravomocí a jsou upraveny zákonem č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*, ve znění pozdějších předpisů a pro jednotlivé služby a krajské útvary jsou specifikovány závaznými pokyny policejního prezidenta a ředitelů krajských ředitelství.⁷⁷

3.2 Osobnost policisty

SMÉKAL uvádí, že v psychologii se termín osobnost nejčastěji označuje jako: „*Jednotu psychických procesů, stavů a vlastností, souhrn vnitřních determinant prožívání a chování.*“ O osobnosti člověka hovoříme ve vztahu k sociálním, společenským či duchovním systémům a vyjadřujeme tím skutečnost, že každý člověk má svůj vlastní jedinečný a neopakovatelný běh života, své osobní prožitky a činy, a i když v průběhu svého života prochází socializací a individualizací, tedy procesem vývoje, je stále každý člověk neopakovatelnou osobností.⁷⁸

Osobností rozumíme jedinečné uspořádání psychických stavů, procesů a vlastností v jednotě s individuálním chováním a prožíváním. Základními znaky jsou jedinečnost a neopakovatelnost duševního dění. Osobnost se v průběhu života formuje a prochází vývojovými stádii a na konečné podobě osobnosti jedince se podílejí dva faktory:

- vnitřní – tvořící biologickou určenost osobnosti, ke kterým patří dědičné a vrozené faktory,

⁷⁵ POLICIE ČR. *Pokyn ředitele Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje č. 65 ze dne 30. srpna 2019, kterým se stanoví organizační opatření k realizaci služební zkoušky.*

⁷⁶ TOMEK, Petr. FIALA, Zdeněk. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou podle právního stavu k 1. 10. 2019.* 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: ANAG 2019, 69 s. ISBN 978-80-7554-234-2.

⁷⁷ TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru.* Jihlava: ANAG, 2009. 206 s. ISBN 978-80-7263-541-2.

⁷⁸ SMÉKAL, Vladimír. *Pozvání do psychologie osobnosti.* 2. opr. vyd. Brno: Barrister& Principal, 2004. 19 s. ISBN-80-886598-65-9.

- vnější – vlivy sociálního prostředí, jako je kultura, příslušnost k sociální vrstvě a styl výchovy utvářející sociální určenost osobnosti.⁷⁹

Poznávání osobnostních charakteristik jedinců, kteří žádají o přijetí do služebního poměru, hraje klíčovou roli pro posouzení vhodnosti člověka pro výkon služby u bezpečnostního sboru. Při odborném i laickém psychologickém posuzování osobnosti se používá pozorovatelné chování jako zdroj informací o osobnosti, protože se předpokládá, že mezi osobností člověka a jeho chováním existuje souvislost, kdy však chování lidí může být zkresleno situačními vlivy, tudíž z psychologického hlediska lze chování chápat jako výsledek osobnosti jedince a dané situace.⁸⁰

Cílem odborných psychologických posouzení osobnostní způsobilosti občana nebo příslušníka je, zda daný jedinec splňuje osobnostní charakteristiky, které jsou předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru. Vyhláška č. 487/2004 Sb., *o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru*, uvádí, že aby lidé splňovali předpoklady pro výkon služby u bezpečnostního sboru, musí disponovat těmito osobnostními charakteristikami:

- inteligence v průměrném nebo vyšším pásmu,
- emoční stabilita,
- psychosociální zralost,
- odolnost vůči psychické zátěži,
- mít žádoucí motivaci, postoje a hodnoty,
- být bez nedostatků v oblasti volních a poznávacích procesů a autoregulace,
- nevykazovat znaky nežádoucí agresivity a psychopatologické symptomatiky.

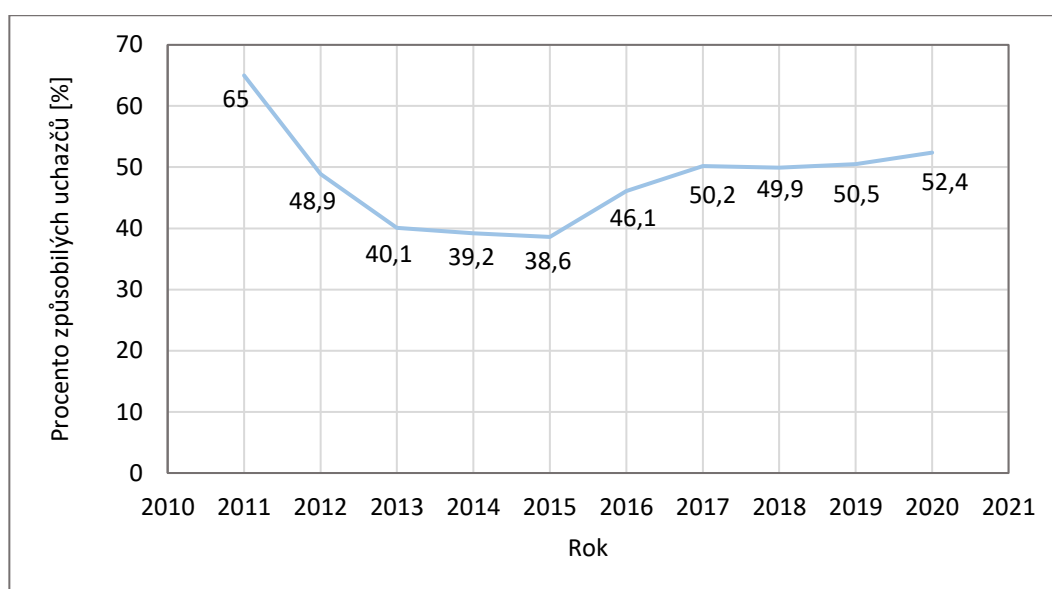
Osobnostní způsobilost se u Policie ČR nezjišťuje pouze z důvodu přijetí do služebního poměru, ale i v případě, pokud jednání příslušníka vyvolává pocit, že není osobnostně způsobilý vykonávat službu. Při zjišťování osobnostní způsobilosti psycholog využívá metod psychodiagnostiky, jako je pozorování, rozhovor, anamnestické vyšetření, analýza objektivních údajů a psychologické testové metody.⁸¹

⁷⁹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, 48 – 58 s., ISBN-80-86898-73-3.

⁸⁰ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, 60 s., ISBN-80-86898-73-3.

⁸¹ ČESKO. Vyhláška č. 487/2004 Sb., ze 7. září 2004, *o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru*.

V roce 2020 bylo v rámci Policie ČR provedeno 5 153 zkoumání osobnostní způsobilosti, což je oproti roku 2019 nárůst o 25 %. Nejvíce posuzovaných tvořili noví uchazeči o přijetí do služebního poměru a celkového počtu takto posuzovaných osob bylo 52,1 % osobnostně způsobilých pro výkon služby. Psychologické oddělení KŘP-M zjišťovalo osobnostní způsobilost v roce 2020 ve 454 případech, a to z důvodu žádosti uchazečů o přijetí do služebního poměru, kdy z daného počtu bylo 201, tedy 44,3 % osobnostně způsobilých a 253 (55,7 %) osobnostně nezpůsobilých pro výkon služby u bezpečnostního sboru. Graf č. 1 zobrazuje procentuální vývoj počtu osobnostně způsobilých uchazečů o služební poměr u Policie ČR v letech 2011 – 2020. ⁸²

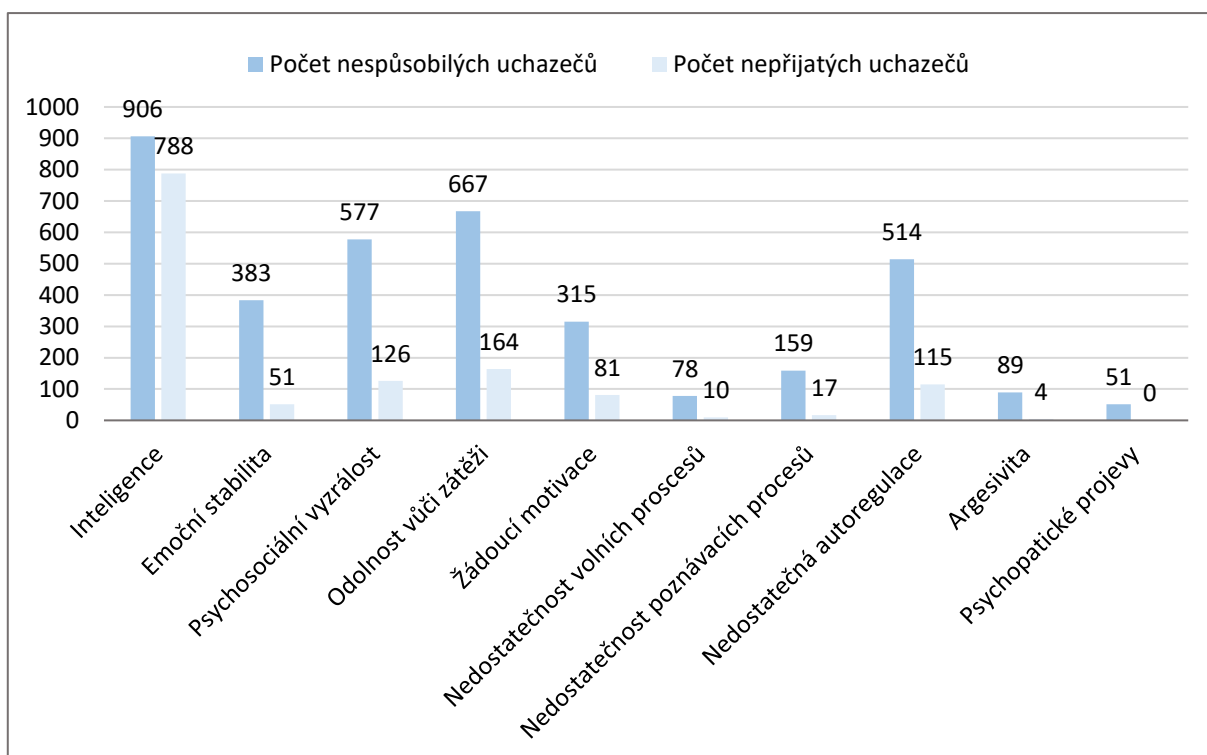

Graf č. 1: Procento osobnostně způsobilých uchazečů o služební poměr u Policie ČR⁸³

Nejčastějším důvodem, pro který nebyli uchazeči o služební poměr osobnostně způsobilí k výkonu služby u Policie ČR, bylo nesplnění inteligenční úrovně v pásmu průměru nebo vyšším. V roce 2020 bylo takových případů 906 (modrá), z toho v 788 (červená) případech nebyl uchazeč s ohledem na tuto skutečnost přijat do služebního poměru. Kritéria osobnostní nezpůsobilosti jsou uvedena v grafu č. 2.

⁸² POLICEJNÍ PREZIDIUM. Oddělení vedoucího psychologa. *Výroční zpráva 2020 psychologických služeb Policie ČR*. Praha 2021.

⁸³ POLICEJNÍ PREZIDIUM. Oddělení vedoucího psychologa. *Výroční zpráva 2020 psychologických služeb Policie ČR*. Praha 2021.

Graf č. 2: Počty nesplnění osobnostních kritérií podle typů ⁸⁴

Jaký by měl být příslušník Policie ČR člověk, vyplývá i z Etického kodexu Policie ČR, kde jsou uvedeny základní hodnoty Policie ČR a to: profesionalita, nestrannost, odpovědnost, ohleduplnost a bezúhonnost. ⁸⁵

⁸⁴ POLICEJNÍ PREZIDIUM. Oddělení vedoucího psychologa. *Výroční zpráva 2020 psychologických služeb Policie ČR*. Praha 2021.

⁸⁵ POLICIE ČR. *Rozkaz policejního prezidenta č. 154 ze dne 26. července 2011, o profesní etice Policie ČR, příloha č. 1 Etický kodex Policie ČR*.

3.4 Zátěžové situace a stres při výkonu policejní práce

Chování jsou takové úkony člověka, jimiž jedinec vstupuje do sociálního kontaktu s druhými lidmi. V každodenních a běžných situacích se jedinec většinou chová stereotypně a podle zavedených zvyklostí. Nové, nečekané a náročné situace bývají výzvou, ve které má člověk možnost pohotově zmobilizovat své vnitřní zdroje a rychle a efektivně reagovat a naučit se tak novým zkušenostem nebo se projeví jeho nezpůsobilost a nepřipravenost situaci zvládnout.⁸⁶

Pokud působení zátěžových situací vede k narušení psychické rovnováhy, projeví se to výkyvy v chování, prožívání a uvažování člověka. Může jít o dočasný stav nebo mohou mít i trvalejší charakter. Zátěžové situace lze členit podle jejich závažnosti na možný vliv na vznik a rozvoj psychických poruch:

- frustrace – nečekaná ztráta naděje na uspokojení subjektivně důležité potřeby vyvolávající pocit zklamání.
- konflikt – spolu s frustrací se řadí mezi běžné potíže, se kterými se člověk opakovaně setkává. Nebezpečným se stává, pokud trvá příliš dlouho a zahrnuje osobně významnou oblast, kterou jedinec není schopen řešit.
- stres – bývá spojen s nepříjemným pocitem uvědomění si přílišného zahlcení situacemi, které se jeví jako těžko zvládnutelné a plyne z nich pro jedince nejistota.
- trauma – náhle vzniklá situace, která má na jedince negativní význam a působí mu újmu. Projevuje se ztrátou jistoty a bezpečí, prožíváním úzkosti. Může být jednorázové i opakované a v jeho důsledku může vzniknout posttraumatická stresová porucha.
- krize – náhlé negativní vyhocení situace, které je spojené s pocity nezvládnutelnosti problému. Typickým znakem je selhání fungujících adaptačních mechanismů, objevují se pocity bezmocnosti, bezradnosti s nepřiměřenými reakcemi v chování.
- deprivace – se projevuje u lidí tehdy, pokud nejsou uspokojeny jejich objektivně významné potřeby v dostatečné míře, patřičným způsobem a po přiměřeně dlouhou dobu.⁸⁷

⁸⁶ SMÉKAL, Vladimír. *Pozvání do psychologie osobnosti*. 2. opr. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2004, 152 s. ISBN 80-886598-65-9.

⁸⁷ VÁGNEROVÁ, Marie. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. 1. vyd. Praha: Portál, 2014. 40–43 s. ISBN 978-80-262-0696.

Poslání policistů spočívá ve službě veřejnosti, proto by všichni, kdo slouží nebo mají zájem sloužit u tohoto bezpečnostního sboru, měli respektovat lidská práva, sdílet je, dodržovat, chránit bezpečnost společnosti i s nasazením vlastního života. A za to si zaslouží respekt, podporu a úctu společnosti.⁸⁸

Postoje společnosti k policii se odrážejí také při kontaktu a jednání policistů s občany. Část populace bude vždy projevovat vůči této ozbrojené složce negativní až odmítavý postoj, který budou při komunikaci se složkami Policie ČR otevřeně prezentovat a tudíž může docházet ke konfliktům. Zdroje těchto konfliktů z psychologického pohledu můžeme rozdělit do tří skupin:

- funkcionální – vyplývající z profesionální role policisty,
- individuální – osobnost a jednání policisty,
- veřejné – osobnost a jednání občana.

Pokud se zaměříme na funkcionální zdroje konfliktů, řadíme mezi ně následující aspekty vyplývající z profese policisty obecně:

Moment výkonné moci – regulace a usměrňování chování lidí na základě platných zákonů a dalších norem. Někteří lidé některé předpisy považují za zbytečné a nerespektují je, tudíž dochází k méně či více závažným incidentům s občany.

Policie jako zdroj nepříjemností – sociální stereotyp, kdy jen pouhá přítomnost policistů v uniformě působí jako tlumič vnitřní pohnutky k nezákonnému jednání a signalizuje větší pravděpodobnost trestu za dané chování, kdy tento fakt může v některých lidech vyvolávat pocity úzkosti a strachu.

Frustrace vyvolaná policejním jednáním – omezování určitého chování občana ze strany policistů, byť je oprávněné a v souladu se zákonem, může u člověka, který je protějškem policejního jednání, vyvolat frustraci, neboť mu není ze strany policie umožněno dokončit jeho zamýšleného chování a dosáhnout tak vytyčeného cíle.

Psychologický efekt policejní uniformy a ozbrojení policisty – způsob nošení zbraně i policejní uniformy může u některých jedinců aktivovat nežádoucí asociace a agresivitu. Je to však podmíněno osobní zkušeností jedince a také prostředím, ve kterém k jednání s policisty dochází.⁸⁹

⁸⁸ POLICIE ČR. *Rozkaz policejního prezidenta č. 154 ze dne 26. července 2011, o profesní etice Policie ČR, příloha č. 1 Etický kodex Policie ČR.*

⁸⁹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, 274 - 276 s., ISBN-80-86898-73-3.

Policejní stres lze definovat jako vnější vlivy přítomné v policejní práci, které policista vnímá jako zdroj emocionálního a často i fyzického napětí. Policejní stres není tedy důsledek nesprávného psychologického výběru příslušníků, ani jeho důvodem není osobnost policisty, ale je spojován s policistou, který splňuje následující tři znaky:

- platné lékařské i psychologické osvědčení,
- je členem relativně funkčního oddělení,
- během služby se ocitl v situaci, která překračuje běžný výkon služby, narušuje jeho emocionální stabilitu, a ve které jsou příznaky stresu (např. situace ohrožující zdraví a život policistů, použití střelné zbraně, kontakt se smrtí, nasazení policistů v mimořádných a nepřehledných situacích).⁹⁰

Příslušníci bezpečnostních sborů se se zátěžovými situacemi setkávají nejen při výkonu služby, ale také v běžném životě. Přestože se někteří policisté domnívají, že vzhledem ke své odbornosti musí těmto událostem čelit snadněji než normální lidé, opak může být pravdou a životní i pracovní zátěžové situace je mohou zasáhnout hlouběji, než očekávali. Pokud nejsou tyto stresové situace plnohodnotně zpracovány, mohou se časem projevit na psychickém stavu vztekem, depresí, sníženou schopností prožívat pozitivní emoce, ztrátou životní spokojenosti a problémy se spánkem a projevit se mohou i zdravotními problémy. To pak negativně ovlivňuje pracovní i rodinný život a může vést k pocitu bezmoci, odcizení, profesnímu vyhoření a v extrémních případech k závislostem či sebe-destructivním úvahám.⁹¹

SHRNUTÍ

Definovali jsme obecně pojem osobnost, specifikovali osobnostní charakteristiky policisty z pohledu osobnostních podmínek pro přijetí do služebního poměru a v souladu s Etickým kodexem Policie ČR. Vymezili termín služební poměr, jeho specifika, kterými se odlišuje od běžného pracovněprávního vztahu a popsali proces přijetí do služebního poměru, jeho fáze a podmínky, které musí uchazeči splňovat, aby byli přijati do bezpečnostního sboru. V závěru jsme se zaměřili na zátěžové situace a stres, vyplývající z profese policisty, se kterým se policisté během svého výkonu služby setkávají.

⁹⁰ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, 125 – 130 s., ISBN-80-86898-73-3.

⁹¹ VYMĚTAL, Štěpán a kol. *Možnosti psychologické podpory v Policii ČR*. 1. vydání. Praha: THEMIS, 2010. ISBN 978-80-7312-065-8.

4 VOLNOČASOVÉ AKTIVITY POLICISTŮ

Při plnění služebních povinností může docházet k situacím, při kterých mohou být příslušníci bezpečnostních sborů ohroženi na zdraví či životě, kdy k nasazení vlastního života při výkonu služby se policisté zavazují složením služebního slibu. V návaznosti na náročnost výkonu služby plyne pro bezpečnostní sbor povinnost vytvářet podmínky pro řádný a bezpečný výkon služby všech svých příslušníků. Povinnosti bezpečnostního sboru spojené s péčí o své příslušníky zahrnující především vytvoření optimálních podmínek pro výkon služby, které souvisejí s osobnostním rozvojem jednotlivých příslušníků, bezpečností a ochranou zdraví při práci, zkvalitňováním prostředí výkonu služby včetně mezilidských vztahů, se stravováním, rekreací a psychologickou péčí o příslušníky, jsou uvedeny v § 77 zákona č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*.⁹²

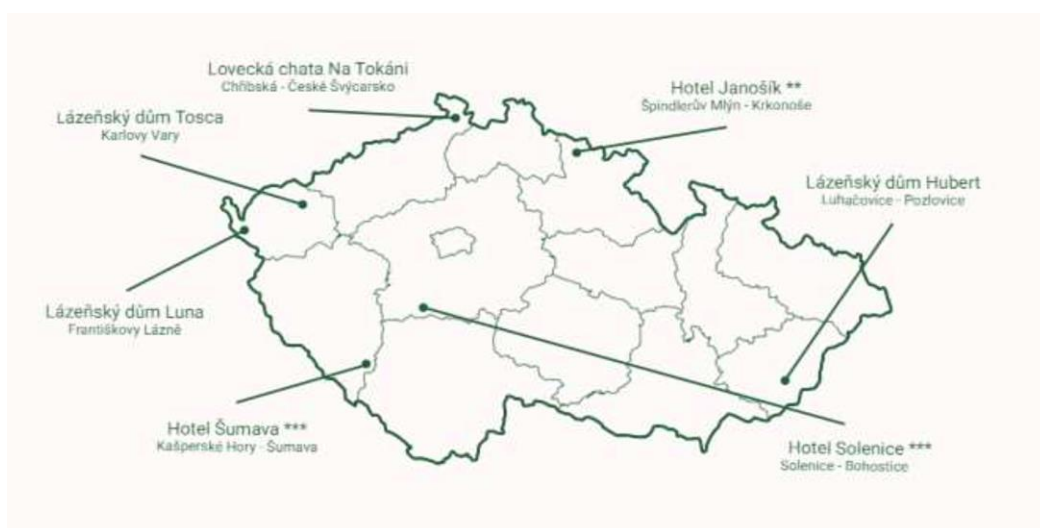
4.1 Možnosti péče o policisty ze strany Policie ČR ve vztahu k volnému času

Mezi nástroje, které slouží k upevnění tělesného a duševního zdraví příslušníků, jež může být během dlouhodobého výkonu služby oslabeno působením mnoha negativních vlivů, patří **ozdravný pobyt**. Nárok na ozdravný pobyt má každý příslušník bezpečnostního sboru, jehož služební poměr trvá alespoň patnáct let. Ozdravný pobyt má formu **lázeňské léčebně rehabilitační péče** nebo **tělesných rehabilitačních aktivit** v trvání čtrnácti dní nepřetržitě v kalendářním roce. Upevňování duševního a tělesného zdraví příslušníků prostřednictvím ozdravného pobytu sloužící ke zlepšování kvality a zvyšování kvantity služby je jednoznačně zájmem všech bezpečnostních sborů, proto jsou veškeré náklady za ozdravné pobyty hrazeny ze strany sboru a čas policisty v něm strávený se započítává do doby služby. Z toho však vyplývá, že příslušník čerpající ozdravný pobyt má určité povinnosti, které musí plnit, mezi něž patří dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví, léčebné, rehabilitační a relaxační časové plány. S ohledem na dané okolnosti tedy ozdravný pobyt nelze jednoznačně zcela zařadit do volného času, ale lze jej vnímat jako prostředek ke zlepšování fyzického a duševního zdraví příslušníků bezpečnostního sboru. Ozdravný pobyt formou lázeňské péče se provádí výhradně v lázeňských domech zařízení služeb Ministerstva vnitra ČR. Ozdravný pobyt formou

⁹² TOMEK, Petr. FIALA, Zdeněk. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou podle právního stavu k 1. 10. 2019*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: ANAG 2019, 315 s. ISBN 978-80-7554-234-2.

tělesných rehabilitačních aktivit se může realizovat taktéž v zařízeních Ministerstva vnitra ČR, ovšem bez odborného lékařského vedení nebo individuálně.⁹³

Zařízení služeb Ministerstva vnitra ČR se nacházejí v atraktivních lokalitách po celé České republice. Mezi hotely, ve kterých lze realizovat nejen tělesné rehabilitační aktivity, ale jsou také určeny pro služební (porady, instrukčně metodická zaměstnání) a soukromé účely (rekreace) patří Hotel Janošík ve Špindlerově Mlýně, Lovecká chata na Tokáni, Hotel Šumava v Kašperských Horách a Hotel Solenice, který najdeme v blízkosti Orlické přehrady. Všechna uvedená zařízení nabízejí velké množství sportovních a relaxačních aktivit včetně využití půjčoven sportovních potřeb. Lázeňské domy zařízení služeb Ministerstva vnitra ČR jsou výhradně určeny k lázeňské péči příslušníků bezpečnostních sborů Ministerstva vnitra ČR a patří mezi ně Lázeňský dům Tosca v Karlových Varech, Lázeňský dům Luna ve Františkových Lázních a Lázeňský dům Hubert v blízkosti Luhačovic.⁹⁴

Obrázek č. 4 Hotely a Lázeňské domy Zařízení služeb Ministerstva vnitra ČR⁹⁵

Při uplatnění nároku na ozdravný pobyt realizovaný formou individuálních tělesných rehabilitačních aktivit je příslušník povinen nejdříve zpracovat žádost, do které uvede místo a termín pobytu a časové rozvržení rehabilitačních aktivit, který posoudí jemu nadřízený vedoucí a po schválení postoupí garantovi ozdravných pobytů na daném územním celku.⁹⁶

⁹³ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Nářízení Ministerstva vnitra č. 25 ze dne 9. července 2014, kterým se sjednocuje postup při poskytování ozdravného pobytu.*

⁹⁴ ZAŘÍZENÍ SLUŽEB MV ČR. *Ozdravné pobyty.* [online]. © 2022 [cit. 2022-01-14]. Dostupné z: <https://www.zsmv.cz/ozdravne-pobyty/>

⁹⁵ ZAŘÍZENÍ SLUŽEB MV ČR. *Ozdravné pobyty.* [online]. © 2022 [cit. 2022-01-14]. Dostupné z: <https://www.zsmv.cz/ozdravne-pobyty/>

⁹⁶ Policie ČR. *Rozkaz ředitele KŘP-M č. 58/2016 ze dne 17. května 2016, ke stanovení zásad postupu příslušníků a služebních funkcionářů při poskytování ozdravného pobytu.*

Fond kulturních a sociálních potřeb (dále jen FKSP) je fond, který zaměstnavatel zřizuje podle vyhlášky Ministerstva financí ČR č. 114/2002 Sb., *o fondu kulturních a sociálních potřeb, v platném znění*, a který slouží k zajištění kulturních a sociálních potřeb zaměstnanců a jejich rodinných příslušníků. Hospodaření a možnosti čerpání FKSP u Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje je upraveno pokynem ředitele Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje č. 122/2017, *kterým se stanoví zásady pro čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb (zásady FKSP)*. Na základě tohoto pokynu je příslušníkům i občanským zaměstnancům KŘP-M stanoven osobní limit, který je odvozený z rozpočtu krajského ředitelství schváleného na příslušný kalendářní rok. Pro rok 2022 činí výše osobního limitu pro čerpání z FKSP 6.000,- Kč a tuto částku lze využít na:

- dioptrické pomůcky, dentální prevenci, tištěné knihy,
- rekreace,
- kulturu, vzdělávání, tělovýchovu a sport,
- penzijní spoření,
- pojistné na soukromé životní pojištění.

V roce 2022 jsou stávající oblasti čerpání rozšířeny o možnost rekreace v nově vybudovaném účelovém zařízení Krajského ředitelství na Plumlově. Nad rámec čerpání osobních limitů je z FKSP možno pracovníkům poskytnout sociální výpomoc ve formě bezúročné půjčky, dárcům krve peněžité dary za bezpříspěvkové odběry krve a odborové organizaci příspěvek na pokrytí prokazatelných nákladů.⁹⁷

Sportovní kluby policie (dále jen SKP) jsou zájmová sportovní sdružení, jejichž posláním je zapojovat příslušníky a občanské zaměstnance Policie ČR i ostatní občany do pohybových aktivit za účelem upevňování zdraví a zvyšování jejich fyzické zdatnosti. Ve svých aktivitách spolupracují a jsou členy UNITOP ČR. Spolupodílejí se na vytváření podmínek pro aktivní využití volného času příslušníků Policie ČR a přispívají k posílení vztahů mezi policisty a občany ČR. Příslušníci a občanskí zaměstnanci KŘP-M se mají možnost v rámci svého kraje zapojit do čtyř sportovních klubů policie:

- Sportovní klub policie Olomouc, z. s. sdružuje čtyři sportovní oddíly: lyžařský, střelecký, turistický a Wushu. Současně provozuje horskou chatu a běžecký areál Dolní Moravice, kde se pravidelně konají krajské přebory v běhu na lyžích.

⁹⁷ Policie ČR. Pokyn ředitele KŘP-M č. 122/2017 ze dne 1. prosince 2017, kterým se stanoví zásady pro čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb (zásady FKSP).

- Sportovní klub policie Moravan Prostějov, z. s. nabízí sportovní aktivity pro všechny.
- Sportovní klub policie Šumperk, z. s. umožňuje kolektivní sport všem, kteří se zajímají o cyklistiku, fotbal, kuželky a běh.
- Policejní sportovní klub Přerov, z. s. vytváří pro své členy a jejich rodinné příslušníky podmínky pro volejbal, bowling, běh, rekreační cyklistiku, stolní tenis, fotbal, tenis, plážový volejbal, dračí lodě či malou kopanou.⁹⁸

International Police Association – sekce Česká republika je součástí největšího mezinárodního sdružení policistů International Police Association (dále jen IPA) a jejími členy jsou současní i bývalí příslušníci policie bez ohledu na hodnost. Česká národní sekce IPA je nezisková organizace podporující přátelské vztahy a vzájemnou pomoc mezi policisty v ČR i zahraničí. IPA nabízí svým členům pestrý výběr vzdělávacích programů a cest do různých členských zemí, mezinárodní setkání a výměnné pobyty IPA mládeže, týdny přátelství, sportovní soutěže a ubytování v domech IPA. Pro bývalé policisty je tudíž příležitostí, jak i po skončení služební poměru dále zůstat v kontaktu s kolegy z práce. V Olomouckém kraji působí pět územních skupin: Územní skupina č. 203 Olomouc, Územní skupina č. 206 Hranice, Územní skupina č. 218 Šumperk, Územní skupina č. 221 Jeseník a Územní skupina č. 223 Prostějov.⁹⁹

Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje patří k mnoha zaměstnavatelům, kteří svým zaměstnancům nabízejí benefity v oblasti sportu a relaxace prostřednictvím **Multisport karty**. Tato karta umožňuje svým držitelům navštěvovat nasmlouvaná pohybová a relaxační zařízení v ČR i na Slovensku a také nabízí zvýhodněné nabídky na sportovní vybavení a zdravé stravování. Za zvýhodněnou cenu si ji může zřídit každý příslušník nebo civilní zaměstnanec KŘP-M a měsíční poplatek za kartu je mu pravidelně strháván ze mzdy prostřednictvím mzdové účtárny.¹⁰⁰

⁹⁸ POLICIE SPORT. *Charakteristika*. [online]. © 2022 [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: <https://www.policie-sport.cz/charakteristika/>

⁹⁹ IPA.CZ *O Ipa*. [online]. © 2022 [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: <https://www.ipacz.cz/>.

¹⁰⁰ MULTISPORT. *O Multisportu*. [online]. © 2022 [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: <http://multisport.cz/o-multisportu/>

4.2 Psychologická péče o policisty nabízená zaměstnavatelem

Psychologická péče je jednou z podmínek bezpečnostního sboru v oblasti péče o příslušníky a je určena všem příslušníkům i civilním zaměstnancům, kteří takovou péči z jakéhokoliv důvodu potřebují. Ne vždy se dokážeme s nečekanou zátěží vyrovnat sami nebo požádat o pomoc kolegy, přátele nebo rodinu, potom je dobré vědět, že se můžeme obrátit i na svého zaměstnavatele. Policie ČR poskytuje všem policistům, občanským zaměstnancům i jejich blízkým psychologickou péči bezplatně a systém této péče se skládá ze čtyř pilířů, které je možno podle potřeby využít samostatně či návazně.¹⁰¹

Anonymní telefonní linka pomoci v krizi (dále jen linka pomoci v krizi) je resortní linkou pomoci v krizi, kterou v nepřetržitém provozu zajišťuje skupina krizové intervence oddělení vedoucího psychologa, a která úzce spolupracuje se systémem posttraumatické intervenční péče Policie ČR. Linka pomoci v krizi poskytuje příslušníkům a zaměstnancům Policie ČR, Ministerstva vnitra ČR a pracovníkům organizací, s nimiž má policie uzavřenou smlouvu, a jejich rodinným příslušníkům, pomoc v situacích akutní nebo dlouhodobé psychické nouze, informace o postupech, případně kontakty na odborná pracoviště. Kromě psychologické podpory na telefonní lince 974 864 688 poskytují pracovníci zároveň i internetové psychologické poradenství prostřednictvím komunikačního kanálu Skype nebo pomoc na e-mailové adrese: pomoc.ski@pcr.cz.¹⁰²

Systém posttraumatické intervenční péče (dále jen PIP) byl vytvořen za účelem eliminace rizik, která jsou spojena s náročným výkonem služby u Policie ČR. Policejní prezidium i každé krajské ředitelství disponuje posttraumatickým intervenčním týmem, který tvoří interventi z řad policistů a zaměstnanců Policie ČR a Ministerstva vnitra ČR, policejní psychologové a duchovní, kteří absolvovali speciální výcvik, a kteří tuto činnost vykonávají na základě dobrovolnosti. Členové týmu PIP nabízejí všem, kdo o pomoc požádají, potřebnou pomoc při zmírnění dopadů traumatizující situace, případně jim pomáhají zprostředkovat další odbornou pomoc i mimo resort MV. Policisté si svého interventa mohou vybrat sami a kontaktovat ho osobně, telefonicky přímo nebo telefonicky prostřednictvím operačního střediska či linky pomoci v krizi. Při poskytování PIP je zachována maximální diskrétnost, anonymita a mlčenlivost.¹⁰³

¹⁰¹ VYMĚTAL, Štěpán a kol. *Možnosti psychologické podpory v Policii ČR*. 1. vydání. Praha: THEMIS, 2010, 13-14 s. ISBN 978-80-7312-065-8.

¹⁰² Policie ČR. Pokyn Policejního prezidenta č. 231/201 ze dne 26. září 2016, *o psychologických službách*.

¹⁰³ VYMĚTAL, Štěpán a kol. *Možnosti psychologické podpory v Policii ČR*. 1. vydání. Praha: THEMIS, 2010, 35-51 s. ISBN 978-80-7312-065-8.

Služby policejních psychologů a poskytovaná psychologická péče jsou důležité pro psychickou stabilitu pracovníků a jejich osobnostní rozvoj. Kromě uvedených projektů mezi další možnosti psychologické péče patří:

- konzultační a poradenská činnost zaměřující se na poskytování krátkodobé podpory při řešení konkrétních a aktuálních problémů týkajících se pracovních, vztahových, výchovných či komunikačních problémů, včetně podávání informací či vysvětlení pojmů z oblasti psychologie či nabídnutí možnosti další odborné pomoci.
- krizová intervence je bezprostřední poskytnutí pomoci po krizové situaci a velmi často se prolíná s činností PIP. Rozumí se jí specializovaná pomoc realizovaná např. formou první psychické pomoci poskytovaná za účelem minimalizace nepříznivých psychických následků způsobených traumatizující událostí a obnovení psychické rovnováhy.
- psychoterapie systematicky využívá dlouhodobé psychotherapeutické postupy v různých formách, které vedou k řešení duševních obtíží nebo problémů v běžném životě.
- supervize specializující se na osobní a profesní růst, upevňování žádoucích a funkčních vzorců chování a postojů, rozvoj sebereflexe, zvládání stresu, zvládání náročných situací, posilování motivace a na prevenci syndromu vyhoření.
- diagnostika vztahů ve skupinách a na pracovišti a činnosti vedoucí ke zkvalitňování týmové spolupráce posilování pozitivní atmosféry na pracovišti, včetně doporučení k řešení problematických vztahů.
- vzdělávání zaměřené na nácvik dovedností k zvládání zátěžových situací.
- psychologická pomoc obětem závažné trestné činnosti a mimořádných událostí, kdy se jedná o nepřetržitou psychologickou pomoc ve vztahu k obětem nebo pozůstalým závažných trestních činů.
- psychologická asistence jako činnost, kdy psycholog je policistům k dispozici a zajišťuje jim psychologický servis při výkonu služby, jako je náročná komunikace s veřejností, výcvik policistů nebo preventivní aktivity policie vůči veřejnosti.

System kolegiální podpory (peer support) byl v bezpečnostních složkách vytvořen pro prevenci rozvoje psychických obtíží u zaměstnanců resortu Ministerstva vnitra ČR. Cílem peer support je vzájemná nezištná psychická podpora, kterou poskytují proškolení pracovníci svým kolegům formou rozhovoru, sdílení pocitů a problémů. Tato kolegiální podpora vychází z předpokladu, že lidé ze stejného či podobného prostředí zažívající obdobné situace, snadněji

pochopí druhého a jsou schopni poskytnout hodnotnější podporu než ten, kdo se v tomto prostředí nepohybuje.¹⁰⁴

Obrázek č. 5 Možnosti psychologické péče u Policie ČR¹⁰⁵

4.3 Zvládání policejního stresu

Schopnost zvládat různé stresy a flexibilně reagovat se označuje jako resilience. Je vyjádřením nejen toho, že jedinec má dostatek fyzických a psychických sil, aby dokázal úspěšně zvládnout zátěžové situace a získané zkušenosti využít ve svůj prospěch, ale také jeho rychlou a opětovnou stabilizaci po stresové situaci a udržení si životní pohody. Zvládání zátěží závisí na aktuálním stavu, vrozených předpokladech a individuálních zkušenostech každého z nás. Důležitým faktorem je také tzv. sociální opora. Pod daným pojmem si můžeme představit např. podporu rodiny, přátel, sociální sítě či pomoc profesionálů. Podstatné je, aby se měl ohrožený jedinec v případě potřeby na koho obrátit, a aby dokázal nabízenou pomoc přijmout. Aktivita, které slouží ke zvládání zátěžových situací, se nazývají copingové a jejich cílem je zlepšení celkové situace, smíření se s ní, buď v důsledku změny situace, nebo postoje. Z hlediska zaměření a s ohledem na vrozené dispozice a přechozí zkušenosti rozlišujeme dva základní přístupy zvládání zátěžových situací:

- **Coping zaměřený na řešení problému** vychází z toho, že problém, který způsobuje stres, je možné řešit. Mezi takové aktivity patří např. plánování, hledání účelnějších způsobů nebo potlačení aktuálně rušivých činností a soustředění se na zvolený cíl.

¹⁰⁴ Policie ČR. Pokyn Policejního prezidenta č. 231/2016 ze dne 26. září 2016, o psychologických službách.

¹⁰⁵ Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje. Odbor personální. Oddělení psychologických služeb.

- **Coping zaměřený na udržení subjektivní pohody** je účelný tehdy, pokud není možné problém vyřešit ke spokojenosti člověka, který zaujímá k danému jiný postoj, přehodnocuje stresující situaci, např. mohlo to být ještě horší.

K tomu abychom zátěžové situace zvládali lépe a dokázali se s nimi vyrovnat, nám pomáhají neuvědomované obranné reakce, které si vždy představují pouze určitou náhražku toho, co nelze získat, tedy buď pocit pohody, nebo uspokojení. Pomáhají nám k redukci úzkosti. Mezi nejvýznamnější obranné reakce řadíme:

- popření – nepřijetí informací, které mohou být ohrožující,
- vytěsnění – traumatizující zážitky mohou být vytěsněny do nevědomí,
- racionalizace – lepší verze popření, kdy zdánlivě logické přehodnocení situace nám poskytne subjektivně přijatelné vysvětlení,
- regrese – odmítnutí řešení problému a potřeba závislosti na pomoci okolí,
- identifikace – posílení vlastní hodnoty, ztotožnění se někým, kdo bude vzor,
- substituce – náhrada nedosažitelného uspokojení jiným, které je dostupné,
- projekce – promítání vlastních obav či špatných vlastností do jiných lidí,
- rezignace – reakce na dlouhodobou stresovou situaci, kdy se člověk vzdá něčeho, co se mu jeví nedosažitelné,
- izolace – vyhýbání se okolí, které mu připomíná něco nepříjemného.¹⁰⁶

V policejní praxi se strategie na zdolávání stresu zaměřují na zvládání stresu při výkonu služby policistů a mezi obecné zásady zvládnutí stresových situací patří:

- sebeovládání a relaxační cvičení,
- zvládání pocitu nejistoty a strachu v nezvyklých situacích,
- nácvik koncentrace a strategií spojených s policejními úkoly,
- pozitivní sebemotivace,
- psychologická příprava na typové situace (jednání s agresorem, duševně narušenou osobou, obětí, vyjednávání).¹⁰⁷

Adekvátní reakce na stres je zdravou a nezbytnou součástí lidského života. Zvládání stresu je individuální záležitostí a vyžaduje trpělivost. Žádná technika nefunguje okamžitě, je individuální záležitostí a záleží na každém jedinci, jeho pozitivním přístupu a chuti něco

¹⁰⁶ VÁGNEROVÁ, Marie. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. 1. vyd. Praha: Portál, 2014. 43–45 s. ISBN 978-80-262-0696.

¹⁰⁷ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, 125 – 130 s., ISBN-80-86898-73-3.

změnit, protože základem skutečného úspěchu je právě úspěšné zvládnutí stresu. K vypořádání se s každodenním stresem lze použít nejrůznější techniky:

- fyzické cvičení,
- masáž,
- dýchání,
- psychologické techniky,
- uvolnění stresu pomocí smyslů.¹⁰⁸

Hlavním cílem těchto relaxačních technik je uvolnění zvýšeného napětí svalů v důsledku nahromaděného stresu a navození celkového duševního klidu tak, aby nedocházelo opětovným působením negativních vlivů k dalšímu zvyšování napětí organismu.¹⁰⁹

SHRNUTÍ

Definovali jsme si a představili péči o policisty ze strany bezpečnostního sboru ve vztahu k volnému času, kterými jsou ozdravné pobyty, fond kulturních a sociálních potřeb, členství ve sportovních klubech policie nebo v International Police Association sekce ČR a také psychologickou péči o příslušníky Policie ČR. V závěru jsme popsali možnosti zvládnutí stresu v běžném životě i policejní praxi a základní pojmy z oblasti duševní hygieny.

¹⁰⁸ JOSHI, Vinay. *Stres a zdraví*. Praha: Portál, 2007. 130-140 s. ISBN 978-80-7367-211-9.

¹⁰⁹ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Sestra a stres*. Praha: Grada Publishing, 2010. 34 s. ISBN 978-80-247-3149-0.

5 VÝZKUMNÁ ČÁST

Výzkumná část diplomové práce se zaměřuje na analýzu volnočasových aktivit policistů zařazených do pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje.

5.1 Zhodnocení aktuálního stavu zkoumané problematiky

Pro zhodnocení aktuálního stavu zkoumané problematiky byly vyhledány diplomové práce, které se zabývají problematikou volného času policistů.

Bc. Michal Šenk se ve své diplomové práci **Analýza volnočasových sportovních aktivit příslušníků Policie České republiky** zaměřil především na sportovní a pohybové aktivity vybraných policistů v jejich volném čase. Cílem jeho výzkumu bylo zjistit, jakou roli hraje sport ve volném čase policistů, co jim přináší, jak často a jakým aktivitám se věnují. Pro účely výzkumu oslovil autor dvě skupiny respondentů, a to příslušníky Policie ČR služebně zařazené do speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy a policisty sloužící na obvodním oddělení Opava. Vzhledem k tomu, že se jednalo o dvě různorodé skupiny respondentů, bylo dalším cílem zjistit, která z výše uvedených skupin se sportovním aktivitám ve volném čase věnuje více. K výzkumnému šetření byl použit kvantitativní výzkum, který byl realizován prostřednictvím zhotoveného dotazníku, který se skládal ze 17 uzavřených otázek s možností odpovědět ano, ne, nevím nebo výběr z nabízených možností odpovědí. Výzkumný vzorek tvořilo celkem 100 respondentů a každá skupina měla poloviční zastoupení. Z odpovědí dotazovaných vyplynulo, že 92 % má kladný vztah ke sportu, 60 % přikládá sportu významnou roli ve svém volném čase, 58 % sportuje aktivně ovšem pouze na rekreační úrovni a za vrcholové sportovce se považují pouze 3 respondenti. 63 % dotázaných policistů uvedlo, že za největší přínos aktivního sportu považuje uvolnění a odreagování od zátěžových situací a že policisté služebně zařazení do speciální pořádkové jednotky aktivně sportují ve svém volném čase více a častěji než policisté obvodního oddělení policie Opava.¹¹⁰

Problematikou volného času příslušníků policie ve své diplomové práci **Volný čas policistů ČR v Územním odboru Olomouc ve vztahu ke svým služebním povinnostem** se v roce 2012 zabýval Bc. Milan Vaculík, který formou dotazníkového šetření zjišťoval, jestli se po přijetí do služebního poměru k Policii ČR změnil způsob využívání volného času a zda

¹¹⁰ ŠENK, Michal, 2010. *Analýza volnočasových sportovních aktivit příslušníků Policie České republiky* [online]. Brno, [cit. 2022-02-22]. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně. Fakulta sportovních studií. Vedoucí práce doc. PhDr. Bc. Zdenko Reguli, Ph.D. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/i7ntu/diplomova_prace.pdf

služební povinnosti policistů mají vliv na jejich volný čas. Průzkum byl proveden u policistů v přímém výkonu služby územního odboru Olomouc. Distribuované dotazníky s 28 uzavřenými a polouzavřenými otázkami vyplnilo 229 ze 420 dotázaných policistů, návratnost tedy činila 54, 5 %. Záporně na otázku, zda má jejich zaměstnání vliv na způsob trávení volného času, odpovědělo 116 dotazovaných (51 %), oproti tomu 64 (28 %) respondentů potvrdilo vliv jejich výkonu služby na jejich volný čas a jako nejčastější důvody uvedlo nepravidelný režim služeb, bezpečnostní opatření, změny v plánovaných směnách, dodatečné služby a odpočinek po nočních směnách. Ostatní policisté na tuto otázky nedokázali odpovědět. Z dotazníkového šetření dále vyplynulo, že 180 (79 %) policistů po nástupu do výkonu služby k Policii ČR nemuselo změnit své volnočasové aktivity. V návaznosti na psychickou i fyzickou náročnost policejní práce a s tím spojený stres bylo také prostřednictvím dotazníkových otázek zjišťováno, jak policisté stresu čelí. 47 % (108) z celkového počtu respondentů se vyrovnává se stresem prostřednictvím sportu, 13 % (29) pomocí alkoholu a kouřením 8 %. Pro 73 příslušníků Policie ČR (32 %) jsou hlavními prostředky v odbourávání stresu spánek, rodina a chalupaření.¹¹¹

Pokud se zaměříme na kvalifikační práce, které se týkají policistů zařazených do pořádkových jednotek, je jich k dispozici několik. Tyto se však primárně nezabývají jejich volnočasovými aktivitami, týkají se stresu nebo pohybových aktivit. Patří sem diplomová práce Bc. Martina Zahrádky **Konzumace alkoholu a pohybová aktivita u pořádkových jednotek policie** z roku 2016, která u policistů zařazených do pořádkových jednotek zkoumala množství konzumovaného alkoholu a objem pohybové aktivity v průměrném týdnu. Šetření probíhalo pomocí standardizovaného dotazníku a zúčastnilo se ho 111 policistů pořádkových jednotek. Na základě jejich odpovědí bylo zjišťováno množství alkoholu, které příslušníci pořádkových jednotek konzumují, kdy množství zkonsumovaného alkoholu se pohybuje pod průměrem v ČR. Policisté, kteří více sportují, méně konzumují alkoholické nápoje a mezi jejich pohybovými aktivitami převládají ty, které přímo souvisejí s jejich přípravou na výkon služby, např. běh, plavání, posilovna, box.¹¹²

¹¹¹ VACULÍK, Milan, 2012. *Volný čas policistů ČR v Územním odboru Olomouc ve vztahu ke svým služebním povinnostem* [online]. Olomouc, [cit. 2022-02-22]. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Pedagogická fakulta. Ústav pedagogiky a sociálních studií. Vedoucí práce PhDr. Vladimíra Kocourková, Ph.D. Dostupné z: https://theses.cz/id/czgiwt/Vaculik_2012.pdf

¹¹² ZAHRÁDKA, Martin, 2016. *Konzumace alkoholu a pohybová aktivita u pořádkových jednotek Policie* [online]. Olomouc, [cit. 2022-02-22]. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta tělesné kultury. Vedoucí práce Mgr. Michal Šafář, Ph.D. Dostupné z: <https://theses.cz/id/ekcgq2/19192386>

Aktuálně se problematikou volného času policistů zabývá diplomová práce Bc. Ladislava Koukala z roku 2021 **Analýza využití volného času příslušníků dopravní služby Krajského ředitelství policie Olomouckého a Zlínského kraje**. Cílem této práce bylo analyzovat možnosti využívání volného času příslušníků Policie ČR se zaměřením na policisty dopravní služby v rámci Olomouckého a Zlínského kraje. Pro výzkumné šetření byly použity kvantitativní i kvalitativní metody, a to dotazník a rozhovor. Dotazník obsahoval 12 uzavřených otázek, kdy si respondenti vybrali vždy jednu odpověď. Pouze u otázky č. 12 mohli dotazovaní zvolit více variant. Celkově se výzkumu zúčastnilo 180 policistů z Olomouckého kraje a 67 příslušníků Krajského ředitelství Zlínského kraje. Autor také pro potřeby své práce provedl dva rozhovory s vedoucími odborů jednotlivých krajských ředitelství, a to především kvůli obohacení odpovědí z dotazníků o postoje dlouhodobě sloužících služebních funkcionářů na úseku dopravní služby. Výše uvedeným šetřením bylo zjištěno, že policisté sloužící na úseku dopravní služby Olomouckého (67 %) i Zlínského kraje (76 %) preferují individuální ozdravné pobyty před lázeňskými. Respondenti, kteří se účastní lázeňských pobytů, jsou nabídkou poskytovaných procedur spokojeni, uvítali by však širší nabídku lázeňských domů (cca 75 %). Odpovědi na otázky týkající se spokojenosti s fondem kulturních a sociálních potřeb se u jednotlivých krajských ředitelství výrazně liší, a to jak ve výši čerpání, tak v nabídce, kterou fond poskytuje. V Olomouckém kraji vyjádřilo svou nespokojenost s výší čerpaného limitu 90 % oproti Zlínskému kraji, kde je nespokojeno pouze 31 % z dotázaných. 74 % dopravních policistů Krajského ředitelství Olomouckého kraje a 41 % příslušníků zařazených na odboru dopravní služby Krajského ředitelství policie Zlínského kraje považuje nabídku aktivit fondu kulturních a sociálních potřeb za nedostatečnou. V odpovědích na otázku způsobu využívání volného času se všichni respondenti z obou zmiňovaných krajů shodli. Jako nejčastější způsob využívání volného času uvedli sport, prožívání volného času s rodinou a setkávání s přáteli.¹¹³

¹¹³ KOUKAL, Ladislav, 2021. *Analýza využití volného času příslušníků dopravní služby Krajského ředitelství policie Olomouckého a Zlínského kraje* [online]. Olomouc, [cit. 2022-02-22]. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Pedagogická fakulta. Ústav pedagogiky a sociálních studií. Vedoucí práce Mgr. Dagmar Pitnerová, Ph.D. Dostupné z: https://theses.cz/id/17u8n9/Diplomova_prace_Ladislav_Koukal.pdf?zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Dkoukal%20ladislav%26start%3D1

5.2 Výzkumné cíle

Hlavním cílem výzkumné části diplomové práce je analyzovat možnosti volnočasových aktivit policistů zařazených v pořádkové jednotce Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje. K dosažení hlavního cíle byly stanoveny dílčí cíle:

- analyzovat možnosti a způsoby využívání volného času policistů zařazených do pořádkové jednotky,
- zkoumat, zda příslušníci znají a využívají možnosti volnočasových aktivit nabízených ze strany Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje,
- analyzovat vliv náročnosti výkonu služby na volný čas, na psychiku a potřebnost psychohygieny,
- definovat způsoby, jak se policisté zařazení do pořádkové jednotky KŘP-M vyrovnávají se stresem.

Pro dosažení stanovených cílů empirického šetření byly stanoveny výzkumné otázky:

- Jakým způsobem tráví policisté zařazení do pořádkové jednotky KŘP-M svůj volný čas? (VO č. 1)
- Mají policisté povědomí o možnostech volnočasových aktivit nabízených ze strany KŘP-M a využívají této nabídky? (VO č. 2)
- Ovlivňuje zařazení do pořádkové jednotky volný čas policistů? (VO č. 3)
- Je zařazení do PJ fyzicky a psychicky náročnější v porovnání s běžným výkonem služby? (VO č. 4)
- Jak se policisté zařazení do PJ KŘP-M vyrovnávají se stresem? (VO č. 5)

5.3 Metodologie, organizace výzkumu a cílová skupina

Výzkumné šetření se uskutečnilo kvantitativní metodou, kdy byl prostřednictvím strukturovaného dotazníku analyzován volný čas policistů zařazených do pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje.

Dotazník patří k nejpoužívanějším metodám kvantitativního výzkumu, protože umožňuje získat velké množství dat v relativně krátkém časovém období od velkého počtu dotazovaných osob. CHRÁSTKA vymezuje dotazník jako celek předem připravených, promyšleně formulovaných a seřazených otázek, na které respondenti odpovídají písemně. Dotazník lze dotazovaným předat rozesláním, osobně nebo prostřednictvím třetích osob. Pro úspěšné dotazníkové šetření je důležité respondentům zaručit anonymitu, proto se používání anonymních dotazníků jeví jako prospěšné i z toho důvodu, že díky anonymním dotazníkům získáme pravdivější informace od dotazovaných osob.¹¹⁴

Pro potřeby empirického šetření diplomové práce byl vytvořen dotazník, který se skládá ze třinácti pečlivě vybraných a seřazených otázek. Šest otázek je uzavřených, tři jsou polouzavřené a čtyři jsou otevřené. Úvod dotazníku obsahuje záměr výzkumu, představení výzkumníka a pokyny pro respondenty k vyplňování. První otázky zjišťují údaje o věku, délce výkonu služby a době zařazení do pořádkové jednotky. Otázky týkající se volnočasových aktivit policistů jsou formulovány převážně jako uzavřené, ve kterých respondenti zakroužkovali jednu z možností „ano“, „ne“ případně „nevím“ a polouzavřené, kdy v případě kladné odpovědi, mohli specifikovat svoji odpověď. U otázek č. 6, 10, 13 uváděli dotazovaní vlastní vyjádření ke kladeným otázkám. V závěru nalezneme poděkování za čas věnovaný dotazníkovému šetření. Vzor dotazníku je uveden jako příloha č. 1 diplomové práce.

Všichni dotazovaní, od nichž chceme výzkumem získat informace, tvoří základní soubor. Vymezení základního souboru musí být přesné, aby bylo zřejmé, na koho se výsledky výzkumu vztahují.¹¹⁵

Cílovou skupinu, na kterou se vztahuje empirické šetření diplomové práce, tvoří příslušníci Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, kteří jsou zařazení do pořádkové jednotky v rámci daného krajského ředitelství.

¹¹⁴ CHRÁSTKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu, 2. aktualizované vydání*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2016, 158-169 s. ISBN 978-80-247-3526-3.

¹¹⁵ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. České vydání. Překlad: Vladimír JŮVA, Brno: Paido, 2010. 73 s. ISBN 978-80-7315-185-0.

5.4 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Výzkumné šetření probíhalo v období od 1. 2. 2022 do 28. 2. 2022. Prostřednictvím velitele pořádkové jednotky bylo distribuováno celkem 178 dotazníků. Zpět se vrátilo 142 vyplněných dotazníků. Návratnost činí 78,78 % z celkového distribuovaného počtu. Následně byly dotazníky zkontrolovány, roztrženy, analyzovány a výsledky byly pro lepší přehlednost a posouzení zpracovány do tabulek a sloupcových grafů.

Údaje o respondentech

Procentuální vyhodnocení výzkumu	
Vráceno dotazníků v %	Nevráceno dotazníků v %
78,78	21,22

Tabulka č. 7: Procentuální vyhodnocení dotazníkového šetření ¹¹⁶

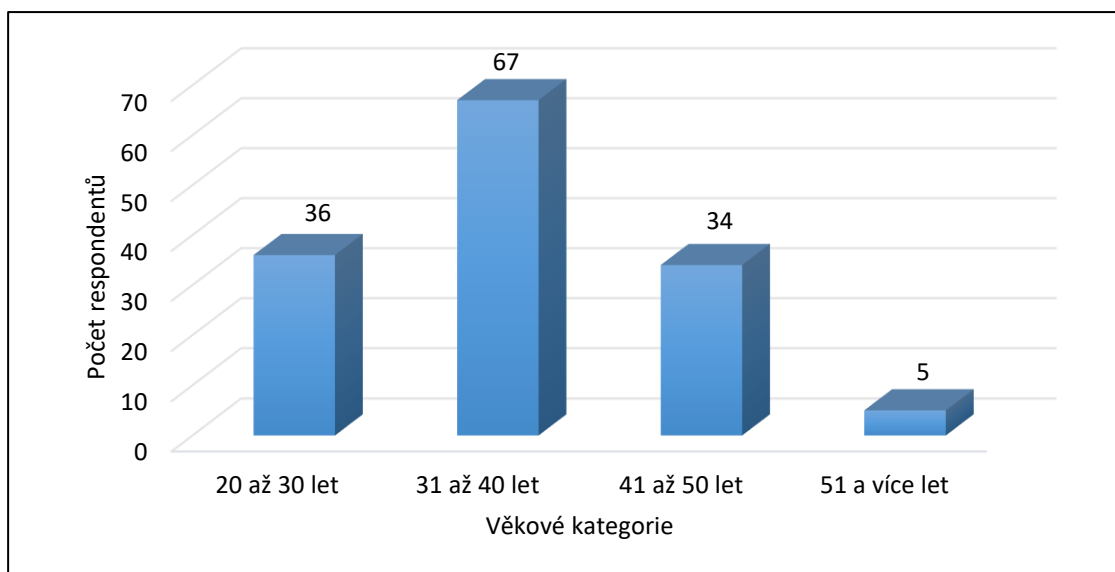
Respondenti byli rozděleni do několika věkových kategorií, které jsou seřazené v tabulce č. 8 a grafické znázornění dat získaných dotazníkovým šetřením v grafu č. 3, ukazuje, jako nejpočetnější věkovou skupinu 42,3 % tvoří příslušníci ve věku 31 až 40 let, 36,6 % policistů má 41 až 50 let, 13,4 % příslušníků patří do věkové kategorie 20 až 30 let a 7,7 % respondentů je starších 51 let.

Věk	Počet respondentů [-]	Počet respondentů [%]
20 až 30 let	36	13,4
31 až 40 let	67	42,3
41 až 50 let	34	36,6
51 a více let	5	7,7
Celkem	142	100,0

Tabulka č. 8 Věkové kategorie policistů zařazených do pořádkové jednotky KŘP-M ¹¹⁷

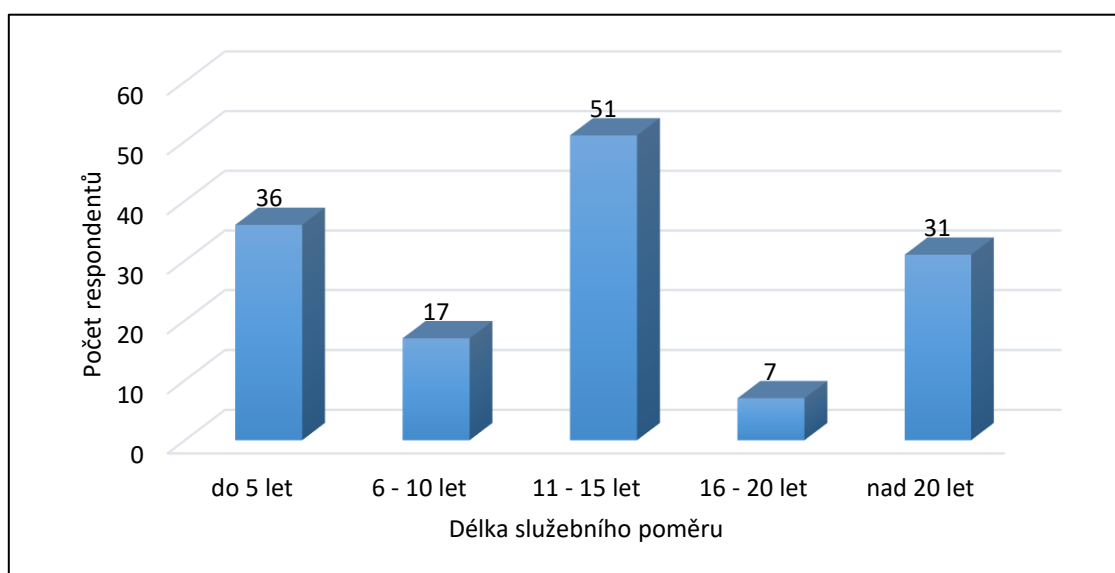
¹¹⁶ Vlastní

¹¹⁷ Vlastní

Graf č. 3: Věkové kategorie policistů zařazených do pořádkové jednotky KŘP-M ¹¹⁸

Dále byli dotazovaní rozdělení podle délky trvání služebního poměru, která je uvedena v grafu č. 4. Nejpočetněji zastoupenou skupinu tvoří příslušníci zařazení do pořádkové jednotky KŘP-M s délkou výkonu služby u Policie ČR 11 až 15 let 35,9 %. Druhou nejpočetnější skupinou jsou respondenti s délkou služebního poměru do 5 let 25,4 %. Nejdéle sloužící policisté s výkonem služby nad 21 let jsou zastoupeni počtem 31 příslušníků, tedy 21,8 % a mezi nejméně početné skupiny 4, 9 % patří výkon služby o délce 16 až 20 let a služební poměr v trvání 6 až 10 let s procentuálním vyjádřením 12 %. Délka trvání služebního poměru je určující faktor pro čerpání ozdravného pobytu příslušníků bezpečnostních sborů.

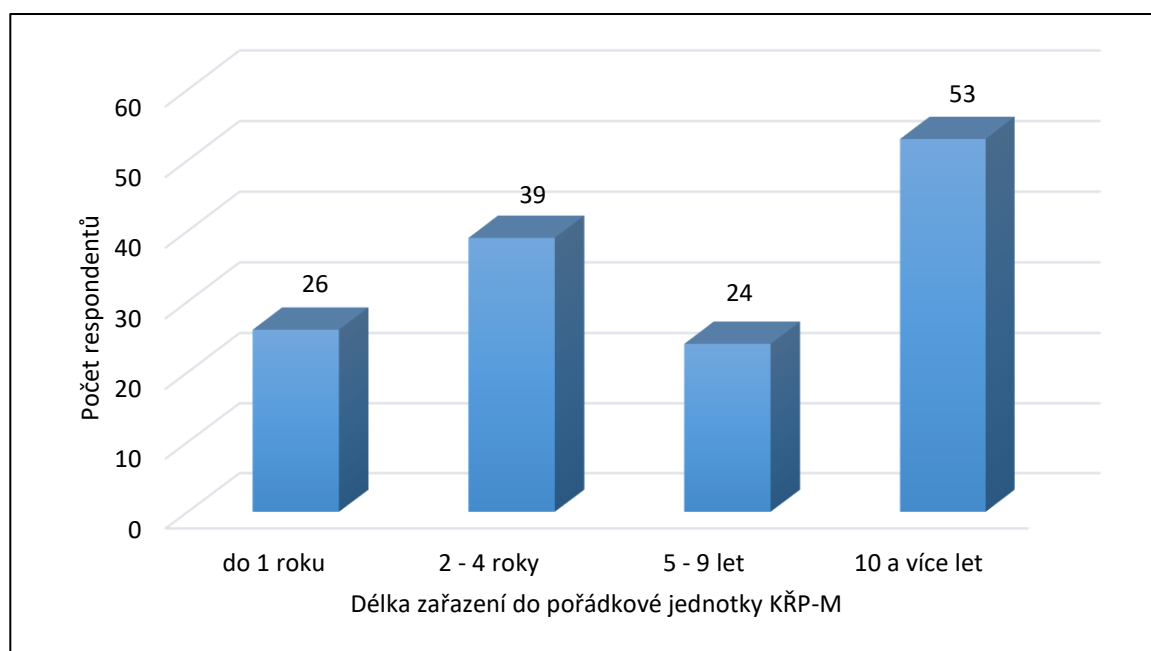

Graf č. 4: Délka trvání služebního poměru policistů do pořádkové jednotky KŘP-M ¹¹⁹

¹¹⁸ Vlastní

¹¹⁹ Vlastní

V grafu č. 5 jsou uvedeny údaje o době zařazení respondentů do pořádkové jednotky, vzhledem k tomu, že pořádková jednotka Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje vznikla v roce 2010, je rozmezí let působení v pořádkové jednotce odlišné od časových intervalů vyjadřující délku služebního poměru. Nejvíce zastoupenou skupinou jsou policisté zařazení do Pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje 10 a více let 37,3 %, doba působení v PJ od 2 do 4 let tvoří 27,5 % a nejméně zastoupení jsou příslušníci zařazení do pořádkové jednotky od 5 do 9 let 16,9 %.

Graf č. 5: Délka zařazení do pořádkové jednotky KŘP-M ¹²⁰

¹²⁰ Vlastní

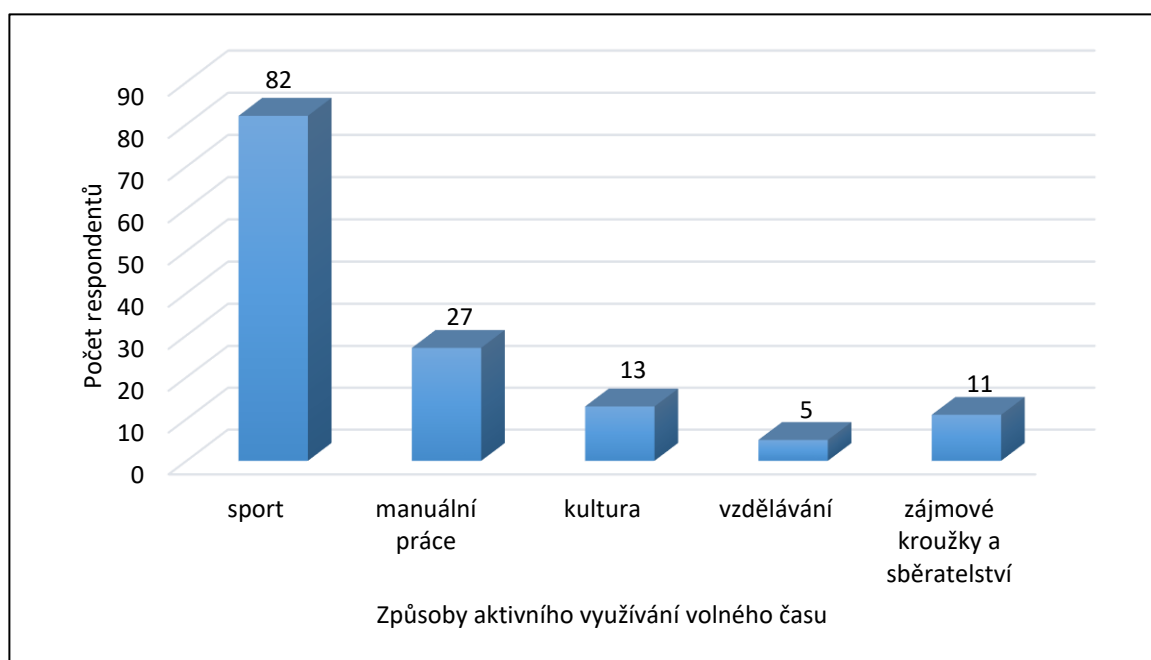
Volný čas

K otázce týkající se způsobu využívání volného času se vyjádřilo všech 142 respondentů, 76,1 % zakroužkovalo možnost, že volný čas využívají spíše aktivně a ostatních 23,9 % respondentů spíše pasivně, což znázorňuje tabulka č. 9.

Způsob využívání volného času	Počet respondentů [-]	Počet respondentů [%]
Spíše aktivně	108	76,1
Spíše pasivně	34	23,9
Celkem	142	100,0

Tabulka č. 9: Způsoby využívání volného času¹²¹

Při specifikaci odpovědi, jak aktivně tráví volný čas, nejčastější odpovědí bylo sportem 59,4 %, manuálními pracemi, jako je zahradničení nebo práce spojené s péčí o dům či chalupu se věnuje 19,6 %, zájmovým kroužkům a sběratelství 8 %, kultuře 9,4 % a 3,6 % se ve svém aktivním volném čase vzdělává. Toto je zobrazeno grafem č. 6.

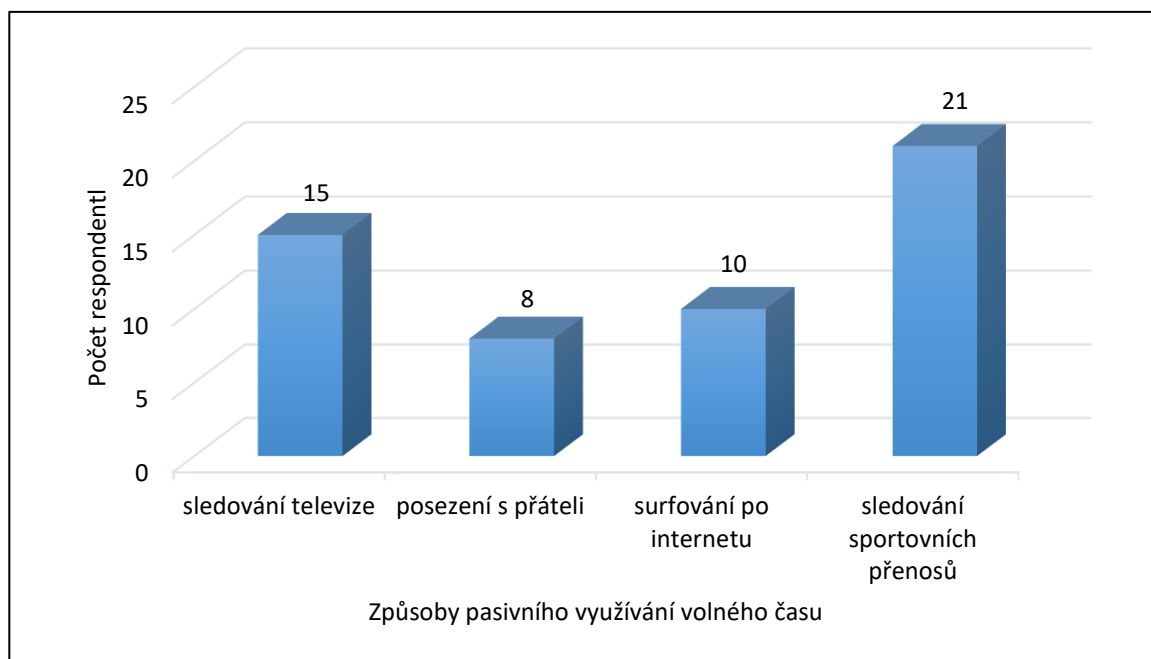

Graf č. 6: Způsoby aktivního využívání volného času¹²²

¹²¹ Vlastní

¹²² Vlastní

Způsoby pasivního využívání volného času nalezneme v grafu č. 7. Spíše pasivně odpovědělo 34 policistů na otázku, jakým způsobem tráví svůj volný čas. Konkrétně jako nejběžnější způsob pasivního odpočinku zmiňovali sledování sportovních přenosů 38,9 %, sledováním televize 27,8 %, surfování po internetu 18,5 % a 14,8 % ze všech odpovědí bylo posezení s přáteli.

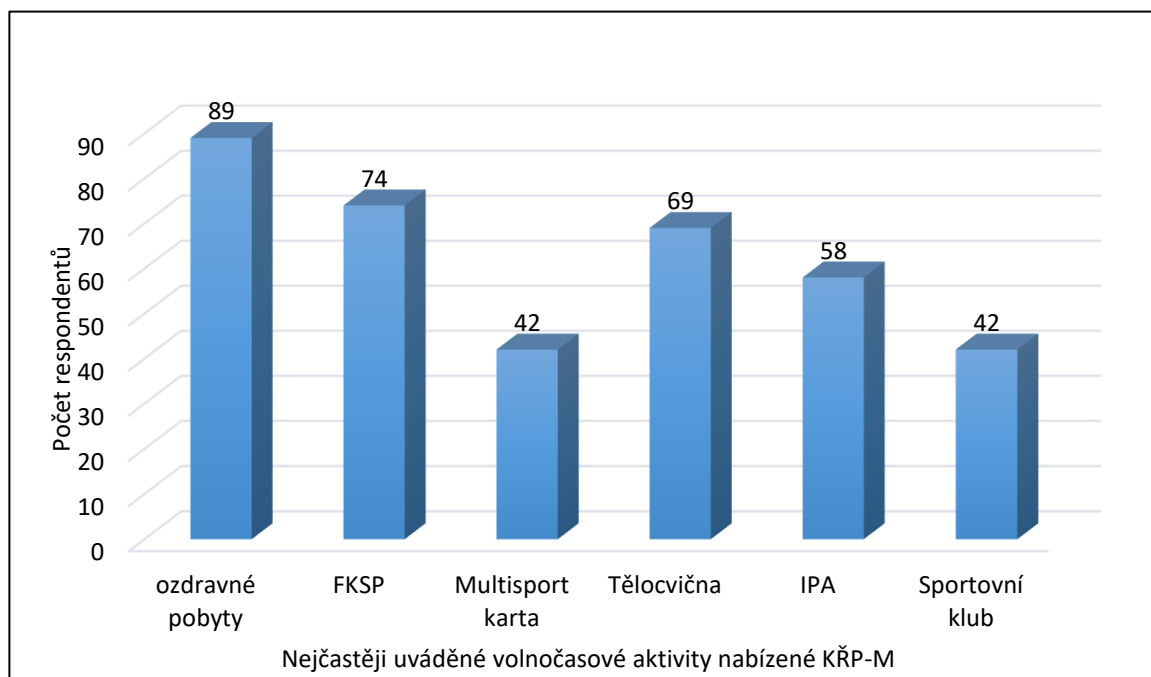
Graf č. 7: Způsoby pasivního využívání volného času ¹²³

Otázkou č. 5 byli policisté dotazováni, zda mají přehled o nabídce volnočasových aktivit Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje a v případě, že ano, měli odpovědi na otázku č. 6 vyjmenovat možnosti, kdy 79,6 % ze všech odpovědí bylo kladných, tedy že policisté mají přehled o volnočasových aktivitách, které jim krajské ředitelství nabízí a mezi nejfrekventovanější patřily: ozdravné pobyty 23,8 %, fond kulturních a sociálních potřeb 19,8 % a možnost využívat tělocvičny a posilovny zřizované v budovách Policie ČR 18,4 %. Povědomí o nabídce volnočasových aktivit KŘP-M je uvedeno v tabulce č. 10 a nejznámější, které policisté znají, jsou uvedeny v grafu č. 8.

¹²³ Vlastní

Přehled o nabídce volnočasových aktivit KŘP-M	Počet respondentů [-]	Počet respondentů [%]
ANO	113	79,6
NE	29	20,4
Celkem	142	100,0

Tabulka č. 10: Přehled o nabídce volnočasových aktivit KŘP-M ¹²⁴

Graf č. 8: Přehled volnočasových aktivit nabízených KŘP-M ¹²⁵

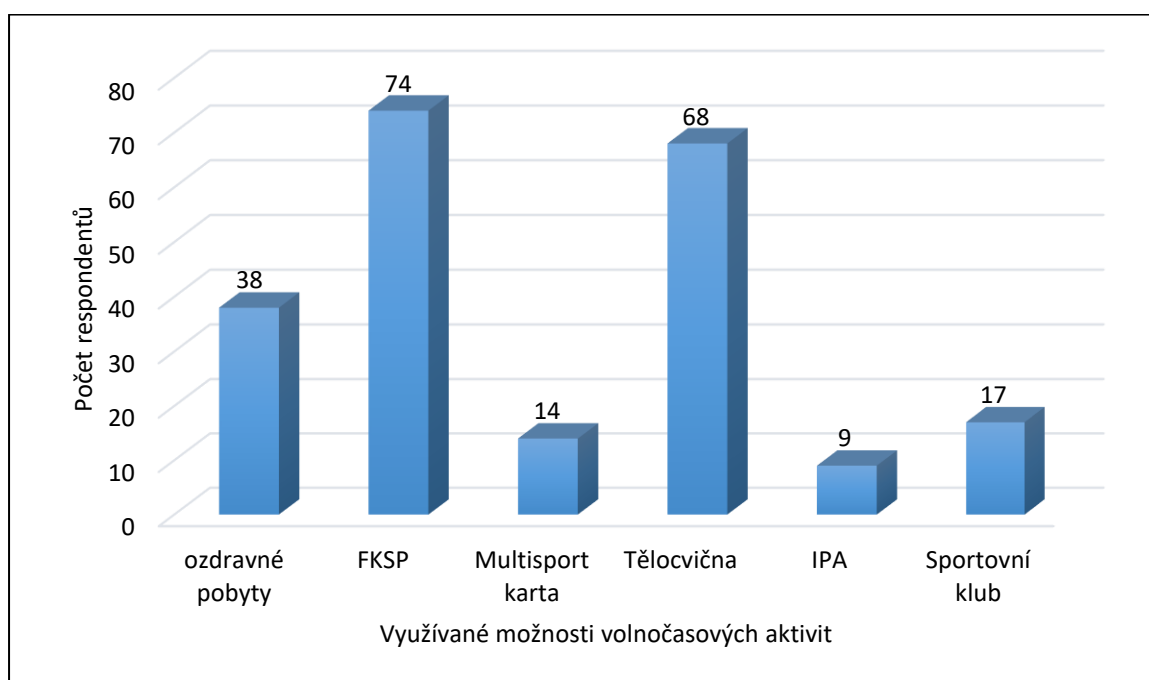
Jak vyplývá z odpovědí respondentů, o nabídce volnočasových aktivit Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje přehled mají. Proto byli dotazováni, zda této nabídky využívají a pokud ano, o které možnosti se jedná. Tabulka č. 11 dokládá, že 68,3 % respondentů z celkového počtu dotázaných využívá některou z možností, které pro volný čas nabízí Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje a z grafu č. 9 je patrné, že mezi nejčastěji uváděné se řadí s 33,6 % čerpání FKSP a využívání tělocvičen Policie ČR 30,9 %. Možnost realizace ozdravných pobytů využívá 17,3 % dotázaných, což jsou všichni příslušníci, kteří se podíleli na výzkumu a kteří splňují podmínky pro čerpání ozdravných pobytů.

¹²⁴ Vlastní

¹²⁵ Vlastní

Využívání volnočasových aktivit nabízených KŘP-M	Počet respondentů [-]	Počet respondentů [%]
ANO	97	68,3
NE	45	31,7
Celkem	142	100,0

Tabulka č. 11: Využívání volnočasových aktivit KŘP-M ¹²⁶

Graf č. 9: Přehled využívaných možností volnočasových aktivit nabízených KŘP-M ¹²⁷

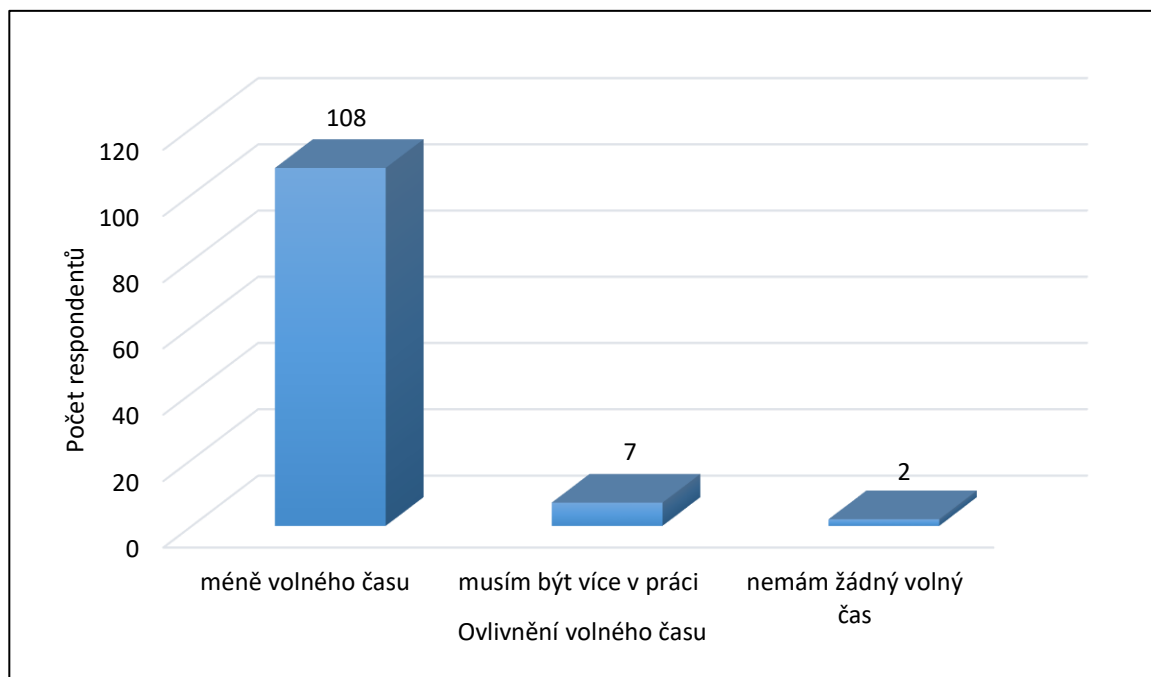
Zjištěná data v tabulce č. 12 a grafu č. 10 ukazují, že 82,4 % ze všech dotázaných příslušníků pořádkové jednotky KŘP-M ovlivnilo zařazení do pořádkové jednotky jejich volný čas a 92,3 % z nich, změnu vidí především v úbytku volného času a to hlavně o víkendech a svátcích, 6 % dotazovaných má pocit, že je více v práci a 1 % přišlo zařazením do pořádkové jednotky o veškerý volný čas.

¹²⁶ Vlastní

¹²⁷ Vlastní

Ovlivnění volného času	Počet respondentů [-]	Počet respondentů [%]
Méně volného času	108	92,3
Musím být více v práci	7	6,0
Nemám žádný volný čas	2	1,7
Celkem	117	100,0

Tabulka č. 12: Vliv vstupu do pořádkové jednotky na volný čas ¹²⁸

Graf č. 10: Vliv vstupu do pořádkové jednotky na volný čas ¹²⁹

S úbytkem volného času současně respondenti vnímají změny ve skladbě volnočasových aktivit a to 69,7 % z celkového počtu 142 dotazovaných. Naopak 30,3 % uvádí, že u nich ke změně ve složení volnočasových aktivit nedošlo, což vyjadřuje tabulkou č. 13.

Změna složení volnočasových aktivit	Počet respondentů [-]	Počet respondentů [%]
ANO	99	69,7
NE	43	30,3
Celkem	142	100,0

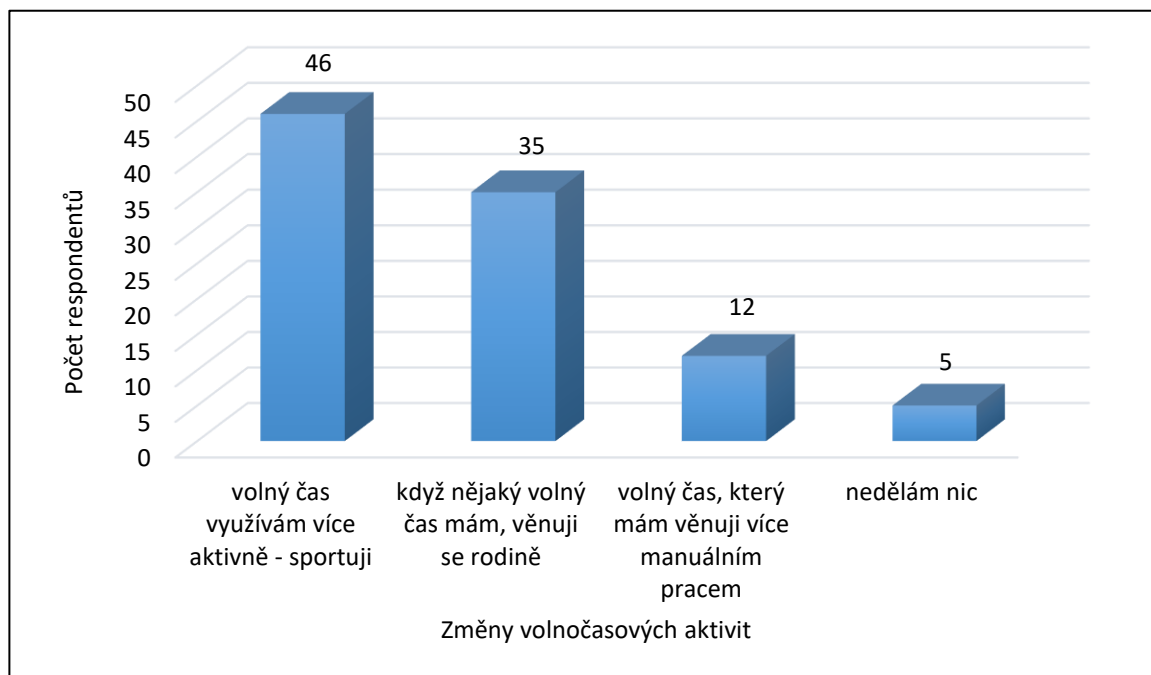
Tabulka č. 13: Změna ve složení volnočasových aktivit ¹³⁰

¹²⁸ Vlastní

¹²⁹ Vlastní

¹³⁰ Vlastní

Graf č. 11 prezentuje změnu ve volnočasových aktivitách vlivem vstupu do pořádkové jednotky. Nejvíce se změna projevila aktivnějším využíváním volného času, 46,9 % více sportuje, 35,7 % policistů se ve svém volném čase věnuje více rodině. Manuální práce ve volném čase, který policistům zůstal, vykonává 12,2 % a 5,1 % dotázaných jako odpověď napsalo, že nedělá nic.

Graf č. 11: Změny ve volnočasových aktivitách vlivem vstupu do pořádkové jednotky¹³¹

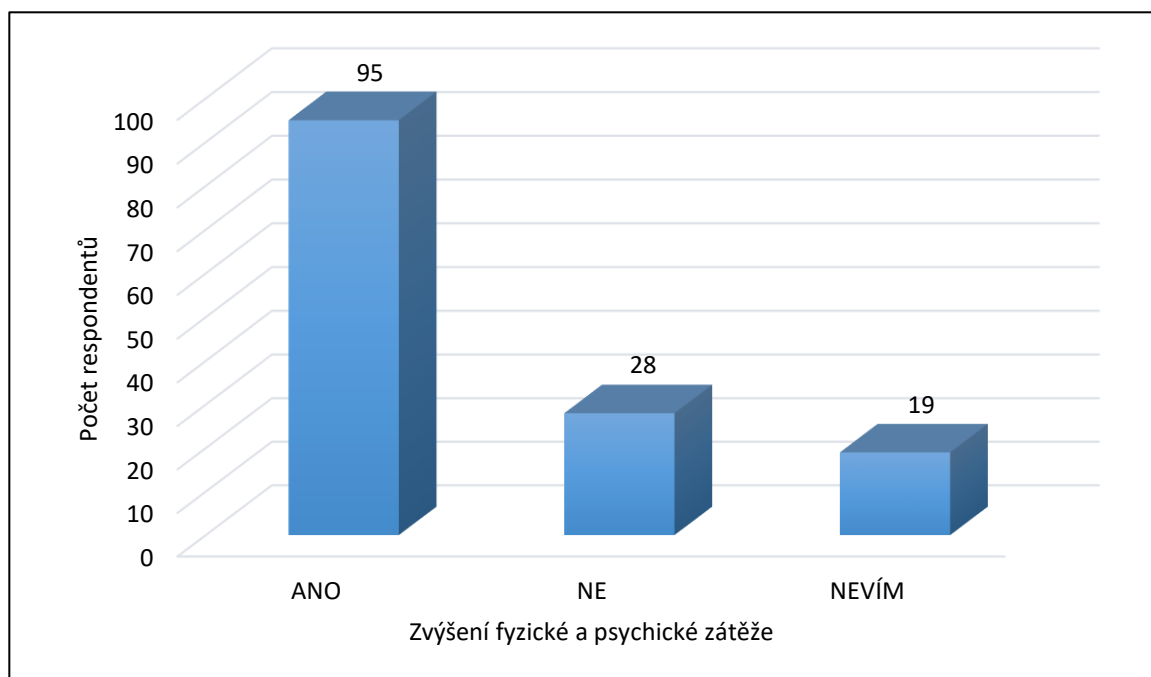
¹³¹ Vlastní

Zátěžové situace a stres

Tabulka č. 14 a graf č. 12 prezentují pohled policistů zařazených do pořádkové jednotky na vyšší fyzickou a psychickou odolnost v souvislosti s výkonem služby v pořádkové jednotce. 66,9 % z nich se domnívá, že zařazení do pořádkové jednotky klade zvýšené nároky a fyzickou a psychickou odolnost policistů, 19 % si myslí, že nikoliv a 13,4 % na tuto otázku neumí odpovědět.

Zvýšení fyzické a psychické zátěže	Počet respondentů [-]	Počet respondentů [%]
ANO	95	66,9
NE	28	19,7
NEVÍM	19	13,4
Celkem	142	100,0

Tabulka č. 14: Zvýšená fyzická a psychická zátěž v souvislosti se zařazením do pořádkové jednotky ¹³²

Graf č. 12: Zvýšená fyzická a psychická zátěž v souvislosti s výkonem služby v pořádkové jednotce ¹³³

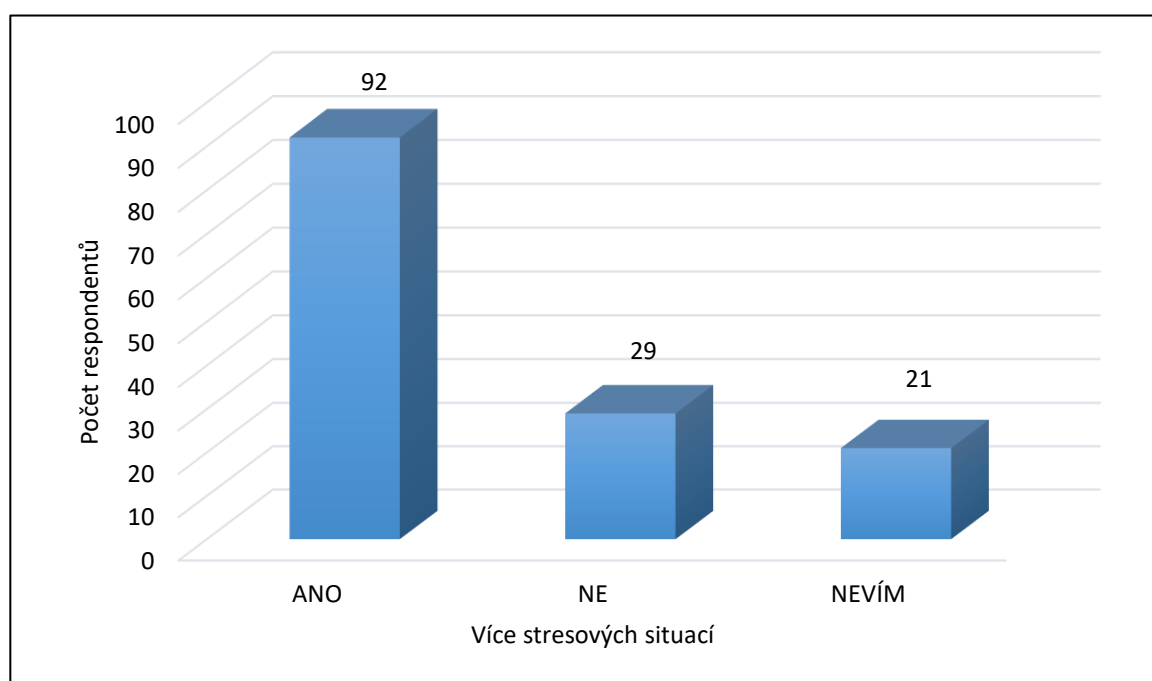
¹³² Vlastní

¹³³ Vlastní

Více stresových situací oproti běžnému výkonu služby a v souvislosti se zařazením policistů do pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje uvádí 64,8 % z celkového počtu dotazovaných. Oproti tomu 20,4 % nevnímá při výkonu služby v pořádkové jednotce více stresu ve srovnání s běžným výkonem služby a 14,8 % se k otázce nedokázalo vyjádřit a zakroužkovalo odpověď neví, což je patrné z tabulky č. 15 a grafu č. 13.

Více stresových situací	Počet respondentů [-]	Počet respondentů[%]
ANO	92	64,8
NE	29	20,4
NEVÍM	21	14,8
Celkem	142	100,0

Tabulka č. 15: Stresové situace v souvislosti s výkonem služby v PJ oproti běžnému výkonu služby¹³⁴

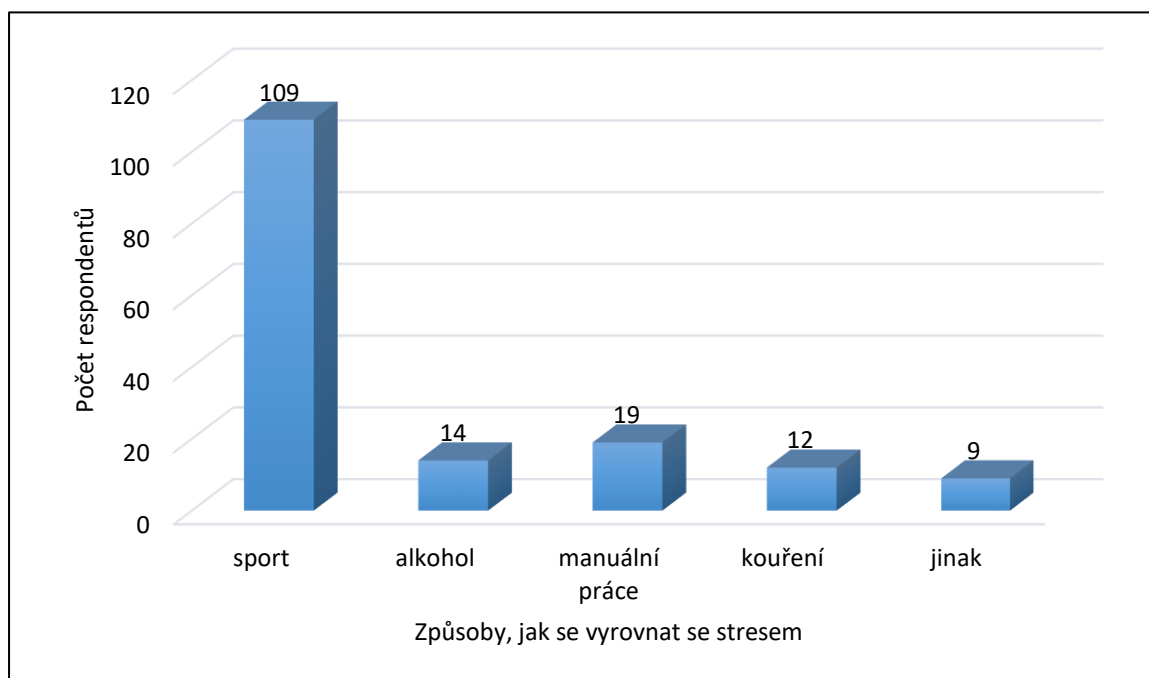

Graf č. 13: Stresové situace v souvislosti s výkonem služby v PJ oproti běžnému výkonu služby¹³⁵

¹³⁴ Vlastní

¹³⁵ Vlastní

V grafu č. 14 nalezneme odpovědi na otázku: „Jak se vyrovnávám se stresem?“ Nejvíce odpovědí z celkového počtu 163 znělo sportem 66,8 %. Další v pořadí uváděli díky manuálním pracím 11,7 %. Prostřednictvím alkoholu zazněla odpověď v 8,6 %. Kouření, jako způsob, jak se zbavit stresu, napsalo 7,4 % příslušníků a 5,5 % uvedlo jiný způsob jako např. sex, hraní her na PC nebo na mobilním telefonu.

Graf č. 14: Způsoby, jak se respondenti vyrovnávají se stresem¹³⁶

¹³⁶ Vlastní

5.5 Rozhovory

Gavora uvádí, že hlavní skupinou metod sběru dat v kvalitativním výzkumu tvoří dotazování, tedy kladení otázek lidem, získávání a naslouchání jejich odpovědím. Tyto metody lze použít samostatně nebo v kombinaci s jinými metodami. Například dotazníkové šetření lze doplnit rozhovorem, abychom získali další informace. Byť dotazník a rozhovor představují dvě krajní formy dotazování, na straně jedné dotazník s pevně danou strukturou otázek a na straně druhé rozhovor, který může mít podobu volného vyprávění, lze zvolit střední cestu v podobě polostrukturovaného dotazování a získat tím doplňující informace.¹³⁷

Kvantitativní dotazníkové šetření bylo doplněno o dva původně strukturované rozhovory, které se v průběhu pokládání otázek změnilo na neformální. Pro tyto rozhovory byli osloveni bývalý a současný velitel pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, aby svými odpověďmi obohatili či objasnili odpovědi z dotazníkového šetření.

První rozhovor byl veden s plk. Mgr. Martinem CRHOU, ředitelem Územního odboru Přerov, který byl prvním velitelem pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje.

Jak dlouho jste ve služebním poměru u Policie ČR? „*Ve služebním poměru u Policie ČR jsem od roku 1994.*“

Jak dlouho jste působil u PJ? „*V návaznosti na bezpečnostní opatření spojené se zasedáním Mezinárodního měnového fondu, kdy jsme byli v roce 2010 jako policisté tehdy ještě patřící pod Správu Severomoravského kraje povoláni k výcviku a výpomoci na této akci a vzhledem k situaci, která tehdy byla, došlo ke vzniku Krajské pořádkové jednotky Správy Severomoravského kraje, do které jsme byli začleněni. V roce 2010 se vznikem nového krajského ředitelství, tedy Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, vznikla i nová krajská pořádková jednotka a u této jsem v letech 2010-2017 působil jako její velitel.*“

Ovlivnila/ovlivňuje pozice velitele pořádkové jednotky Váš volný čas a jakým způsobem?

„*Ano, ovlivnila. Přestal jsem mít v podstatě volný čas, protože nasazení pořádkové jednotky bývá velmi často v době, kdy probíhají fotbalová nebo hokejová utkání, popřípadě nějaké demonstrace, tedy v době, kdy mají lidé prostě volno, aby se těchto akcí mohli zúčastnit. Ne že*

¹³⁷ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum. Základní teorie, metody a aplikace, 4. přepracované a rozšířené vydání.* Praha: Portál, s.r.o., Praha 2016, 168 s. ISBN 978-80-262-0982-9.

bych volný čas neměl vůbec žádný, ale bylo ho rozhodně mnohem méně ve srovnání s dobou před působením v pořádkové jednotce.“

Klade pozice velitele PJ vyšší nároky na fyzickou a psychickou odolnost? *„Zapojení do pořádkové jednotky rozhodně klade vyšší nároky na fyzickou i psychickou zátěž, to jsem vnímal nejen v době, kdy jsem se účastnil bezpečnostních opatření s PJ jako řadový policista, ale i jako její velitel. Policisté zařazení do pořádkové jednotky vykonávají i běžný výkon služby na svém mateřském útvaru a opatření a výcvik pořádkové jednotky je nad rámec jejich služby. Při opatřeních se setkávají s různými lidmi, kteří mohou být opilí, pod vlivem návykových látek nebo agresivní. A taky protože akce probíhají celoročně, je třeba čtyřicet stupňů a kluci na sobě mají nehořlavé prádlo, nehořlavou kombinézu a protiúderovou výstroj, tak to taky není moc komfortní a je to pro policisty náročné. Takže to vše jsou důvody vyšších nároků na fyzickou i psychickou odolnost policistů zařazených do pořádkové jednotky.“*

A jakým způsobem si zvyšujete fyzickou a psychickou odolnost? *„Fyzickou i psychickou odolnost si snažím zvyšovat stále, což vlastně i práce u Policie ČR vyžaduje. Fyzickou především posilováním, během, jízdou na kole. A psychickou...snažím se relaxovat a pro mě relaxace znamená fyzická aktivita, tedy sport. Takže já chodím třeba cvičit do posilovny a potom si zajdu do sauny zrelaxovat. Občas si rád večer přečtu nějakou knížku.“*

Přináší výkon služby spojený s PJ více stresových a zátěžových situací? *„Určitě, to je tak vlastně obecně, čím víc práce děláš, tím více je to zatěžující. Pokud si dělám jen svoji práci nebo dělám ještě něco navíc, tak už to mohou někteří lidé vnímat jako zátěž. Teď se samozřejmě bavím o zařazení do PJ běžného policisty, protože jako velitel jsem to měl jinak. Každopádně to je pro tyto policisty rozhodně větší zátěž a může to být pro ně i stres. Já jsem to však takto jako velitel nevnímal, protože já jsem to měl jako jediný „zaplacený“, protože ta pozice, na které jsem byl, je velitel pořádkové jednotky a bylo to tedy hlavní náplní mojí práce. Já jsem zodpovídal za to, aby to bylo funkční, aby všichni přesně věděli, co mají dělat atd. Jako nejvíce zatěžující faktor jsem vnímal to, že jsem chodil pondělí až pátek do práce, tak jako všichni, ale protože většina sportovních i kulturních akcí probíhá o víkend, tak se vlastně stávalo, že jsem byl třeba čtrnáct dní v práci, protože jeden víkend byl sobotu fotbal a v neděli hokej a v pondělí opět normálně do práce. Pokud se na to podívám z pohledu řadových policistů, protože jsem se s nimi o tom mnohokrát bavil, neberme v úvahu PEO, ti spisy nemají, ale kluci, kteří slouží na obvodním oddělení, tak jak to bývalo dřív, tak oni tam vstupovali, protože být v PJ znamenalo určitou prestiž a taky proto, že si odpočinuli od spisů, měli v PJ dobrý kolektiv a nevadilo jim potom, že dělají jako kdyby něco navíc, měli to rádi, byť to přinášelo vyšší nároky jak na fyzickou, psychiku, tak hlavně na čas.“*

Jak jste mluvil o tom, že pozice velitele pořádkové jednotky je „zaplacená“ a vykonávaná v rámci běžné služby, tak to není celá práce, spojená s tímto místem, respektive vyplývá z ní i plnění jiných úkolů? „*To samozřejmě ano, ale největší díl práce by měl být věnován práci pro pořádkovou jednotku. Staral jsem se o materiální a technické vybavení, personální zajištění, plánoval nejen bezpečnostní opatření, ale i výcvik a zařizoval spoustu dalších věcí, takže ze začátku určitě to bylo tak, že než do toho člověk nějakých způsobem pronikl, tak bylo tak 80 – 90 % veškeré mojí práce na odboru služby pořádkové policie.*“

Jak se s případným stresem vyrovnáváte? „*Vyrovnaní se stresem, tak každý má nějakou únikovou cestu, což pro mě je nějaká fyzická aktivita jako třeba cvičení, no nebudu lhát, občas si taky rád zajdu na pivo nebo si zapálím cigaretu, i když kouření pro mě není spojené jen se zvýšeným stresem, občas si zapálím jen tak, i přesto, že se nic neděje. Někdy nechci naopak vůbec nikoho vidět a jen se dívám na televizi a pak ještě jedna věc, co se nedá publikovat.*“¹³⁸

Děkuji za rozhovor.

Druhý rozhovor poskytl plk. Mgr. Jan GRMOLENSKÝ, vedoucí Odboru služby pořádkové policie Olomouckého kraje.

Jak dlouho jste ve služebním poměru u Policie ČR? „*Ve služebním poměru u Policie ČR jsem 19 let a 8 měsíců, takže to je od roku 2002.*“

Jak dlouho jste působil (působíte) u PJ? „*Velitelem pořádkové jednotky jsem byl od roku 2017. Do té doby jsem vůbec v pořádkové jednotce nepůsobil. V době svého působení na odboru služební přípravy Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje jsem se společně s ostatními instruktory podílel na zajišťování výcviku pořádkové jednotky, ale oficiálně členem jsem nebyl. Primárně se o výcvik PJ starali instruktoři zařazení do PJ, kterým jsem pomáhal, ale stálým členem PJ jsem nebyl. Mé působení v PJ začalo přímo na místě velitele PJ.*“

Ovlivnila/ovlivňuje pozice velitele pořádkové jednotky Váš volný čas a jakým způsobem? „*Ovlivnilo a hodně. Hlavně o víkend, protože dřív jsem sice taky přes týden jezdil pryč v rámci výkonu své služby, účastnil jsem se různých výcviků, soutěží, školení, ale měl jsem volné víkendy. Vstupem do PJ se to změnilo, v podstatě se dá říct, že skoro každý víkend jednou za čtrnáct dní bylo nějaké opatření fotbal, hokej, ve svátek demonstrace. Takže hodně to ovlivnilo můj čas, najednou jsem ho měl mnohem míň.*“

Klade pozice vyšší nároky na fyzickou a psychickou odolnost? „*Určitě klade, a to jak na fyzickou, tak i na psychickou. Fyzická především z toho důvodu, že jsou opatření, který trvá*

¹³⁸ Rozhovor poskytl plk. Mgr. Bc. Martin Crha, Územního odboru Přerov dne 8. 3. 2022.

devět hodin, je parný léto a my jsme navlečení do černáků, protiúderáků, máme na sobě odhadem 12 kg navíc a teď třeba mají dělat doprovod z nádraží na stadion, což je třeba 3,5 km, jde se svižným tempem a jenom, že musí zvládnout tohle, ale pak je ještě zákrok, potom se dělá doprovod zpátky. Někdy dvě až tři hodiny během toho čekají a nemají možnost si odpočinout nebo občerstvit, oni sedí v autech a musí být pořád připraveni. Takže fyzicky náročný to je. Psychicky náročný je to zase v tom, že uzavírají nějakou oblast, třeba nějakou ulici, projde tisíc fanoušků, z toho třicet jim začne nadávat, že si je platí z daní, nadávají jim sprostě a ten zasahující policista na to nemůže zareagovat, jak by chtěl, musí vystupovat jako policista, jako člen pořádkové jednotky, držet dekorum a nesmí si dovolit žádný exces. Takže v tomto je zase ta psychická náročnost člena PJ bez ohledu na to, ať je to řadový člen nebo velitel, protože ti lidi si nevybírají, jestli nadávají veliteli nebo členovi, oni to prostě nepoznají, takže ať jsi na jakékoliv pozici v pořádkové jednotce, tak fyzicky i psychicky náročné to je. A když ještě vezmu v potaz to, že během opatření je to nějak nastaveno, tak jsou tam nějaké postupy, časová osa a to všechno se může v průběhu měnit a ten člověk musí být připraven na to, že měl nějaký rozkaz a teď je to jinak a radikálně jinak, ne že by se to trochu změnilo. Takže flexibilita, psychická náročnost musí být velká.

Přináší výkon služby spojený s PJ více stresových a zátěžových situací? *„Jednoznačně můžu říct, že se zařazením do PJ je spojeno mnohem víc stresových a zátěžových situací oproti běžnému výkonu služby, protože málokterý opatření je takový, že by ten člověk sedl do auta a sedm hodin se vozil v autě a dělal třeba jenom monitoring, takových opatření je fakt málo. Většinou je to spojené s tím, že mají nějaký kontakt s fanouškem a samozřejmě, čím je to opatření později, tím víc jsou fanoušci opilí, agresivnější a drzejší a zasahující policista unavenější, takže i to, že je policista unavený, tak jeho rezistence proti stresu klesá. Něco jiného je sloužit v opatření dvě hodiny, nebo když máš opatření třeba, jako bylo setkání katolické mládeže, tak oni nastoupili v sedm ráno a končili v jedenáct večer, bylo léto, parno a nikde nebyla žádná možnost si odpočinout a policisté byli třeba několikrát dvanáct, třináct, patnáct hodin ve službě. Takže jednoduchý to není.“*

Jakým způsobem si zvyšujete fyzickou a psychickou odolnost? *„Fyzickou pravidelným cvičením, pravidelným běháním, ježděním na kole. Tím filtruju stres, protože za mě člověk, který má vyšší fyzickou kondici, tak je odolnější vůči stresu.“*

Jak se s případným stresem vyrovnáváte? „*Tím že se člověk unaví fyzicky, tak si odpočine i psychicky a za mě se to tak spojí a je to všechno pak v rovnováze.*“¹³⁹

Děkuji za rozhovor.

5.6 Výzkumné závěry

Výzkumná část diplomové práce analyzuje volnočasové aktivity policistů zařazených do pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje. Provedeným dotazníkovým šetřením a jeho následným vyhodnocením jsme získali potřebná data k zodpovězení šesti výzkumných otázek.

Výzkumná otázka č. 1: Jakým způsobem tráví policisté zařazení do pořádkové jednotky KŘP-M svůj volný čas?

Odpověď na výzkumnou otázku č. 1 jsme získali z odpovědí respondentů na otázku č. 4. V této otázce měli respondenti na výběr ze dvou možností, kdy měli svoji odpověď dále specifikovat. Spíše aktivně tráví svůj volný čas 76,1 % (108) dotázaných. Nejčastější odpovědí při specifikaci aktivního využívání volného času byl sport 59,4 % a manuální práce 19,6 %. Dále respondenti uváděli, že se věnují kultuře 9,4 %, zájmovým kroužkům a sběratelství 8 %, a 3,6 % vzdělávání. Spíše pasivně svůj volný čas tráví 23,9 % (34) z celkového počtu respondentů a to především sledováním sportovních přenosů 38,9 %, díváním se na televizi 27,8 %, surfování po internetu 18,5 % a 14,8 % ze všech odpovědí bylo posezení s přáteli. Odpovědí na první výzkumnou otázku je, že policisté zařazení do pořádkové jednotky KŘP-M svůj volný čas tráví spíše aktivně, kdy se nejvíce se věnují sportovním aktivitám.

Výzkumná otázka č. 2: Mají policisté povědomí o možnostech volnočasových aktivit nabízených ze strany KŘP-M a využívají této nabídky?

Vyhodnocení otázek č. 5, 6 a 7 nám poskytlo odpověď na výzkumnou otázku č. 2, ve které jsme zjišťovali, zda mají policisté povědomí o možnostech volnočasových aktivit nabízených ze strany KŘP-M a jestli jich využívají. 79,6 % (113) policistů zakroužkovalo kladnou odpověď. Tedy, že vědí o možnostech volnočasových aktivit, které jim policie nabízí a jako možnosti uvedli: ozdravné pobyty 23,8 %, fond kulturních a sociálních potřeb 19,8 %, možnost využívat tělocvičny a posilovny zřízené v budovách Policie ČR 18,4 %, členství v IPA 15,5 %, členství ve sportovním klubu policie či Multisport karta 11,2 %. Možností

¹³⁹ Rozhovor poskytl plk. Mgr. Jan Grmolenský, vedoucí odboru služby pořádkové policie Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje. Olomouc dne 17. 3. 2022.

volnočasových aktivit nabízených ze strany KŘP-M využívá 68,3 % (97). Nejžádanější je čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb 33,6 %, využívání tělocvičen a posiloven policie 30,9 % a realizace ozdravných pobytů 17,3 %.

Výzkumná otázka č. 3: Ovlivňuje zařazení do pořádkové jednotky volný čas policistů?

Výzkumným šetřením bylo zjištěno, že 82,4 % (117) dotázaných ovlivnil vstup do pořádkové jednotky jejich volný čas a to především tím, že ho měli podstatně méně ve srovnání s dobou před zařazením do pořádkové jednotky. 69,7 % (99) oslovených policistů se domnívá, že museli v návaznosti na výkon služby v pořádkové jednotce změnit své záliby či jiné volnočasové aktivity, což se projevilo především aktivnějším využíváním volného času nebo tím, že volný čas, který mají, věnují více rodině a manuálním pracím, mezi které zahrnovali práce kolem domu, na zahradě či kolem chaty nebo chalupy.

Na výzkumnou otázku č. 4: Je zařazení do pořádkové jednotky fyzicky a psychicky náročnější v porovnání s běžným výkonem služby?

Z dat získaných odpověďmi na otázky v dotazníku pod č. 11 a 12 vyplývá, že 66,9 % (95) považuje zařazení do pořádkové jednotky za fyzicky a psychicky náročnější ve srovnání s běžným výkonem služby a 64,8 % (92) má za to, že s výkonem služby v pořádkové jednotce je spojeno více stresových situací než při běžné službě. Počty negativních odpovědí se u obou otázek pohybovaly kolem 20 % a cca 14 % dotázaných se k otázkám se nedokázalo vyjádřit.

Výzkumná otázka č. 5: Jak se policisté zařazení do PJ KŘP-M vyrovnávají se stresem?

Na otázku, jak se policisté zařazení do pořádkové jednotky KŘP-M vyrovnávají se stresem, reagovalo všech 142 respondentů, kteří napsali 163 odpovědí. Nejčastěji uváděnou odpovědí byl sport, kdy tato odpověď zazněla v 66,8 %. Druhé místo patřilo manuálním pracím 11,7 %. Jako další možnost zazněl alkohol 8,6 % a 5,5 % zařazených do skupiny jinak, napsalo sex, hraní her na PC či mobilním telefonu nebo surfování po internetu. Z odpovědí na otázku č. 13 je zřejmé, že policisté zařazení do pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje k vyrovnání se se stresem využívají fyzickou aktivitu a to buď v podobě sportu, nebo manuálních prací.

Výsledky mého výzkumu potvrdily, že policisté zařazení do pořádkové jednotky tráví svůj volný čas především aktivním způsobem, ať už je to sport nebo manuální práce. Aktivním způsobem se i vyrovnávají se stresem, který jim jejich práce přináší.

Vyhodnocením provedeného dotazníkového šetření bylo odpovězeno na stanovené výzkumné otázky a bylo dosaženo potřebných výsledků k naplnění definovaných cílů výzkumu.

ZÁVĚR

Diplomová práce s názvem Analýza volnočasových aktivit policistů zařazených do pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje se skládá ze dvou částí, teoretické a praktické. Analýza prokázala, že policisté zařazení do pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje tráví svůj volný čas především aktivním způsobem a stejně tak se i vyrovnávají se stresem. Příslušníci nejpočetnějšího ozbrojeného bezpečnostního sboru mají povědomí a využívají nabídky volnočasových aktivit ze strany svého zaměstnavatele. Hlavní a dílčí cíle práce byly naplněny.

Posláním policistů je služba veřejnosti, jejich hlavním úkolem je chránit bezpečnost a majetek občanů naší země. Výkon služby sám o sobě vyžaduje velkou fyzickou i psychickou odolnost, a když k tomu připočteme ne vždy pozitivní pohled společnosti na práci policie, je pro řadu policistů velmi náročné udržet si nadhled a optimismus, a to hlavně proto, že úkoly, se kterými se při výkonu své služby setkávají, plní na úkor sebe, své rodiny a svého volného času. Policisté zařazení do pořádkové jednotky jsou navíc vysíláni do opatření v době, kdy si ostatní lidé užívají zaslouženého volna a buď se snaží chránit bezpečnost a zdraví těchto lidí, tak se často setkávají s hrubostí, urážkami a napadáním. V současné době je výkon služby stále náročnější. Příslušníci Policie ČR jsou nasazováni do nových a stále více náročných situací, volného času mají stále méně a možnosti čerpání volnočasových aktivit nabízených ze strany zaměstnavatele jsou omezené. Přestože je již při výběrovém řízení do služebního poměru k Policii ČR požadována určitá fyzická i psychická zdatnost, je vlivem náročného výkonu služby a stresových situací, se kterými se policisté setkávají, stále náročnější si udržet dobrou náladu a pozitivní přístup a nepodlehnout negativním vlivům a vyčerpání. O to více je důležité, aby policisté svůj volný čas věnovali regeneraci a načerpání nových fyzických a psychických sil. K tomu by jim měl přispívat i zaměstnavatel nabídkou možností čerpání volnočasových aktivit.

Věřím, že moje diplomová práce bude přínosem pro odpovědné pracovníky a přispěje k uskutečnění změn v nabídce volnočasových aktivit pro zaměstnance ze strany Policie ČR a změnám v oblasti péče o fyzickou a psychickou odolnost a spokojenost policistů. Protože spokojený policista bude přínosem nejen pro svého zaměstnavatele, ale i celou společnost.

SEZNAM ZKRATEK

cca. - přibližně

č. - číslo

ČR - Česká republika

km - kilometr

KPJ - Krajská pořádková jednotka

KŘP-M - Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje

např. - například

IPA - International Police Association

IZS - Integrovaný záchranný systém

PEO - Pohotovostní eskortní oddělení

PJ - Pořádková jednotka

OECD - Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

SKP - Sportovní klub Policie ČR

SPJ - Speciální pořádková jednotka

tzv. - tak zvaný

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Početní stavy příslušníků Policie ČR v letech 1990–2021

Tabulka č. 2: Početní stavy policistů v KPJ

Tabulka č. 3: Úspěšnost přijímacího řízení KŘP-M v roce 2021 k 1. 10. 2021

Tabulka č. 4: Důvody zamítnutí žádostí o přijetí do služebního poměru za KŘP-M v roce 2021 k 1. 10. 2021

Tabulka č. 5: Přehled ukončení služebního poměru u KŘP-M zdroj: Odbor personální KŘP-M

Tabulka č. 6: Počty nesplnění osobnostní způsobilosti podle kritérií

Tabulka č. 7: Procentuální vyhodnocení dotazníkového šetření

Tabulka č. 8: Věkové kategorie policistů zařazených do pořádkové jednotky KŘP-M

Tabulka č. 9: Způsoby aktivního využívání volného času

Tabulka č. 10: Přehled o nabídce volnočasových aktivit KŘP-M

Tabulka č. 11: Využívání nabídky volnočasových aktivit KŘP-M

Tabulka č. 12: Vliv vstupu do pořádkové jednotky na volný čas

Tabulka č. 13: Změna ve složení volnočasových aktivit

Tabulka č. 14: Zvýšená fyzická a psychická zátěž v souvislosti se zařazením do pořádkové jednotky

Tabulka č. 15: Stresové situace v souvislosti s výkonem služby v PJ oproti běžnému výkonu služby

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Procento osobnostně způsobilých uchazečů o služební poměr u Policie ČR

Graf č. 2: Počty nesplnění osobnostních kritérií podle typů

Graf č. 3: Věkové kategorie policistů zařazených do pořádkové jednotky KŘP-M

Graf č. 4: Délka služebního poměru policistů do pořádkové jednotky KŘP-M

Graf č. 5: Délka zařazení do pořádkové jednotky KŘP-M

Graf č. 6: Způsoby aktivního využívání volného času

Graf č. 7: Způsoby pasivního využívání volného času

Graf č. 8: Přehled volnočasových aktivit nabízených KŘP-M

Graf č. 9: Přehled využívaných možností volnočasových aktivit nabízených KŘP-M

Graf č. 10: Vliv vstupu do pořádkové jednotky na volný čas

Graf č. 11: Změny ve volnočasových aktivitách vlivem vstupu do pořádkové jednotky

Graf č. 12: Zvýšená fyzická a psychická zátěž v souvislosti s výkonem služby v PJ

Graf č. 13: Stresové situace v souvislosti s výkonem služby v PJ oproti běžnému výkonu služby

Graf č. 14: Způsoby, jak se respondenti vyrovnávají se stresem

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Znak Pořádkové jednotky KŘP-M

Obrázek 2: Územní rozložení KŘP-M

Obrázek 3: Organizační schéma Krajské pořádkové jednotky KŘP-M

Obrázek 4: Hotely a Lázeňské domy Zařízení služeb Ministerstva vnitra ČR

Obrázek č. 5 Možnosti psychologické péče u Policie ČR

SEZNAM ODBORNÝCH ZDROJŮ

ODBORNÉ PUBLIKACE

GREGOR, Milan. *Historie a současnost služby pořádkové policie od roku 1918*. 1. vydání. Praha: Ředitelství služby pořádkové policie, 2017, ISBN 978-80-270-1521-4.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN-80-86898-73-3.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. České vydání. Překlad: Vladimír JŮVA, Brno: Paido, 2010. 73 s. ISBN 978-80-7315-185-0.

HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: Trendy pedagogiky volného času*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0030-7.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu, 2. aktualizované vydání*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2016, 158-169 s. ISBN 978-80-247-5326-3.

JOSHI, Vinay. *Stres a zdraví*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-211-9.

KAPLÁNEK, Michal. *Čas volnosti – čas výchovy: pedagogické úvahy o volném čase*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0450-3.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Sestra a stres*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3149-0.

LANGMAJER, Josef, KREJČÍŘOVÁ, Dana. *Vývojová psychologie, 2., aktualizované vydání*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1284-9.

MLČÁK, Zdeněk. *Psychologie zdraví a nemoci*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2011. ISBN 978-80-7368-951-3.

MUŽÍK, Jaroslav. *Profesní vzdělávání dospělých*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-7357-738-4.

NĚMEC, Jiří a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 2002. ISBN 80-7315-012-3.

PATOČKOVÁ, Věra.: Volný čas a práce v proměnách času. In: *Ostium*, roč. 15, 2019, č. 1. Dostupné z: <https://ostium.sk/language/sk/volny-cas-a-prace-v-promenach-casu/>

- PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. Praha: Univerzita Karlova, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.
- SMÉKAL, Vladimír. *Pozvání do psychologie osobnosti*. 2. opr. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2004. ISBN 80-886598-65-9.
- SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas: vybrané kapitoly*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-1039-6.
- ŠERÁK, Michal. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-551-6.
- ŠTEINBACH, Miroslav. *Třicet let Policie České republiky*. 1. vyd. Praha: Policie ČR, 2021. 11 s. ISBN 978-80-908139-0-8.
- TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. Jihlava: ANAG 2009. ISBN 978-80-7263-541-2
- TOMEK, Petr. FIALA, Zdeněk. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou podle právního stavu k 1. 10. 2019*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: ANAG. 2019. ISBN 978-80-7554-234-2.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. 1. vyd. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0696.
- VETEŠKA, Jaroslav. *Přehled andragogiky: úvod do studia vzdělávání a učení dospělých*. 1. vyd. Praha: Portál, 2016. 88-106 s. ISBN 978-80-262-1026-9.
- VOKUŠ, Jiří. *Policie České republiky: Police of the Czech Republic*. 2. vydání. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2017. ISBN 978-80-270-0664-9.
- VYMĚTAL, Štěpán a kol. *Možnosti psychologické podpory v Policii ČR*. 1. vydání. Praha: THEMIS, 2010. ISBN 978-80-7312-065-8.

LEGISLATIVA

ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., ze dne 17. července 2008, o policii České republiky, ve znění pozdějších a předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 91

ČESKO. Vyhláška č. 487/2004 Sb., ze 7. září 2004, *o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru.*

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Nářízení Ministerstva vnitra č. 25 ze dne 9. července 2014, kterým se sjednocuje postup při poskytování ozdravného pobytu.*

POLICIE ČR. *Rozkaz policejního prezidenta č. 154 ze dne 26. července 2011, o profesní etice Policie ČR, příloha č. 1 Etický kodex Policie ČR.*

POLICIE ČR. *Rozkaz ředitele KŘP-M č. 44/2021 ze dne 9. června 2021, kterým se vydává organizační řád Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje.*

POLICIE ČR. *Rozkaz ředitele KŘP-M č. 44/2021 ze dne 9. června 2021, kterým se vydává organizační řád Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje. Příloha č. 1*

POLICIE ČR. *Pokyn policejního prezidenta č. 130/2020, ze dne 10. června 2020, o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti.*

POLICIE ČR. *Pokyn ředitele Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje č. 61/2020, ze dne 27. října 2020, kterým se zřizuje pořádková jednotka Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje.*

POLICIE ČR. *Pokyn ředitele Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje č. 65 ze dne 30. srpna 2019, kterým se stanoví organizační opatření k realizaci služební zkoušky.*

POLICIE ČR. *Zápis č. 6 z měsíční porady ředitele Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje konané dne 20. října 2021 v Přerově, příloha č. 1, Č. j. KRPM-10544-6/ČJ-2021-1400KR.*

Policie ČR. *Rozkaz ředitele KŘP-M č. 58/2016 ze dne 17. května 2016, ke stanovení zásad postupu příslušníků a služebních funkcionářů při poskytování ozdravného pobytu.*

Policie ČR. *Pokyn ředitele KŘP-M č. 122/2017 ze dne 1. prosince 2017, kterým se stanoví zásady pro čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb (zásady FKSP).*

Policie ČR. *Pokyn Policejního prezidenta č. 231/2016 ze dne 26. září 2016, o psychologických službách.*

INTERNETOVÉ ZDROJE

ČESKÉNOVINY.CZ. *Pracovní doba v ČR trvá 41,3 hodiny týdně, v EU je nadprůměrná.* © 2021 [cit. 2021-10-1]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/pracovni-doba-v-cr-trva-41-3-hodiny-tydne-v-eu-je-nadprumerna/2043965>

DATABÁZEKNIH.CZ. *Citáty. Josef Pieper.* © 2008 - 2021 [cit. 2021-09-28] Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/citaty/josef-pieper-15075>

DUMAZEDIER J., 1966, SOCIOLOGICKÝ ČASOPIS. *Volný čas.* [cit. 2021-09-28], Dostupné z: https://sreview.soc.cas.cz/en/artkey/csr-196603-0008_volny-cas.php.

EUROFOND.EVROPA.EU. *European quality of life survey.* © 2021 [cit. 2021-10-5] Dostupné z: <https://www.eurofound.europa.eu/cs/data/european-quality-of-life-survey>

IPA.CZ *O Ipa.* [online]. © 2022 [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: <http://www.ipacz.cz/>.

OEDCBETTERLIFEINDEX.ORG. *Countries. Czech republic.* [online]. © 2021 [cit. 2021-10-11] Dostupné z: <https://www.oecdbetterlifeindex.org/countries/czech-republic/>

KOUKAL, Ladislav, 2021. *Analýza využití volného času příslušníků dopravní služby Krajského ředitelství policie Olomouckého a Zlínského kraje* [online]. Olomouc, [cit. 2022-02-22]. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Pedagogická fakulta. Ústav pedagogiky a sociálních studií. Vedoucí práce Mgr. Dagmar Pitnerová, Ph.D. Dostupné z: https://theses.cz/id/17u8n9/Diplomova_prace_Ladislav_Koukal.pdf?zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Dkoukal%20ladislav%26start%3D1

MULTISPORT. *O Multisportu.* [online]. © 2022 [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: <http://multisport.cz/o-multisportu/>

POLICIE ČR. *O nás.* [online] © 2021 [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>

POLICIE.CZ. *Ředitelství služby pořádkové policie.* [online]. © 2021 [cit. 2021-11-10] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/reditelstvi-sluzby-poradkove-policie-268814.aspx>

POLICIE.CZ. *Odbor metodiky, koordinace a podpory výkonu služby.* [online]. © 2021 [cit. 2021-11-10] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/odbor-metodiky-koordinace-a-podpory-vykonu-sluzby.aspx>

Policie ČR. [online]. *O nás. Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje*. [online]. © 2021 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-krajske-reditelstvi-policie-olomouckeho-kraje.aspx>

Policie ČR. [online]. *Průběh přijímacího řízení*. [online]. © 2021 [cit. 2021-12-10]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/prubeh-prijimaciho-rizeni.aspx>

POLICIE SPORT.CZ. *Charakteristika*. [online]. © 2022 [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: <http://https://www.policie-sport.cz/charakteristika/>

PROMĚNYČESKÉSPOLEČNOSTI.CZ. *Jak Češi tráví volný čas*. © 2021 [cit. 2021-09-28] Dostupné z: https://www.promenyceskespolecnosti.cz/aktuality/aktualita22/Jak_Cesi_travi_cas_TK_20-06-2016.pdf

ŠENK, Michal, 2010. *Analýza volnočasových sportovních aktivit příslušníků Policie České republiky* [online]. Brno, [cit. 2022-02-22]. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně. Fakulta sportovních studií. Vedoucí práce doc. PhDr. Bc. Zdenko Reguli, Ph.D. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/i7ntu/diplomova_prace.pdf

VACULÍK, Milan, 2012. *Volný čas policistů ČR v Územním odboru Olomouc ve vztahu ke svým služebním povinnostem* [online]. Olomouc, [cit. 2022-02-22]. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Pedagogická fakulta. Ústav pedagogiky a sociálních studií. Vedoucí práce PhDr. Vladimíra Kocourková, Ph.D. Dostupné z: https://theses.cz/id/czgiwt/Vaculik_2012.pdf

WHO.INT. *Tools. Whoqol*. [online]. © 2021 [cit. 2021-10-11] Dostupné z: <https://www.who.int/tools/whoqol>

WHO.INT. *About. Goverance. Constitution*. [online]. © 2021 [cit. 2021-10-15] Dostupné z: <https://www.who.int/about/governance/constitution>

ZAHRÁDKA, Martin, 2016. *Konzumace alkoholu a pohybová aktivita u pořádkových jednotek Policie* [online]. Olomouc, [cit. 2022-02-22]. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta tělesné kultury. Vedoucí práce Mgr. Michal Šafář, Ph.D. Dostupné z: <https://theses.cz/id/ekcgq2/19192386>

ZAŘÍZENÍ SLUŽEB MV ČR. *Ozdravné pobyty*. [online]. © 2022 [cit. 2022-01-14]. Dostupné z: <https://www.zsmv.cz/ozdravne-pobyty/>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Dotazník k diplomové práci na téma: „Analýza volnočasových aktivit policistů zařazených do pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje.“

Příloha č. 1: Dotazník k diplomové práci na téma:

Analýza volnočasových aktivit policistů zařazených do pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje.

Vážení kolegové,

jsem studentkou druhého ročníku navazujícího magisterského studijního oboru řízení volnočasových aktivit na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a zpracovávám diplomovou práci na téma **Analýza volnočasových aktivit policistů zařazených do pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje.**

Dovolte mi, abych Vás požádala o vyplnění tohoto dotazníku. Dotazníkové šetření je zcela anonymní a bude sloužit výhradně pro zpracování dat v mé diplomové práci. Vybrané odpovědi prosím zakroužkujte a doplňte slovně.

Děkuji Vám za spolupráci.

Bc. Jana Matoušková

1) Jaký je Váš věk?

- 20 – 30 let
- 31 – 40 let
- 41 – 50 let
- 51 a více let

2) Jak dlouho jste ve služebním poměru u Policie ČR?

- do 5 let
- 6 – 10 let
- 11 – 15 let
- 16 – 20 let
- nad 20 let

3) Jak dlouho jste v pořádkové jednotce KŘP-M? (doplňte číselný údaj).....

4) Jak trávíte volný čas?

- spíše aktivně, jak.....
- spíše pasivně, jak.....

5) Máte přehled o volnočasové nabídce KŘP-M?

- ano
- ne

6) Pokud jste na předchozí otázku odpověděl ANO, můžete uvést nějaké možnosti?

.....

7) Využíváte některé možnosti z nabídky volnočasových aktivit KŘP-M Jaké?

- ano (specifikujte:.....)
- ne

8) Ovlivnil vstup do PJ Váš volný čas?

- ano
- ne

9) Pokud jste na přechozí otázku odpověděli ANO, uveďte, jak?

.....

10) Změnili se zařazením do pořádkové jednotky Vaše záliby či jiné volnočasové aktivity:

- ano, uveďte jak.....
- ne

11) Vyžaduje výkon služby v pořádkové jednotce vyšší fyzickou a psychickou odolnost?

- ano
- ne
- nevím

12) Je spojeno s výkonem služby v pořádkové jednotce více stresových situací oproti běžnému výkonu služby?

- ano
- ne
- nevím

13) Jak se vyrovnáváte se stresem?

.....

Děkuji za Váš čas.